

הישיבה המאה-ושמונים-ושבע של הכנסת השמינית

יום שלישי, ח' תמוז תשל"ה (17 יוני 1975)

ירושלים, הכנסת, שעה 15.02

א. שאילתות ותשובות

על-פי ידיעה שפורסמה ב"מעריב" צימצם קואור-פראטיב "אגד" את תדירות הנסיעות שלו מקריית-שמונה לישובי הצפון ורמת-הגולן. צימצום זה גורם לסבל רב ולתלונות של התושבים.

לאור זה אבקש את כבוד השר להשיב לי :

1. מדוע צומצמו נסיעות אלה ?
2. האם רשאי הקואופראטיב, שהוא בעל מונו-פול, לצמצם קווי שירות ?
3. מה הם צעדי משרד התחבורה להפסקת תו-פעה זו ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :

1-2. צימצום-מה בתדירות התחבורה הציבורית לישובי רמת-הגולן נובע מריבוי כלי רכב אחרים — טנדרים, מוניות ופרטיים. לכך נוספה תופעה כללית — מאז מלחמת יום הכיפורים — של ירידה כללית בביקוש לשירותי התחבורה הציבורית.

3. משרד התחבורה, אם וכאשר ייווכח כי יש הצדק סביר לשיפור השירות, יורה לחברות התחבורה הציבורית לעשות כן. נושא זה נבחן עתה על-ידינו.

3489. פעולותיה של סירת הבטיחות

חברת-הכנסת נ. קצב שאלה את שר התחבורה ביום ח' בסיון תשל"ה (18 במאי 1975):

אודה לכבודו אם יודיעני :

האם הנסיון של משרד התחבורה להפעלת סירת הבטיחות מוצלח ומה היקפה כיום ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :

הקמת סירת הבטיחות והחניה מוגדרת על-ידי הגורמים המקצועיים העוסקים בנושא כמהלך נכון שתור-עלתו לרמת הבטיחות בדרכים ולמשמעת החניה רבה. ראיה לכך אפשר למצוא בהקמת סירות נוספות במסגרת משטרת ישראל.

סיירת הבטיחות החלה פועלת בשלהי 1971. מספר סיירה עלה בארבע שנים אלה מ-120 ל-201 ועליהם נוספו 30 סירות חניה. השנה יגיע מספרם ל-250 סיירות ו-60 סירות חניה.

על הסיירת מוטל לסייע למשטרת ישראל, בקטעים המוקצים לה, על-ידי נוכחות מרתיעה, הכוונת תנועה, רישום דו"חות ודיווח על מפגעים. מומן לזמן עז-רכת הסיירת מבצעים מיוחדים וממקדת מאמציה בקטעים בעייתיים.

היו"ר ב. צ. קשת :

הגני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. הסעיף הראשון בסדר-היום : שאילתות ותשובות.

3033. שיפור שירות האוטובוסים

בקו מגדיל-תל-אביב

חברת-הכנסת ע. נוף שאל את שר התחבורה ביום ט' באדר תשל"ה (20 בפברואר 1975):

מאז מלחמת יום הכיפורים הפסיקה חברת "אגד" את שירותה הסדיר ממגדיל לתל-אביב וחזרה.

מאות תושבי המקום נאלצים ללכת ברגל עד לר-מתיים כדי "לתפוס" את האוטובוס העובר בכביש הראשי.

בעוד שלפני מלחמת יום הכיפורים קיימה "אגד" שירות סדיר זה בכיוון זה (כ-15 נסיעות ביום), היא מספקת עתה שירות מצומצם ביותר (כ-5 נסיעות ביום, וגם זאת לאחר להצעים רבים).

אבקש את כבוד השר להשיב לי :

1. מה הם הקריטריונים שלפיהם נקבעת מסכת הנסיעות אל מקום ישוב וממנו לערים הגדולות ?

2. האם מספר תושבי מגדיל (כ-7,000) איננו מחייב, לדעת כבוד השר, שירות נסיעות אינטנסיבי לכיוון תל-אביב וממנה מאשר כ-5 נסיעות ליום ?

3. מה בדעת כבוד השר לעשות כדי להניע את חברת "אגד" להגדיל מספר נסיעותיה בקו זה ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :

1. הקריטריון התחבורתי הראשי הוא מידת הבי-קוש לשירותים אלה. קריטריונים אחרים — להם יש מקום באזורי פיתוח וספר — אינם רלבאנטיים לכאן.

2. מספר הנוסעים ממגדיל לתל-אביב לא הצ-ריך תדירות גבוהה, מה גם שקימו של קו רב-תדיר-רות בין מגדיל לרמתיים ומשם לתל-אביב סיפק שירות סביר לנוסעים. עם זאת, הוגדל מספר הנסיע-עות ממגדיל לתל-אביב מ-5 ל-9 ביום.

3. משרד התחבורה, אם וכאשר ייווכח כי יש הצדק סביר לשיפור השירות, יורה ל"אגד" לע-שות כן.

3237. שירותי "אגד" לישובי רמת-הגולן

חברת-הכנסת ג. פת שאל את שר התחבורה ביום ב' באייר תשל"ה (13 באפריל 1975):

סיה הנ"ל מקבלת שירותים אלמנטאריים שהאוכלוסיה העירונית נהנית מהם, בעיקר בשעות הלילה והערב, בעת הצורך ליהנות מקבלת שירותי בריאות, תרבות, חברה ועוד.

לפיכך אודה לכבודו אם ישיב לי :

האם אין הוא רואה מקום להתקין תקנה שתאפשר לאוכלוסיה באותם אזורים לקבל רשיון למונית בתנאים מיוחדים כדי להקל על מצבם, שאינו קל בלאו-הכי ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :
התשובה חיובית.

הוריתי להכין תקנה שעל-פיה יוקצו רשיונות למוניות למועצות מקומיות באזורי ספר ובאזורי פיתוח. מוניות אלו יהיו בעלות אפיון דו-תכליתי להסעת נוסעים וכאמבולאנס. הן יישאו צבעי זיהוי מיוחדים וייאסר עליהן לנוע מחוץ לאזור שבו נמצאת הרשות המקומית אשר לה ניתנו הרשיונות.

נהיגת המונית תיעשה על-ידי מי שעומד במלוא התנאים לנהיגת מונית בדרך כלל, אלא שהנהג יהיה עובד הרשות המקומית עצמה.

הקצאת מוניות אלו תיעשה בדרך שלא תפגע בשירותי התחבורה הציבורית באזורי הספר והפיתוח ותיגבה אגרה מרשות מקומית המבקשת לקבל רשיון כאמור.

3578. הנחה לתלמידי ישיבות
במחירי הנסיעה ברכבת

חבר-הכנסת י. מ. אברמוביץ שאל את שר התחבורה ביום ט"ו בסיון תשל"ה (26 במאי 1975):

כידוע נהנים הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה מהנחה של 25% במחירי הנסיעה ברכבת ישראל, וזאת ללא כל הגבלה של גיל וללא אבחנה לגובה הכנסתם. מאידך גיסא, אין שום הנחה במחירי הנסיעה לתלמידי הישיבות, אף ש"תורחם אומנותם" ואין להם הכנסה כל שהיא.

רצוני לשאול :

1. מה הסיבה שאין הנחה במחירי הנסיעה לתלמידי הישיבות ?

2. האם מוכן השר לפעול למתן הנחה לתלמידי הישיבות על-ידי כך שתיתן גם להם אותה הנחה הניתנת לסטודנטים ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :

1. הנחות במחירי הנסיעה ניתנות היום, בין היתר, לתלמידי מוסדות להשכלה גבוהה המוכרים על-ידי המועצה להשכלה גבוהה.

2. מינתי צוות שעליו הוטל לבחון את נושא ההנחות בנסיעה בתחבורה ציבורית, לרבות רכב. לאחר קבלת המלצותיו אחזור להחליט בנדון.

3490. שכר הטרחה לעו"ד י. ש. שפירא בבוררות בין הממשלה לבין הקואופראטיבים לתחבורה

חבר-הכנסת ע. נוף שאל את שר התחבורה ביום ח' בסיון תשל"ה (18 במאי 1975):

אבקש להשיב לי :

1. האם נכון כי עורך-הדין י. ש. שפירא, שר המשפטים לשעבר, תבע מאוצר המדינה 120,000 ל"י (מאה ועשרים אלף לירות) שכר טרחה בעד בוררות בין הממשלה לבין הקואופראטיבים לתחבורה ?

2. אם כן — כמה ישיבות בוררות התקיימו ומה המחיר הנדרש לכל ישיבה ?

3. האם ראתה הממשלה אי-הצדקה לשלם שכר טרחה בגובה זה ?

4. האם נכון שהקואופראטיבים שילמו בשלב זה גם את חלקה של הממשלה בשכר הנדרש כדי לאפשר את הוצאת פסק הבוררות ?

5. לאור תוצאות הבוררות שהיו לטובת הקואופראטיבים, ואם אמנם השלימו הקואופראטיבים גם את הסכום שנתבע מן הממשלה, האם נבדקה האפשרות שלקואופראטיבים או לנציגיהם היה ידוע מראש מה פסק הבורר ?

6. אם נבדקה אפשרות כזו — מה היו תוצאותיה ?

7. האם עומדת הממשלה לשלם את הסכום הנתבע על-ידי הבורר ?

שר-התחבורה ג. יעקבי :

לשאלה 1: התשובה שלילית. הבורר פסק 120,000 לירות כשכר בוררות, 60,000 לירות לכל צד.

לשאלה 2: שתיים-עשרה ישיבות.

לשאלה 3: נציגי הממשלה ציינו ששכר הטרחה האמור אינו סביר בגובהו.

לשאלה 4: התשובה חיובית.

לשאלות 5-6: אין לנו כל יסוד להניח שפעלו על סמך ידיעה, להבדיל — אפשר — מהערכה.

לשאלה 7: התשובה שלילית.

3557. רשיונות למוניות באזורי פיתוח וספר

חבר-הכנסת מ. דרובלס שאל את שר התחבורה ביום ט"ו בסיון תשל"ה (25 במאי 1975):

נציגים מיישובי ספר ומעירות פיתוח פנו אלי בבקשה שאבדוק למענם האפשרות לקבלת רשיון למונית מתוך הגימוקים הבאים :

1. התחבורה הציבורית, במתכונתה הקיימת כיום, אינה יכולה להעניק שירותי הסעה סבירים לאוכלוסיה הנ"ל מסיבות אובייקטיביות: א. התחבורה הציבורית מפסיקה שירותיה בשעות המוקדמות של הערב; ב. מרווח הזמן בין אוטובוס לאוטובוס המגיע לאותם ישובים הוא גדול ביותר.

2. משום ריחוקה ממרכזים ומערים אין האוכלוסיה

1. האם מצויות נשים המועסקות על-ידי משרד התחבורה בתפקידי מרצים בקורסים לעברייני תנועה?

2. אם התשובה לשאלה 1 היא שלילית — מה הסיבה לכך?

3. כמה מן המועמדים לתפקיד זה היו נשים, וכמה מהם היו גברים?

4. מה הוא אחוז המועמדים שאינם מתקבלים ומה הוא אחוז המועמדות שאינן מתקבלות?

5. האם יש סיבה שמצדיקה אי-קבלת אשה לתפקיד כאשר היא אשה?

6. אם התשובה לשאלה 5 היא שלילית — האם מתכוון השר להורות לוועדות הקבלה שלא לפסול מועמד על בסיס מיני, והאם מתכוון השר להורות לשירותי נהיגה ורכב לפרסם מודעות הקוראות ל"מרצים/ות"?

7. מדוע מסרבים שירותי נהיגה ורכב להודיע למועמד שלא התקבל את הנמכת אי-קבלתו כאשר הוא מבקש לדעת?

8. מה מתכוון השר לעשות כדי למנוע הפליה על בסיס מין בקשר לקבלת עבודה במשרד התחבורה?

שר-התחבורה ג. יעקבי:

2 נשים ו-89 גברים הציגו מועמדותם להשתלמויות מרצים לקורסים הנערכים לנהגים עבריינים, 50% מן הנשים ו-23% מן הגברים נתקבלו להשתלמות.

שיקולי הוועדה הבחנת — בה חברה גם אשה המכהנת כממונה ארצית על ענייני הדרכה בשירותי נהיגה ורכב — היו לגופו של עניין.

שירותי נהיגה ורכב הפלו לאחרונה נשים לטובה באישור מועמדותן ללמוד נהיגה באוטובוס בלא שנדרש מהן, כמקובל, ותק בנהיגת משאית. כן עודדנו נשים לעסוק בהוראת נהיגה ואמנם עשרות עושות כן. במשרדי הרישוי גופם מועסקות נשים רבות כממונות על ענפים, עובדות במחלקה לעיבוד נתונים ובתפקידים בכירים אחרים.

3738. חוות-דעת בעניין כדאיותן של טיסות שכר

חבר-הכנסת א. אולמרט שאל את שר התחבורה ביום ז' בתמוז תשל"ה (16 ביוני 1975):

לאחרונה פרצה מחלוקת בין משרד התיירות לבין משרד התחבורה בשאלת כדאיותן של טיסות שכר ליש-ראל.

נודע כי משרד התיירות הזמין סקר בחברה אמריקנית ומסקנותיו מחייבות הנהגת טיסות שכר לישראל. אולם על-פי סקרי מומחי משרד התחבורה נמסר כי אין כל הצדקה לשינוי המדיניות בנושא זה.

אבקש להשיב לי:

1. מה ממצאי הסקר של מומחי משרדו בנושא זה?

2. מה עמדת מומחי משרד התחבורה לממצאי הסקר שהוזמן על-ידי משרד התיירות?

3. האם מדיניות משרד התחבורה מבוססת על האינטרסים של חברת "אל על"?

3581. הגדלת תדירותן של נסיעות האוטובוסים בקו 24 בירושלים

חבר-הכנסת מ. פרוש שאל את שר התחבורה ביום י"ז בסיון תשל"ה (27 במאי 1975):

התושבים הגרים בשכונות בית-וגן, בית-הכרם וקריית-משה בירושלים התלוננו לפני על השירות הגרוע של קו מספר 24 בכיוון לאוניברסיטה, קריית הממשלה, הכנסת ושכונת גונן (קטמון), בשעות 7.00—8.00 בבוקר. אף שזו שעה עמוסה ביותר, תדירות הנסיעה בקו זה נמוכה ומספר האוטובוסים הפועלים בו אינו מספיק.

האוטובוסים מגיעים לתחנות שלאורך שדרות הרצל כשהם כבר מלאים עד אפס מקום ולרוב אינם עוצרים בתחנות אלו, ולעתים קרובות עוברים אפילו שלוש או ארבעה אוטובוסים בלי לעצור. תושבי השכונות הג'ל הנזקקים לקו 24 מאחרים משום כך לעבודתם או לימודיהם בחצי שעה ואף יותר.

רצוני לשאול:

1. מה הסיבה לשירות הלקוי של קו 24 בירושלים בשעות הג'ל?

2. האם פועל משרד התחבורה להגדלת תדירות הנסיעה ולשיפור השירות בקו זה?

שר-התחבורה ג. יעקבי:

האוטובוסים בקו 24 יוצאים לדרכם מדי 6 דקות, עד השעה 08.60. מטבע הדברים שהם מלאים, אך אינם דחוסים.

ביקורת שערכנו בתחנת בית-הכרם מצאה שכל האוטובוסים, למעט שניים, עצרו בתחנה וקלטו נוסעים.

מאז שלושה חודשים בקירוב פועל קו 16 בתוואי גבעת בית-הכרם — שדרות-הרצל — גבעת-תרם. קו, שתדירותו 3 עד 4 אוטובוסים מדי שעה, מסיע את כל המבקשים לנסוע מבית-הכרם אל קריית-האוניברסיטה.

המפקח על התעבורה במחוז ירושלים יפעל ככל יכלתו למניעת התמלאותם יתר על המידה של האוטובוסים על-ידי הוספת אוטובוסים.

3651. העסקת נשים בשירותי נהיגה ורכב מטעם משרד התחבורה

חברת-הכנסת מ. פרידמן שאלה את שר התחבורה ביום כ"ד בסיון תשל"ה (3 ביוני 1975):

בפברואר 1975 פורסמה בעתון מודעה מטעם משרד התחבורה, שירותי נהיגה ורכב, בה נאמר: "דרושים מועמדים להשתלמות מרצים בקורסים לעברייני תנועה, בנושא נהיגה נכונה".

נודע לי על המקרה הבא: הגברת גורית גילת מחיפה הגישה את מועמדותה והתקבלה לראיון בפני ועדת קבלה ביום 5 במאס 1975. לגברת גילת יש הכישורים הדרושים ובכל זאת קיבלה תשובה שלילית. כאשר ביקשה לדעת את הסיבות לאי-קבלתה נענתה בסירוב לנמק. במשך הראיון עם הגברת גילת נאמר לה כי "עד היום לא פנו אלינו נשים כמועמדות למרצים".

שאלותי הן:

נתונים שאינם נכונים. יתר על כן, שדה הפעולה הטבעי של חברות השכר הוא בראש וראשונה נוסעי החברות הסדירות, ולפיכך תמונה מסקנת הסקר שעל פיה תצא חברת "אל על" נשכרת או לפחות בלתי נפגעה מהתרת טיסות שכר. מומחי משרד התחבורה מוסיפים וחולקים על הטענה כי ניתן לממש היתר מוגבל מנקודות מוצא מוגבלות בתוך ארצות-הברית תוך התעלמות מכך שהסמכות הבלעדית בתחום התי-עופה בתוך ארצות-הברית עצמה היא בידי ממשלת ארצות-הברית.

תמונה גם הגזירה השווה שניסו מחברי הסקר ללמוד ממקסיקו. ראשית, מקסיקו, שיש לה גבול משוי-חף עם ארצות-הברית, היתה בשנים 1968—1970 מרכז לאירועי ספורט עולמיים, שנית, התעופה הסדירה במק-סקן נמצאת בשלב כזה שהיא יכולה להתפתח גם על חשבון אמצעי הסעה אלטרנטיביים. לעומת זאת התעלה הסקר מן הנסיון של הנהגת טיסות שכר חפ-שיות מסקנדיגביה שלא הגבירו את תנועת התיירות משם לישראל.

לשאלות 3—4: מדיניות משרד התחבורה מכוונת להשיג יעדים ממלכתיים כוללים. בין אלה הננו מונים את שיפור מאזן התשלומים והבטחון הלאומי, בין השאר על-ידי חיזוקה של התעופה האזרחית של יש-ראל המייצאת כ-300 מיליון דולאר לשנה, וסדירותה, יעילותה ובטיחותה הן גם תנאי לקידום ענף התיירות.

היו"ר ב. צ. קשת:
רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת אולמרט.

אהוד אולמרט (הליכוד):
כבוד השר התחמך בתשובתו על שני סקרים: אחד שנעשה על-ידי משרד התחבורה והשני שנעשה על-ידי משרד התיירות. בידי נמצאת חוות-דעת של מומחים בלתי-חלויים —

שר-התחבורה ג. יעקבי:
עדיין.

אהוד אולמרט (הליכוד):
— מומחים מבית-הספר למינהל עסקים באוני-ברסיטה. בחוות-דעתם הם מביעים ביקורת —

היו"ר ב. צ. קשת:
חבר-הכנסת אולמרט, מה השאלה?

אהוד אולמרט (הליכוד):
אני מגיע לשאלה.

היו"ר ב. צ. קשת:
לא ייתכן לאום נאום. תציג שאלה.

אהוד אולמרט (הליכוד):
בסדר, אני מנסה אותה, אדוני היושב-ראש.

— הם מביעים ביקורת קטלנית על הצד המק-צועי של שני המחקרים כאחד — גם שר משרד התח-בורה וגם של משרד התיירות. לאור חוות-דעת זו, האם סבור כבוד השר שיש מקום לבדוק פעם נו-

4. אם כן — האם עמדת המשרד היא שיש להעדיף אינטרסים אלו על פני הסיכוי להגדיל את היקף התיירות לישראל?

שר-התחבורה ג. יעקבי:
לשאלה 1: לשינוי במדיניות הקיימת בכיוון של התרת טיסות שכר יש משמעותיות לאומיות, בטחוניות וכלכליות מרחיקות לכת. בין היתר: ערכן של זכויות הטיס המוקנות למדינת ישראל ולמדינות זרות על בסיס של הדדיות וכדאיות כלכלית יירד; היקף פעולות התעו-פה הסדירה יקטן ויקל על החברות הזרות להיענות ללח-צים המופעלים עליהן ולהפחית טיסותיהם לישראל; העו-נאות השקעות ניכרות בתיירות בתשתית תוחרף עקב העדר מערך מחירים דיפרנציאלי משמעותי בטיסות השכר וה-שמטת הבסיס למערך מחירים דיפרנציאלי בחברות הסד-רות.

הגידול במספר התיירים, אם יהיה, יתבסס ברובו על תיירות עממית אשר אינה נוהגת להתאכסן במלונות של ארבעה או חמישה כוכבים. שינוי המדיניות יחייב אי-פוא השקעות ניכרות בתשתית המתאימה לתיירות עמ-מית מבלי שבעיית עודף היצע החדרים במלונות היקרים תבוא על פתרונה.

מפעלי טיסות השכר ייכנסו לענף התיירות בישראל על מנת לשלוט בסל התירור כולו, דבר שיקטין את שי-עור הערך המוסף בענף.

מובילי השכר פועלים מתוך שיקולים כלכליים בלבד וימקדו מאמציהם באותם יעדים שייבטיחו להם את התמורה הגבוהה ביותר. אין להם עניין לעודד את התי-רות לישראל דווקא.

פעולתן של חברות השכר, בהיותן רגישות לתנודות מדיניות וכלכליות, מתאפיינות בחוסר יציבות עסקי. חברות השכר לא יוכלו לאבטח את לקוחותיהן באותה רמה כפי שהדבר נעשה על-ידי החברות הסדירות. ממ-שלת ישראל תיאלץ איפוא להפנות משאבים כלכליים וכוח-אדם מאומן למניעת פגיעה בנוסעים אלה ומניעת כניסתם של גורמים עוינים ארצה באמצעות טיסות השכר. כן תיאלץ "אל-על" לאבטח עשרות נמלי-תעופה גוס-פים שבהם יהיה עליה לפעול אם וכאשר יותרו טיסות שכר — ועל-ידי כך יורע כושר התחרות העסקי שלה.

התרת טיסות שכר לישראל תשפיע אך ורק על חלו-קת ההכנסות במטבע-חוץ בין ענפי התעופה והתיירות, אולם, ככל הנראה, לא תוסיף על ההכנסה הכוללת של ישראל במטבע-חוץ ולא תתרם לשיפור מאזן התשלומים.

בטווח הארוך עלולים לגדול הפסדי ההכנסה של "אל על" כתוצאה מהתבססות חברות השכר בשוק עד שיהפכו לגורם העיקרי בהובלת תיירים לישראל. הקשר האווירי הסדיר של ישראל יתבסס על חברה הפועלת בהיקף מצומצם שיומוותיה התיפעוליות והכל-כליות בתחומי הפיתוח והרחבת רשת הקווים הן מוג-בלות. למצב זה תהיה גם השלכה חמורה על יכולתה של "אל על" להתמודד עם בעיות הקשר האווירי של ישראל בעתות חירום ומשבר.

לשאלה 2: מומחי משרד התחבורה הגיעו למס-קנה כי טענתם של מחברי הסקר שניתן להגיע להו-זלה של 50% בתעריפי הטיסה לישראל מתבססת על

חוברת ל"ב, ישיבה קפ"ז

— שאילתות ותשובות (אולמרט, קורן, יעקבי); סקירת שר התקשורת על פעולות משרדו (קשת, איון) —

אני יכול רק לומר שהאנשים אשר בחנו את הנושא הזה במשרד התחבורה עצמו הם כלכלני תעו-פה זה זמן רב, התמחו בענף זה, ואני סומך בהחלט על מהימנותם המקצועית.

שנית, חברי-הכנסת אולמרט, יש לי רושם מבוסס שהדין-וחשבון אשר אתה כנראה מחזיק בידך, ואשר אני לא ראיתי אותו, עוסק בחוות-דעת חלקית ומוקדמת של משרד התחבורה אשר הוגשה באופן פרימיטיווי לפני שלושה חודשים לצורך עניין אד-הוק מסויים שעמד על סדר-היום, והוא אינו עוסק במסמך היותר מקיף והיותר שלם שהנחתי שלושם על שולחן הממשלה וועדת הכלכלה של הכנסת. מסמך זה הסתיים רק לפני חמישה ימים וממילא לא ניתן היה לבחון אותו.

שלישית, הסמכות להחליט בעניין זה נתונה בידי ממשלת ישראל ואני מקווה שהיא אמנם תעשה זאת בהקדם.

ב. סקירת שר התקשורת על פעולות משרדו

הראשונה — פיתוח השירותים בהיקף הנדרש. כאן נתקל המשרד בפער הגדול הקיים, והוא יגדל עוד יותר, בין הביקוש לטלפונים חדשים ובין האפשרויות המוגבלות העומדות לרשות המשרד להיענות לביקוש זה. במסגרת זו חייב המשרד לתת את דעתו גם על הבאתם של שירותי הדואר והטלפון לכל נקודת ישוב חדשה ולכל שכונה מתפתחת. הבעיה השנייה היא הבטחת טיב סביר של שירותי הדואר והטלפון. בגלל האמצעים המוגבלים העומדים לרשות המשרד מהלכים אנו בנושא זה על חבל דק בין הקצבת האמצעים לפיתוח המערכות לבין נתינת עדיפות להשקעות הנדרשות לשיפור טיב השירות במערכות הקיימות.

חברי הכנסת, הרחבת רשת הטלפון היא בראש וראשונה בעיה של הימצאות משאבים כספיים גדולים בהרבה מן העומדים לרשותנו והצורך בתקציבים רב-שנתיים. הקמתו של כל פרויקט ברשת הטלפונים נמשכת שנים מספר, אולם התנודות התקציביות מדי שנה מנועות מהמשרד אפשרות של הבטחת רציפות הפיתוח וניצול ההשקעות בצורה אופטימלית. השפעה דומה יש גם להקפאת בנייתם של בניינים למרכזות ומיתקנים חדשים.

בשש השנים האחרונות הוכפל מספר הטלפונים בישראל ועמדנו בשורה הראשונה של מדינות העולם בקצב הגידול הכמותי. תנופה זו נבלמה בחלקה הגדול בשל חוסר משאבים. השקעתו הממוצעת של משרד התקשורת בקו טלפון יחיד במחירים הנוכחיים היא כ-15,000 לירות. תקציב הפיתוח של השנה הוא על כן שוות-ערך לפחות ל-40 אלף טלפונים. השנה נתקצו כמתוכנן 50 אלף קווי טלפון תוך ניצול השקעות של שנים קודמות, אך בכך נכרסם את התשתית וכיום הקרובות יצטרך המספר לקטון. גם אם נקבל כעבור שנה יותר כסף יעבור פרויקט נכר עד שהידבר יתן את פריי בצורת טלפונים בבתי התושבים.

ספת על-ידי גורם בלתי-תלוי במשרד התיירות או במשרד התחבורה, באופן מקצועי, את הנתונים הקשורים לנושא?

דוד קורן (המערך): תגיש הצעה לסדר-היום. האם זוהי שאלה?

אהוד אולמרט (הליכוד): ואיזה שר ישיב על ההצעה לסדר-היום?

שר-התחבורה ג. יעקבי: ברשותך, אדוני היושב-ראש, אשיב על השאלה הנוספת.

מה שברור לי הוא שחוות-הדעת של בית-הספר למינהל עסקים, שעדיין לא ראיתי אותה, היא אובייקטיבית, איננה חד-צדדית, היא איננה נוקטת עמדה התומכת באחת מחוות-הדעת של שני המשרדים הנוגעים בדבר. פרט לכך אינני יכול לומר דבר על חוות הדעת כי, כאמור, היא טרם הגיעה למשרד התחבורה.

היו"ר ב. צ. קשת: חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: סקירת שר התקשורת על פעולות משרדו ודיון. רשות הדיבור לשר התקשורת.

שר-התקשורת א. איון: כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, תקציב משרד התקשורת השנה מונה 1.97 מיליארד לירות בתקציב הרגיל לעומת 1.39 מיליארד אשתקד; 600 מיליון לירות בתקציב הפיתוח לעומת 550 מיליון אשתקד. בתקציב הפיתוח קיימת לכאורה עלייה נומינלית של 10% בקירוב, אך בניכוי הגורם האינפלציוני מסתבר שקיבלנו השנה לפיתוח במונחים ריאליים סכום קטן כ-25% מאשתקד. עם זאת, תקציב משרד התקשורת הוא אחד הגדולים במשרדי הממשלה בכללם.

מספר העובדים במשרד התקשורת הוא 14,813. במסגרת צימוצם התקנים של משרדי הממשלה יצומצם השנה תקן המשרד ב-368 איש. פחות אנשים יצטרכו לעשות יותר עבודה, וזאת אף שהיקף התנועה בשירותי הדואר גדל ב-10% לשנה, ובשיעור דומה גם מספר קווי הטלפון החדשים.

שירותי הדואר ימשיכו לפעול בגרעון, למרות על-יית התערפים האחרונה ולמרות עליית הפריון; הפוקה של העובדים. הגרעון בשירות זה יגיע השנה ל-44 מיליון לירות.

מחיר שירותי הדואר השונים במדינת ישראל הוא נמוך לעומת מחיר אותם שירותים בהרבה מארצות העולם. שירותי התקשורת, לעומת זאת, מותירים רווח ותמורה להון ההשקעה. הכנסות הטלפון והטלקס יגיעו השנה ל-1.45 מיליארד לירות. ההשקעה במערכות התקשורת מסתכמת ב-3.5 מיליארד לירות במחירים הקודמים, וערכה כיום לפחות כפול מסכום זה.

משרד התקשורת מתמודד עם שתי בעיות יסוד.

טיב השירות הוא פונקציה ישירה של המקורות הכספיים. אין אנו מסוגלים לשמור על רורבה פנויה במרכזות הטלפון כאשר ליד כל מרכזות ממתנינים מאות אלפי אנשים זמן רב, ומכאן הפרת כללי המ"און.

למשרד התקשורת יש ביקורת מלאה על התנועה ברשת הטלפונים. יחידה מיוחדת בודקת את המצב עלידי מיליון חיוגים בשנה בכל הצירים ורושמת את ממצאיה לפי קריטריונים של טיב שירות: חיוג אפקטיבי, התקלות בעומס, התקשורות עם מספר לא נכון וכיוצא בזה. ברבעון האחרון של 1974 יצאו לפועל, בסיכום ארצי, 86.1% מכלל ההתקשורות. 12.1% מהחיוגים נתקלו בדרכי קשר תפוסים; פירושו של מספר זה הוא ש-12.1% מכלל החיוגים קיבלו סימן "תפוס" באמצע החיוג ונאלצו לחייג שנית; 1.8% מכלל נסיונות החיוג נתקלו בתקלות.

כאן עלי להזכיר שאם נגיע ליעד של טיב שירות כפי שנקבע עלידי אירגון התקשורת הבין-לאומי, שהוא 1% של תקלות — יעד ששום מדינה עוד לא הגיעה אליו — גם אז יקיף אחוזו יחיד זה 35 אלף נסיונות חיוג מדי יום בישראל, מתוך 3.5 מיליון השיחות היומיות, ותמיד יהיה מצב שכל אחד מכם יוכל לספר על הרפתקאות החיוג שלו.

השנה נשים דגש בשיפור טיב השירות, גם אם יהיה הדבר על חשבון הכמות. כאשר אין סכומי עתק להרחבת הרשת — אי אפשר לספק טלפונים. בהקשר זה אין נסים, וכל אחד מבין זאת, אף אם מתקשה להשיג לים עם כך. אולם חובתנו היא לתת שירות משופר למנוי המשלם במיטב כספו. כאמור, נקפיד על הטיב גם אם יהיה הדבר על חשבון הכמות.

המשרד נוקט שורת צעדים לשיפור טיב השיירות. משרד התקשורת מקים שלד חדש לרשת הטלפון הארצית המורכבת מאוטוסטראדות טלפוניות רבות-קיבול. עורך ראשון כזה הופעל לפני שנתיים בציר תל-אביב—באר-שבע ומערבה לסיני. אשתדק הופעלו עורקים רבי-קיבול בצירים באר-שבע—אילת; ירושלים—תל-אביב; תל-אביב—נתניה. קיבולו של עורק ירושלים—תל-אביב עשוי להגיע במלוא ניצולו ל-11,000 שיחות בו-זמניות לעומת 2,000 שהיו לפני שהופעל הציר. בשנה הקרובה יופעל המשך הציר תל-אביב—חיפה בקטע שמנתניה צפונה; יוחל בהתקנת אוטוסטראדות טלפוניות מחיפה צפונה לאזור נה-ריה ומזרחיה בציר עפולה—טבריה—קריית-שמחה. רשת בין-עירונית מורחבת בממדים כאלה תביא פתרון ארוך-טווח לחיוג הבין-עירוני ולבעיה של קבלת סימן "תפוס" לאחר חיוג הספירה אפס.

נושא שני בשיפור טיב השירות הוא שירות התינונים. זהו אחד השירותים הרגישים ביותר של משרד התקשורת מבחינה ציבורית. הוא כולל גם את עניין המגנע האישית עם העובד, לעתים מזומנות מגע של חוסר סבלנות ולחצים. למעלה מ-50% מהפניות ל-16 הן פניות חוזרות של תקלות שכבר דווח עליהן. אינני יכול לבוא בטענות לאורח הלוחץ, אבל עובדה היא שבתל-אביב, למשל, מצליח המשרד לתקן כ-80% מן התקלות תוך 48 שעות ממועד הדיווח. השאר הן

כיום ממתנינים לטלפון כ-175 אלף איש ברחבי הארץ. זהו ציבור עצום. לפי קצב התקנות של 50 אלף לשנה מגיע משך ההמתנה הממוצע לשלוש שנים וחצי. זוהי תקופה ארוכה מדי. אך כאן עלי להודיע שאם נרצה לשמור בעתיד שתקופת המתנה ארוכה זו לא תהיה ארוכה יותר, עלינו להשקיע סכומים בגודל אחר לגמרי ממה שאנו מסוגלים לעשות כיום. שמירה על תקופת המתנה של שלוש שנים וחצי בממוצע מחייבת השקעה בפיתוח הטלפון בשיעור של 1,250 מיליון לירות בכל אחת מחמש השנים הקרובות. השנה נשקיע, כאמור, רק 600 מיליון לירות, וכל אחד יכול לעשות את החשבון ולהוציא את המסקנה מכך.

איי מתבטא הדבר בתקציב הפיתוח השוטף? פיתוח מערכת הטלפון כולל כמה מרכיבים עיקריים: הרשת המקומית בערים ובכפרים, הרשת הבין-עירונית והבין-אזורית, ומרכזות טלפון עירוניות ובין-עירוניות.

לפיתוח רשת הטלפון המקומית השקענו בשנה החולפת 100 מיליון לירות. בתקציב לשנה הקרובה הוקצבו לנושא זה, למרות הצורך הקבוע בהתרחבות יתר ועליית המחירים המסחררת, 100 מיליון לירות, ופירוש הדבר שההקצבה הריאלית מאפשרת לבצע בסכום זה לא הרבה יותר מ-50% מהמתוכנן. הרשת המקומית היא אחד המרכיבים העיקריים של רשת הטלפון, בה נכללים כל עורקי הטלפון המחברים את מרכזות הטלפון זו לזו וכל העורקים המחברים כל מרכזות. אל השכונות, הרחובות ובתי המנויים. כאשר אומרים לאזרח שאין קו פנוי, פירוש הדבר שהרשת המקומית עדיין לא הגיעה לאזור מגוריו. בנסיבות אלה ניאלץ לתת תשובה זו ליותר ויותר אנשים במשך תקופה גדלה והולכת. בקשר הבין-עירוני יש אמנם עלייה גומינאלית בתקציב, מ-54 ל-87 מיליון לירות, אך גידול זה מכסה בקושי את ההתייקרויות. גם בעבר לא הספיקה ההשקעה בתקציב זה, ויש פיגור מצטבר בביצוע תכניתיו. הקשר האזורי והבין-אזורי אינו מוסיף טלפונים בבתים, אך הוא משמש כעין רשת כבישים לשירות התנועה הטלפונית. בלי רשת מפוארת ורבתי-קיבול לא ניתן להעביר באורח סדיר את התנועה, מקבלים "תפוס" אחרי ה"אפס" וכל התנועות האחרות של עומס.

בפיתוח מרכזות הטלפון תימשך בנייתן של מרכזות שהוזמנו, אך קצב ההזמנות הואט. בנייני מרכזות שהוקמו עומדים פה ושם ריקים מחוסר תקציב להתקנת ציוד, אף שמסביב גואה הביקוש של פרטים ומפעלים לטלפונים. מכאן השלכה ישירה גם על רמת התעסוקה במפעלי האלקטרוניקה המייצרים מעגלים רד התקשורת. רמת התעסוקה במפעלים אלה תקטן בנסיבות אלה ב-20% לעומת השנה החולפת, והתעשייה לא תקבל הזמנות חדשות אלא תמשיך לספק הזמנות משנים קודמות.

כנסת נכבדה, שירות טלפוני טוב פירושו שמירה על מאזן מדויק בין כמות ואיכות ברשת הטלפון. גים. כמות גדולה מן המותר לפי כללי המאזן, שפירושה מיצוי מאקסימאלי של מרכזות הטלפון, יוצרת תנועה טלפונית יותר משעורקי הרשת מסוגלים לשאת, וטיב השירות יורד, כמובן.

דוח, בגליל, במאמץ מיוחד לפיתוח האזור, בקריית-שמונה, צפת, כפר תבור, עלבון, טבריה, בית-שאן, נהריה, כרמיאל, חדרה, חיבת-ציון. באזור הדרום ובנגב יופעלו השנה מרכזות באופקים, אשקלון-אפריד, ערד, שדרות, נתיבות, מושב עין-יהב.

חברי הכנסת, שירות המודיעין 14 עלה לכותרות לאחרונה. בדיון על שירות זה יש לזכור קודם כל את ייעודו: למסור מספרי טלפון כדי שהמעוניין יוכל לחייג כרצונו. עדיפות ראשונה חייבת להינתן למספרים שאינם רשומים במדריך הטלפון ולפיכך אין אפשרות להשיג אותם בשום מקור אחר. כל אחד מאתנו תלוי לצורך זה בשירות המודיעין 14. שירות זה ניתן חינוך, אך למרבה הצער הוא סתום מפני שבמצב הנוכחי מחזיקה מדינת ישראל צבא של מדפי-דפות, מאות רבות של טלפונאות, המחפשות בשבילנו במדריך הטלפון. זהו שירות יקר מאוד, אך הוא סתום בשל פניות סרק. אין כל סיבה שאורח יעמיס את הגישות אל שירות המודיעין ויבשש מספר הרשום בכל מדריך טלפון. הפנייה לשירות 14 מטלפון ציבורי הוא חינוך אין כסף. במדריך הטלפון השקענו 30 מיליון לירות וצריך להשתמש בהם. אילו רצינו לקצר את זמן ההמתנה למודיעין 14 לממדים סבירים — ולא לבטלו כליל — בלי להעלות את תעריף פניות הסרק, היה עלינו להקיש מתקציב המדינה באורח חד-פעמי 15 מיליון לירות ועוד כ-20 מיליון לירות מדי שנה בשנה. זה היה בא באורח חד-משמעי על חשבון התקנות טלפונים חדשים וזה היה מאריך את התור עוד יותר, ובחלט אי-אפשר לעמוד בכך.

חברת הטלפונים של ניו-יורק הודיעה כי החל מ-1 בספטמבר הקרוב תתחיל לגבות כסף בעד פניות ל-14 למספר המופיע במדריך. חברי הכנסת, תסכימו אתי לפחות בכך שהאמריקנים לא מתחשים דוגמאות דווקא אצלנו בתחום זה. מדוע מה שטבעי וברור ביוניברסל מועדד סערת מחאה ציבורית אצלנו, והרי בשני המקרים מדובר בכך שמי שמעוניין בשירות כפול, ישא הוא בהוצאה ולא קופת הציבור? אנו משכילים את שירות המודיעין, ובירושלים תופעל בעוד כשנה מרכזות אלקטרוניות שתאפשר לטלפונאות לקבל באמצעות מחשב את המספר המבוקש בו במקום על גבי מסוף טלוויזיוני, במקום לדפדף בספרי הטלפון. המכרו לכך כבר פורסם ובעקבות הנסיון נרחיב את השיטה לכל הארץ.

חברי הכנסת, כיום פועלים בארץ כ-6,200 טלפונים ציבוריים. השנה התחלנו להתקין מכשירים המופעלים במטבע במקום אסימון, נגד אגורים וספסרים למיניהם, והזמננו בתעשייה 1,000 מכשירים נוספים כאלה. במשך הזמן יפעלו שני סוגי המכשירים זה בצד זה.

למעלה מ-50% מהטלפונים הציבוריים מותקנים במקומות הנמצאים בפיקה — בבנייני מוסדות, בתי-מסחר, וכיוצא באלה. הדבר נותן להם הגנה כלשהי, ומצד שני אין הם עומדים לרשות הציבור בשעות שהמוסד סגור. בשיטה זו אין איפוא משום פתרון מלא לבעיות החבלות וההשמדה שמהן סובלים הטלפונים הציבוריים. משרד התקשורת הפעיל "סיירת טלפונים" העוקבת במקומות המועדים לפורענות והיא

תקלות מסוכנות, בעיקר ברשת הכבלים התת-קרקעיים. אנו עושים מאמצים רבים לשיפור שירות זה.

בתל-אביב הופעלה במיתקן הבוחן העירוני שיטה של שכר עידוד. בירושלים ובחיפה יופעל השנה ציוד חדש במיתקני שירות 16, לאחר שציוד דומה כבר הופעל בתל-אביב. נערכים מפגשים בין מנהלים בעלי תלונות קשות לבין עובדי השירות במגמה לשפר את יחסם ולהגביר את תחושת האדיבות והשירות. המשרד מעוניין להגיע למצב שיוכל להודיע למתלונן על תקיפה מוגדרת ומחייבת לביצוע התיקון. אף בנסיבות הקיימות אי-אפשר עדיין לעמוד בכך. הטכנאים הצעירים הם חלק מ-800 העובדים של משרד התקשורת המבצעים מדי יום עבודות למען מערכת הבטחון על חשבון העבודה האזרחית, וזאת, כמובן, נוסף לכוח האדם שלנו המשרת במילואים, כמו כל אזורי ישראל.

כנסת נכבדה, במשרד התקשורת עובדים, כאמור, 14,813 איש, בכללם קבועים וארעיים, לעומת 15,181 אשתד, דהיינו צימצום ב-368 איש, וזאת למרות הגידול בשירותים ובחיקף העבודות. מבחינת שכר העידוד, משרד התקשורת הוא המעסיק הגדול ביותר של עובדים בשיטת שכר העידוד בארץ. כ-3,000 איש עובדים במשרד בשיטה זו, לפי נורמות מדודות, והם הכפילו את תפוקתם מאז הופעלה השיטה לעומת גידול מתון הרבה יותר בשכר. משרד התקשורת מת-לבט, כמובן, בבעיות שכר, פירון ויחסי עבודה למיניהם. כאן עלי להדגיש שאין אנו אי בודד ואי-אפשר למצוא פתרונות מוגמרים לנושא זה בתוך המ-גירה הסגורה שלנו כל עוד לא מושג הדבר בהיקף של כלל המשק. אך ברור שהסיכוי היחיד שלנו להתקדם במידה ניכרת, בתקשורת כמו בכל המשק, הוא בקידום הפירון.

אדוני היושב-ראש, כיום פועלים בישראל כ-560 אלף קווי טלפון ישירים, אליהם מחוברים כ-750 אלף מכשירים. צפיפות הטלפונים בישראל מגיעה ל-22 מכשירים לכל 100 נפשות. נתון זה מאפשר לנו לראות את מקומנו בעולם הטלפון. בשיעור היחסי שבין 20 ל-30 מכשירים ל-100 נפש נכללת המשפחה הגדולה והמכובדת של מדינות המערב. לדוגמה: בצרפת — 22; באיטליה — 22; באוסטריה — 24. לעומת זאת בצ'כיה פועלים 16 מכשירים ל-100 נפש; בפולין — 7; בברית-המועצות — 6; במצרים — 1.3. אך הביקוש לשירותי טלפון אצלנו מפנה אותנו להשוואה דווקא לקבוצה אחרת של מדינות, כמו ארצות-הברית — 65 מכשירים ל-100; שווייץ — 55; שבדיה — 61. בעיר תל-אביב פועלים כיום 36 מכשירים ל-100 נפש לעומת 48 בטוקיו, 57 בלונדון ובפאריס, 130.3 בוושינגטון, שם משרתים מיליון טלפונים את 740 אלף התושבים.

בירושלים נבנות עתה שלוש מרכזות עירוניות גדולות, שאחת מהן, ברמות-אשכול, תופעל בשנה זו. בסביבות תל-אביב רבתי תופעל השנה מרכזת גדולה נוספת בחולון, שתן מרכזות נוספות נמצאות בשלבי הרחבה ושלוש מרכזות יתווספו השנה. בתהליך הופעלה לפני חודשיים מרכזת גדולה. בפנת-תקוה, ראשון-לציון, רחובות, באר-שבע, לוד ורמלה נבנות מרכזות בשלבים מתקדמים ויפעלו השנה או בסמוך לא-חריה. השנה יופעלו מרכזות חדשות, קבועות או ני-

פועלים בארץ 2,100 מכשירי טלקס. המשרד הפעיל חיוג בין-לאומי ישיר בטלקס עוד לפני שהופעל שירות כזה בטלפון. שירות הטלקס הבין-לאומי שלנו הוא מן המשוכללים בעולם. משרד התקשורת נקט את היוזמה לקידום השימוש בשירותי העברת הנתונים במשק מתוך הכרה שהדבר עתיד לשמש מנוף לקידום שירותים, פיתוח טכנולוגי, מדעי וצרכים חיוניים אחרים. המשרד ביצע, בשיתוף עם מומחים מחוץ לארץ, סקר מפורט על תחזיות הביקוש והצרכים בעתיד בתחום אמצעי העברת נתונים כדי לתכנן מראש את אמצעי התקשורת שלנו לפי הביקוש הצפוי. כיום פועלים בארץ 250 קווים להעברת נתונים המשרתים את התקשורת בין מוסדות אל מחשבים מרכזיים בבני-ים, אוניברסיטאות, משרדי ממשלה ועוד. הוכשרו גם קווים בתקשורת הלוויינית לצורך זה, באמצעות התחנה שלנו בעמק-האלה. אנו מטפלים כיום במתן 50 קווים נוספים לגורמים שונים.

חברי הכנסת, משרד התקשורת מבצע באמצעות רשת מסופעת של תחנות שידור ותקשורת את שידורי הראדיו והטלוויזיה למען רשות השידור ולמען כתבי הראדיו והטלוויזיה מחוץ-לארץ. בטלוויזיה הושלמה עבודתנו על-ידי כיסוי כל הארץ. אנו עדיין מוסיפים פה ושם משרדים מקומיים קטנים לפתרון בעיות מקומיות בקליטה. בתחום הטלוויזיה נותן משרד התקשורת גם שירותים לכתבי-חוץ. נציגי תחנות הטלוויזיה מחוץ-לארץ השובים בארץ מעבירים לתחנות תיעים שידורים צבעוניים באמצעות תחנת עמק-האלה, דבר התורם תרומה שוטפת ומעודכנת להסברה שלנו. בתחום השידור הבין-לאומי הפעיל משרד התקשורת בהשקעות עתק מרכז לשידור בגלים קצרים, שהוא מן הגדולים בעולם: הוא מכיל 4 משרדים רבי-עוצמה, בני 300 קילוואט כל אחד, ואנטנות משוכללות ביותר המכוונות אל יעדי השידור. אנו מתמודדים עם מכונת הפרעה סובייטית אדירת-כוח, הכוללת מאות רבות של משרדי הפרעה המפוזרים על שטח גדול מאוד, וכל שאוכל לומר הוא שאנחנו מצליחים להתגבר עליהם ולחדור. ומה שהחשוב ביותר הוא שיהיה דים שם שומעים אותנו.

כנסת נכבדה, אני עובר עתה לסקירה על פעולות שירותי הדואר.

בשירותי הדואר עוברים כיום כ-1.4 מיליון דברי דואר ליום המקבלים טיפול על-ידי 199 בתי-דואר וסניפים, 388 סוכנויות ו-42 קווי דואר-נע המשרתים 626 ישובים, מהלך 5,700 קווים ליום. שירותי הדואר הגיעו לאחרונה לסופה של תקופה. הימים שבהם ניתן להפעיל את כל דרגי השירות בעבודת ידניים ולהמשיך להבטיח קצב שפיר של השירות בכמויות הגאות והולכות עברו וחלפו. בדומה לכל ארצות המערב עוברים אנו בהדרגה למיכון בכל תחום שבו הדבר אפשרי. כיום נבנה והולך בית-המיון הארצי המרכזי בתל-אביב שדרכו יעברו כ-70% מכלל הדואר הארצי והוא יופעל כמצופה ב-1977. במפעל יושקעו למעלה מ-140 מיליון לירות. לאחרונה פורסם המכרז הבין-לאומי למיכון הדרוש.

בשלב ראשון של המיכון כבר הופעלו מכונות מיון אלקטרוניות שהפעלתן נתלוותה בהתרגשות צי-

הצליחה לצמצם במידה כלשהי את התופעה. אך עלי להזכיר: משרד התקשורת הוא משרד של טכנאים, לא של מחנכים ולא של שוטרים. ללא שיתוף פעולה ציבורי מלא לא ישתנה נוף הטלפונים הציבוריים שלנו באורח משמעותי.

כנסת נכבדה, משרד התקשורת השתלב בשנים האחרונות בצורה נאותה במערכות הקשר הבין-לאומיות ובכך הבטיח קשר אמין ורבי-אלטרנאטיבות למדינה הנמצאת בניתוק מכל סביבותיה. הקשר הבין-לאומי האמין והמגוון הוא תנאי לקידום והרחבת קשרי המסחר והיצוא, שירותי המידע, העתונות וההסברה, תקשורת ראדיו וטלוויזיה, תיירות, העברת נתונים לצרכים מסחריים, מדעיים ותרבותיים, וכמובן, תקשורת אישית ומשפחתית לעם שחלק ניכר מאוד מבניו קשורים משפחה עם אנשים בחוץ-לארץ. ברשות משרד התקשורת יש כיום תחנת תקשורת לוויינית בעמק-האלה המעבירה תנועת תקשורת שהיא ה-12 בהיקפה בעולם; כבל תת-ימי ראשון בים התיכון, שהופעל בסוף 1968 והוא מאפשר העברת 128 שירות טלפון בריזמיות; והכבל החדש ישראל-איטליה שנחנך לאחרונה, שהוא בעל 1,840 אפיקים והוא הגדול ביותר הפועל כיום בעולם.

לכל מי שיעלה את הטענה המסורתית והפופרית לארית שהמשרד מפתח קשר בין-לאומי במקום או על חשבון פיתוח הטלפון בארץ ברוני לחזור ולהדגיש: מפעל הכבל ממומן כולו ממילויים נוחים וארוכי-טווח מחוץ-לארץ שניתנו לנו למטרה זו בלבד ולא היו ניתנים לכל מטרה אחרת, ואין להם כל קשר עם תקציב הפיתוח של המשרד. ההכנסות שלנו ממפעל הכבל מתקבלות במטבע-חוץ ומאפשרות להחזיר את המילויים ולקדם את סחר-החוץ וצרכי המשק. אני יכול איפוא לקבוע שפיתוח השירותים הבין-לאומיים אינו בא על חשבון פיתוח הטלפון בארץ.

המרכז הבין-לאומי 18 מעסיקה כבר למעלה מ-500 טלפנאים, ואלמלא פתחנו חיוג בין-לאומי ישיר היינו צריכים להגדיל את מספר הטלפנאים, המיתקנים והבניינים לממדים שאינם מתקבלים על הדעת. כיום יכולים כבר 350 אלף מגויי טלפון בארץ לחייג ישירות אל 17 ארצות, בכללן ארצות-הברית ומערב-אירופה. בשנה האחרונה צורפו לרשת זו גם יפאן, קנדה, דרום-אפריקה, אוסטרליה וספרד. בשנה הקרובה יחבורו לרשת זו 200 אלף מגויים נוספים ובכך ניקף את המגויים בארץ. לפי התכנית יינתן השירות בכל שעות היממה ל-80 אלף מגויים בהדרגה. בשנה האחרונה בוצעו 18 מיליון דקות שיחה בין-לאומיות, לעומת 1.8 מיליון ב-1968 — גידול של 1000% מאז הופעל הכבל התת-ימי הראשון.

חברי הכנסת, יצויין כאן שקווי טלקס נפוצים והולכים במשק לשירות משרדי הממשלה, הבנקים, חברות התעופה והנסיעות, התעשייה וגורמים אחרים. כלים אלה מאפשרים העברת חומר רב בכתב במהירות רבה לכל מקום בארץ ובעולם. בשנה הקרובה יופעלו מרכזות טלקס חדשות וגדולות בחיפה ובירושלים; בתל-אביב, טבריה, אילת ובאר-שבע כבר הופעלו כאלה. במרכזות אלה נשקיע 15 מיליון לירות ובכך נסגור את מעגל פיתוח הטלקס הארצי. כיום

קיצצה וכיוצא בזה. הבנק שואף להגדיל את מספר חשבונות הסילוקין כי שיפור רמת השירות מותנה גם בגידול מספר הלקוחות. הרשת הענפה של 1,300 אשנבי הדואר, בכלל זה הדואר הנע, מאפשרת יותר מכל מוסד אחר גישה לכל אורח בכל מקום בארץ לקבלת שירותים כספיים. בנק הדואר נותן את שירותיו גם ביהודה וב"ש שומרון וברצועת עזה, שירותים אשר לא היו קיימים בימי השלטון הקודם. הבנק ממלא חלק ניכר מהחסר בשירותים בנקאיים בשטחים. גם התושבים וגם הר-שיות הפועלות בשטחים עושים שימוש הולך וגובר בשירותי בנק הדואר. בסוף שנת הכספים הזאת יגיע היקף העסקות בשטחים ל-256 מיליון, עלייה של 38% לעומת השנה הקודמת. 74% מסך העסקות נעשות ביהודה ושומרון ו-26% ברצועת עזה. הכנסת עבר אתמול בקריאה ראשונה חוק בנק הדואר המסמך את הבנק לבצע שורת פעולות נוספות לשירות לקוחותיו: שירות של מעקב שוטף אחר התנועה בחשבון, משיכת-יתר ועוד. אגב, ברצוני להדגיש כי לבנק הדואר אין כיום מונופולין על שירותים, וכל אורח יכול לעשות אותן פעולות גם בבנקים אחרים כרצונו.

מכאן אעבור לסקירת פעולותיו של השירות הבולאי. בתכנית ההפקה של השירות לשנה הקרובה מופיעים: בול לזכרו של הנשיא המנוח זלמן שזר; בול לזכרו של חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע; בול ליום הזכרון; בולים בנושאים ציבוריים כלליים, כגון ישובי הספר, חקר הזיקנה, איכות הסביבה, אמנות, ספורט, ארץ-כיאולוגיה וחגי ישראל. במלאת שבעים שנה ל"בצלאל" יופק בול שנבחר בתחרות שבה השתתפו תלמידי המוסד.

הכנסות השירות הבולאי בשנה האחרונה הסתכמו ב-25 מיליון לירות, לעומת 22 מיליון לירות בשנה שלפניו. כן, אנשי השירות צופים לשנה הקרובה הכנסה של 30 מיליון לירות. בשנה האחרונה נערכה בירושלים בתערוכת בולים בין-לאומית שבה השתתפו 400 נציגים מחוץ-לארץ. הוצגו בה 3,000 מסגרות, ביקרו בה 20,000 איש, ולכ"ב בודה הנפיק השירות שלושה גליונות זכרון שעליהם הופיעו תדפיסים של בולי דואר עברי — הבולים הראשונים של מדינת ישראל. השירות הבולאי השתתף השנה בתערוכות בין-לאומיות בשבדיה ובשווייץ, ועומד להשתתף בתערוכות שייערכו בקרוב בספרד, צרפת, אוסטרליה ובלגיה.

נוסף לשירותים הנזכרים ברצוני להזכיר בכמה מלים פונקציות נוספות המבוצעות על-ידי משרד התקשורת ומאות עובדים: האגף למדעי הניהול, המספק למשרד שירותי מיידע ונעזר בשני מחשבים, מעבד את נתוני המשרד בתחומי חשבונות הטלפון, מאוני בנק הדואר, המלאי וכיוצא בכך; היחידה לחקר ביצועים, הגדסת ייצור ומחקרים סוציולוגיים לשיפור הטיפול בכוות-האדם הגדול של המשרד; יחידת המדען הראשי, המקיימת קשר עם התעשייה המקומית בנושאי פיתוח התקשורת, בסיוע קרן שהועמדה לרשותה על-ידי האו"ם.

כאן עלי להעלות במיוחד על נס את המוסד החינוכי המפואר שבנה המשרד, על מיתקניו, פנימייתו ומעבדתיו: בית-הספר לטכנאי בזק, זהו אחד המוסדות המשוכללים בארץ. בית-הספר מקבל תלמידים מכל קצות הארץ, וחלק בלתי-מבוטל מהם בא מערי פיתוח. בשנה

בזאת, מכונות אלה ממינות כ-22 אלף דברי דואר בשעה, בתפוקת של 23 עובדים. למכונות יש דרי-שיות משלהן. דברי דואר גדולים מדי או קטנים מדי, או כאלה שמידותיהם אינן ביחס הדרוש, נפלטות ללא טיפול. לפתרון בעיה זו התקנו כבר לפני שנים תקן ישראלי למעטפות המבוסס על התקן של האיגוד הדואר העולמי אשר הופעל במרבית ארצות המערב. בקביעת התקן שותפו במסגרת מכוון התקנים גם נציגי האיגוד להגנת הצרכן, התאחדות בעלי תעשייה, נציגי גים של יצרני המעטפות ואחרים. מגעים במשך שנים לא הביאו לידי כך שהיצרנים יעברו לייצור תקני ורק לאחרונה הובטח לנו הדבר. משרד התקשורת הבטיח לציבור לאפשר שימוש בכל המלאי הקיים של מעטפות רגילות כדי שאיש לא יפסיד עקב המצוי-אות החדשה. בבקשה לא לשכוח שאין מדובר בקאפי-ריות של פקידים אלא בשאיפה לשפר את השירות לאזרח.

משרד התקשורת מתקדם ללא אור הזרקורים בתחום המיקוד. קיימת מגבלה פיסית חד-משמעית בנושא זה. מעטפה שלא מיקוד לא תוכל לקבל טיפול במרכז המיון הממוכן. עד כה הוחדר המיקוד לשימוש נרחב במשרדי ממשלה, בבנקים ובמוסדות ציבור אחרים השולחים כמויות דואר גדולות.

אנו נעזרים במדיניות התעריפים של שירותי הדואר כדי לעודד שימוש נכון בשירות. שולחים גדולים שייבאו את דברי הדואר לבית המיון במרוכז, בגד-לים תקינים ובכמויות העולות על אלף יחידות, והם ממויינים, נושאים כתובת נכונה ומסודרים לפי הסדר הרצוף של המיקוד — יקבלו הנחה עד 15% בתעריף המשלוח. לעומת זאת אנו מתכוונים להפסיק בסוף השנה קבלת משלוחים מרוכזים באשנבים אם לא ישאו מיקוד.

המשרד ביצע פעולת הסברה מקיפה, בהוצאות מרובות ובשימוש בטלוויזיה, ברדיו ובתענוגות, במגמה להביא את האזרחים לשיפוט תיבות המכתבים שבבתים ולרישום ברור של שמות הדיירים. שיתוף הפעולה היה אפקטיבי. המצב כיום הוא שאדם הנכנס לחלק מהכתוב בכת-ידירות ישראלי טיפוסי יצטרך להחזיר לפחות 35% מן המכתבים מפני שלא יידע היכן לחלקם. המשרד מנסה דרכים חדשות, לרבות קשר ישיר בין הדוורים לדיירים, חלוקות מדבקות ועידוד אישי לרישום נכון של השם.

בשל מגבלות התקציב לא נוכל להרחיב השנה את רשת בתי-הדואר והסניפים במידה רבה, אבל נשי-תדל ונעשה כל מאמץ כדי לשפץ כמה מן הסניפים הנמצאים במצב ירוד ביותר ואינם ראויים עוד לשי-רות הקהל. המחסור החמור בכוות-אדם בשירותי הדואר כופה עלינו לצמצם את שעות השירות בסניפים שכונתיים בשעות ה"מתות". לאזרח תהיה תמיד אל-ט-רנאטיבה על-ידי הליכה נוספת כלשהי עד סניף קרוב אחר. בכך נתגבר על המחסור בכוות-אדם.

חברי הכנסת, המחזור הכספי של הבנק הגיע בש-נת 1974/75 ל-43 מיליארד לירות, ופירושו של דבר שהמוסד נעשה אחד הצינורות הכספיים הגדולים ביותר במשק. כמעט כל אורה נוקק לאשנבי הדואר לתש-לום מסים וחשבונות שירותים שונים, לקבלת דמי

ברצוני לעמוד על נקודה נוספת אחת. משרד התקשורת ועובדיו חייבים במאמץ יתיר בכל השטחים, אך אני מבקש מהאזרח לעזור לנו ולשתף אתנו פעולה. אם האזרחים לא ישמרו על הטלפונים הציבוריים, אם לא יפסיקו לפנות ל-14, לשם קבלת מספרים המופיעים בספר הטלפונים, אם ירבו לשוחח בטלפון דווקא בשעות הערב; אם לא ירשמו את השם על תיבת הדואר באופן ברור, או לא ירשמו את השם והכתובת על המעטפה באופן ברור — לצערנו, לא נצליח להתקדם הרבה, למרות כל המאמצים שעובדי משרד התקשורת יעשו. אני מנצל הופעה זו בבית-הנבחרים ופונה לאזרחי המדינה: אנא עזרו לנו ואל תצפו לישועה שתבוא רק עליידי עובדי המדינה. עובדי התקשורת הם אזרחי המדינה, כמו כלולנו, עזרו להם להצליח בתפקידם. על כן גם אקבל בברכה כל ביקורת עניינית כפי שכל שירות ציבורי ראוי לה.

ברצוני לסיים בדברי ברכה לחמישה-עשר אלף עובדי התקשורת, בסניפים, במרכזות, בסיני ובגולן ובכל מקום, הבונים מפעל ענק לשירות האזרח בישראל כולה.

1. דיון

סימנים של נסיון לייעל, לקצץ ולשפר, הייתי אומר ש-מלאכה קשה עומדת לפנינו. הרושם שקיבלתי הוא כי נפרצו כל הסכרים מבחינת תנאי העבודה, מבחינת התשלומים למיניהם: משכורת, ביגוד, שעות נוספות וכדומה. הופתעתי לראות שתשלומי השכר לעובדי משרד התקשורת, אותם 14,000—15,000 עובדים שהשר דיבר עליהם, הם בממוצע לפי התקציב המוגש לנו 3,400 לירות לחודש לעובד, מספר שאיננו נראה לי כסביר.

כאשר אנו מתבוננים בתקציב אנו מוצאים כמעט בכל סעיף גידול של 50% לפחות ולעתים אף גידול פי שלושה.

אשר לרמת השירות, בראש וראשונה יש לציין ש-175,000 אזרחים במדינת ישראל אינם מקבלים שירות כלל. רמת השירות לגביהם היא אפס, ואולי אף שלילית בהתחשב בכל ההתרועצויות הכרוכות בהמתנה לטלפון. כבר נאמר עליידי השר שזמן ההמתנה הממוצע במדינת ישראל הוא שלוש שנים וחצי. וזאת כאשר משרד התקשורת מעביר לאוצר המדינה השנה למעלה ממיליארד לירות, כאשר כל טלפון המותקן במדינה מכניס לאוצר המדינה גט, אחרי ניכיו כל ההוצאות, למעלה מ-1,300 לירות לשנה. במצב זה לא קיימת, לדעתי, כל הצדקה אובייקטיבית ש-175,000 אזרחים במדינת ישראל ימתינו בממוצע יותר משלוש שנים לטלפון. לפי התחזית בתקציב מצב זה עוד ילך וירע.

בתחום התקלות ניסיתי למצוא נתונים השוואתיים לגבי תקלות במערכת הטלפונים. מצאתי שהנורמה שאליה הגיעו בחברת "בל" בארצות-הברית מבחינת התקלות ל-1,000 טלפונים ליום היא 1.7. בדו"ח מבקר המדינה מצאתי את הנתון בישראל: מספר התקלות ל-1,000 טלפונים מגיע אצלנו ל-5.3. אגב, למבקר המדינה יש הרבה מה לומר על פעולות משרד התקשורת, ואלה על-פי רוב אינן מחמאות. בתחום של תקלות ותיקון תקלות נאמר בדו"ח מבקר המדינה מס' 25, בעמוד 721: "בדיקת

האחרונה למדו בו 351 תלמידים, ובשנה הבאה יגיע מספרם ל-425.

בית-המלאכה המרכזי — המפעל העוסק בעיקר בשיפוץ ציוד התקשורת והטלפונים. בשנה האחרונה שופצו בו 25 אלף טלפונים שהוחזרו לשירות, וכן 40 אלף חוגות ורבבות פריטים של ציוד אחר. למרות התנאים הקשים שבהם נמצא המפעל הגיע לדרגת יעילות גבוהה ועל כך קיבל לאחרונה את פרס קפלן.

מחלקת הכלכלה והמשק — מרכזת את תקציבי הפיתוח של המשרד, עוסקת בהקצאת המשאבים ליעדיהם, בקביעת תעריפים, בטיפול בנכסים וצרכי הדיור של המשרד המפורזים בכל הארץ.

במגמה לשפר את המגע עם האזרח הפעלנו לאחרונה יחידה לפניות הציבור. יחידה זו המקבלת עשרות מכתבי אזרחים מדי יום, זהו כלי נוסף לשירות האזרח שלא בא על סיפוקו בבירורים עם הדרגים הישירים, ואמצעי נוסף להנהלת המשרד להפקת לקחים מתלונות הציבור וליישומם בשירותים.

היו"ר ב. צ. קשת: חברי הכנסת, אנו פותחים בדיון על סקירתו של שר התקשורת. ועדת הכנסת קבעה שתיים לדיון זה. רשות הדיבור לחברי-הכנסת משה ארנס, ואחריו לחברי-הכנסת אהוד אולמרט.

משה ארנס (הליכוד): אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, משרד התקשורת איננו אחד המשרדים הקטנים, המשניים בממשלה. משרד התקשורת הוא אחד המשרדים החשובים ביותר. תקציבו הוא הרביעי בין משרדי הממשלה ולשירותו יש חשיבות והשפעה-מפתח בחיי המשק והחברה במדינה. אני רואה ששר התקשורת יצא מן האולם.

היו"ר ב. צ. קשת: סגן שר התקשורת נוכח כאן.

משה ארנס (הליכוד): נדבר אל סגן השר.

עלינו לבחון את יעילותה של פעילות חשובה זו, רמת השירות הניתנת עליידי משרד התקשורת, וכן השפעת מדיניות הרכישה של המשרד על המשק התעשייתי במדינה.

טרחתי לבחון את יעילות פעולות המשרד בהשוואה לפעולות של שירותי טלפונים אחרים. מצאתי, למשל, שבארצות-הברית, בחברה ממוצעת, היחס בין מספר הטלפונים למספר העובדים בחברה הנותנת שירות הוא בממוצע 140 טלפונים לעובד אחד. במדינת ישראל היחס הוא 79 טלפונים לעובד אחד, כמעט החצי. כאשר בדקתי את הוצאות הטיפעול לטלפון מצאתי שהוצאות הטיפעול הממוצעות בארצות-הברית הן כ-125 דולר לטלפון, בעוד שבמדינת ישראל ההוצאה הממוצעת היא 274 דולר, יותר מאשר פי שניים, לשנה.

אם ינסה מישור מאתנו למצוא בתקציב המוגש לנו

התקשורת. אני פונה אליו בבקשה להחזיר את המאנר-דאט הזה לממשלה.

הי"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אליעד, ואחריו לחבר הכנסת לבנבראון.

נפים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמחתי לשמוע את דבריה של האופוזיציה בנושא הזה. כנראה משהו מתקדם בתחום התקשורת. אם כל הבעיה שמעלה האופוזיציה היא שאנחנו צריכים להיצמד לתקן הג' בזה ביותר — עם שאני מסכים שנעשה זאת — אני מקווה שזה טען כך יבין שאפשר בהחלט לש-מות גם אם נהיה שניים בעולם בתחום התקשורת.

יגאל הורביץ (הליכוד):
מאיה כיוון?

נפים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
מהכיוון העליון.

אנחנו יודעים יפה שלאחרונה במיוחד חלו שי-פורים ניכרים במשרד התקשורת. ואם כי עוד אומר כמה מלים של ביקורת, ואולי ביקורת לא קלה, צריך להודות שגם בתחום אספקתם של שירותי טלפונים גם בתחום התיקונים חל שיפור ניכר. אמת היא ששי-רותי התקשורת הם כל כך חשובים, נוגעים וקשורים במישרין כמעט לכל אורח ואורח שטבעי מאד שה-ביקורת בהם רבה.

וכאן אני רוצה להביא דוגמאות מספר. אמרתי שחל שיפור בתיקונים. ואומר מדוע. משום שהיה לי נסיון. לפני שנתיים, למשל, עד שקיבלת מישוהו שבא לתקן טלפון עברו ארבעה ימים או יותר. עד אשר לא צעקנו פעם, פעמיים, שלוש פעמים, היה קשה למצוא את האדם שיבוא לראות מה קרה. בזמנו אני הערתי על כך מעל דוכן זה. אני יכול להבין שיש דברים שקשה לתקן אותם מהר. מה שאינני יכול להבין הוא מדוע אי-אפשר לקבל טכנאי שיבוא ויב-דוק מהי הסיבה לקילקול.

אדוני היושב-ראש, יש בעיה כל כך פשוטה של-עתים ממש מעוררת זעם. אני מודה, יש אנשים שאי-נם טכנאים. כל מה שהיה דרוש לתיקונו של הט-לפון שלהם הוא לחזק בורג. בורג התרופף והטלפון לא פעל. היה צריך לחכות שבוע ימים, פשוטו כמש-מעו, עד שבא האדם לבדוק ולראות. בסך הכל היה דרוש לחזק ברגים. הדברים האלה אינם הכרחיים. אני משוכנע שכוחו וכשרו של משרד התקשורת יכו-לים לעמוד לו כדי להתגבר על הדברים האלה. אם כי הודיתי בתחילת דברי שהדברים הם לאחרונה פחות שכיחים, בכל זאת, לצער, הם עדיין קיימים. אני מקבל תלונות כאלה ומעביר אותן הלאה. בכל זאת נדרש המאמץ הזה שנוכל להבטיח שתיקוני טלפונים יוכלו להיעשות גם בפחות מ-48 שעות, במיוחד באו-תם, המקרים שבהם לא צריך יותר מאשר ביקור של טכנאי.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לספר איזה סיפור על שירותי הדואר. היה לי הכבוד לשבת במשרד

סדרי העברת ההודעות על תקלות בירושלים אל טכנאי הפנים העלתה, שהיא לא נעשתה בצורה שוטפת ולא בוצעה כלל בשעות אחר-הצהריים. בדיקה מקרית שנע-רה על-ידי הבידוקת העלתה, שבשעות הבוקר שודרו ליחידות התיקונים הודעות על תקלות שהתקבלו בבחן עוד בבוקרו של היום הקודם. עוד התברר שהיו שיבו-רים רבים בפרטים ששודרו ליחידות התיקונים, דבר שהקשה על עבודתם של הטכנאים שנוקקים להם."

משרד התקשורת רוכש ציוד בהיקף של 600 מיליון לירות לשנה. אדוני היושב-ראש, אני שואל את הש-אלה הבאה: באילו מידה הרכישות שנעשו עד כה בהיקף כה גדול נוצלו כמנוף כדי לבנות בארץ תע-שיה של אמצעי תקשורת אשר תוכל להתחרות בשו-קייחוי? מבחינת הנתונים הפיסיים והטכנולוגיים, מב-חינת מהנדסים ומדענים שיש בארץ, היכולת קיימת. מי שינסה לחפש יצוא באותן החברות המייצרות אמ-צעי תקשורת למען משרד התקשורת לא ימצא אותן.

עם כל מה שנאמר על-ידי השר, שאל לנו להש-תמש בנורמות אמריקניות ושניתן למצוא פה ושם מדינות שבהן השירות איננו טוב יותר מאשר אצ-לנו, כי גם שם ההמתנה היא ארוכה ואין תעשיות המסוגלות לייצא אמצעי תקשורת, אני טוען שאנו חייבים להיצמד — ואני אומר זאת באזני סגן השר, ואני מקווה שהוא מקשיב — לנורמה הגבוהה ביותר ולא גלגות נכונות להיות ושלישיים. אם לא ניצמד לנורמות גבוהות ביותר מבחינת היעילות ופ-עילות בפיתוח ובייצור, חושבני, אדוני היושב-ראש, שלא נעמוד בהתמודדות הקשה שעלינו לעמוד בה.

אל מי צריך לבוא בתביעות על אותה מדיניות כושלת ותוצאותיה? — אל שר התקשורת, כמובן. וכאן הייתי רוצה להזכיר לחברי הכנסת שבמשך למע-לה משנה לא היה שר תקשורת. אמנם באופן פור-מאלי ראש הממשלה היה גם שר התקשורת, אבל הוא לא הופיע לפני ועדת הכספים להגשת תקציב המשרד בשנה שעברה.

יגאל הורביץ (הליכוד):
היכן הוא שר התקשורת?

משה ארנס (הליכוד):
במשך שנה ויותר לא היה למעשה שר תקשורת. אני חושב שגם ראש הממשלה בעצמו לא יטען לפני הכנסת או לפני כל פורם אחר שהוא מילא בצורה קלה ביותר את התפקיד של שר התקשורת באותה שנה שבה כיהן בתפקיד זה.

לאחרונה התבררנו ששר החקלאות, בנוסף לתפ-קידו כשר החקלאות, יהיה גם שר התקשורת. אדוני היושב-ראש, אני טוען שהגדר שר — ולטענתי, גם עכשיו אין שר במשרד התקשורת — זוהי סטייה מכללי מינהל תקין וגם חריגה מהותית, אם לא פורמאלית, מחוק יסוד: הממשלה.

לכן אני פונה לשר החקלאות — אני מבקש מסגן השר שיעביר לשר את פנייתי — כאדם הידוע בכשרו ובחריצותו, לא למהול את עבודתו הפוריה כראש משרד החקלאות בטיפול חלקי ושטחי בבעיות משרד

לה תעשיה זו לפתח יצוא. אם כך, אינני מבין מדוע מבשרים לנו שיש לצמצם את הפעולה בגלל מיעוט הזמנות. האם זה הכרחי? ייתכן שדווקא בגלל צימצום ההזמנות בארץ אפשר לנצל את המצב כמנוף לפיתוח היצוא בתעשיה זו.

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת לבנבראון, ואחריו לחבר-הכנסת אולמרט.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בכל שנה בעת הדיון על משרד התקשורת חוזרות ומועלות אותן הטיענות, נשמעת אותה ביקורת על טיב השירותים ועל יוקר השירותים. והמצב לא זה בלבד שאינו משתפר אלא אף נעשה גרוע יותר משנה לשנה. יכול להיות שהחילופים התכופים של השר העומד בראש המשרד משפיעים במידת-מה על המצב הקיים במשרד. אבל אין עובדה זו יכולה להצדיק בשום פנים את הליקויים הקיימים בפעולות ובשירותים שמשרד התקשורת נותן לאזרחי המדינה. הממשלה היא האחראית גם לפעולות של משרד התקשורת. המצב הקיים גרוע מאוד.

נקח לדוגמה את התקנת הטלפונים החדשים. בכל שנה גדל מספר הממתנים בתור ומתארך זמן ההמתנה. בסוף שנת 1973 המתנים 122.3 אלף לטלפונים חדשים, ב-1974 עלה המספר ל-170 אלף. ההערכה היא שבסוף 1975 יגיע מספר הבקשות לטלפונים חדשים ל-220 אלף.

גם השירותים הקיימים ברשת הטלפונים אינם טובים. יש ליקויים ופיגורים. הדבר בא לידי ביטוי גם בדין-וחשבון מס' 25 של מבקר המדינה, האומר: "כיום 50% מכלל הפניות למספר 16 בדבר תקלה במכשיר הטלפון נענות בציליל 'תפוס'". ואז יש לחזור ולחייג שנית עד להשגת הקשר". מבקר המדינה מצייין גם כי השגת קשר מהיר לשירות 16 הוא המבחן העיקרי לטיבו של השירות הזה. הוא קובע כי כדי להקטין את שיעור ה"תפוס" צריך שיהיו מצויים קווי טלפון נוספים ושעמדות יאוישו בהתאם לעומס העבודה. הוא מצייין כי גם לאחר שההודעה על קיל-קול במכשיר טלפון תקלה עובר זמן ממושך מדי עד לתיקון הקיל-קול. בעניין זה אומר מבקר המדינה: "כאשר תקלה במכשיר או בקו של מגוי נשנית פעמיים מספר בתקופה קצרה, יש צורך לבצע תיקון יסודי, ודרוש על כן לנהל מעקב סדיר אחר התקלות החוזרות ולהודיע עליהן ליחידות התיקונים". לדוגמה, בירושלים נהג מעקב כדרוש, אולם התיקונים עצמם לא בוצעו כהלכה. מתוך 100 פניות שהיו בתקופה של ספטמבר 1973 עד אפריל 1974 תוקנו רק 18. בחיפה לא נהג כלל מעקב אחר הצורך בביצוע תיקונים חוזרים.

ועוד בעניין הטלפונים: קיים קושי להשיג מספר בין-עירוני. התפרעות לשחות משום שקו אחד עולה על השני הן רבות. וכן מרובות התפרעות מצד אלה המצותתים לשיחות טלפון. לא פעם קורה שהם מתערבים אפילו בשיחת הטלפון. אמנם אין בארץ חוק האוסר ציתות לטלפון ואין חוק המתיר זאת.

ראש הממשלה ולהיווכח כיצד שר ששלח מכתב בירור שלישי חמישה ימים קודם לכן היה נוכח בהגיע מכתב לראש הממשלה. חמישה ימים מרחוב אחד בירור שלישי לרחוב שני, בתוך משרדי הממשלה. מה צריך להיות פירושו של דבר כזה? ואם זהו המצב בין משרדי ממשלה, מה המצב בין האזרחים?

בנקודה זו אני רוצה להביא לידעת שר התקשורת: לפי מיטב ידיעתי, רבים המשרדים, הסוכנים ובתי-העסק שמעדיפים ומפתחים שירות של שליח למען העברת השלוחים, במיוחד, למשל, תשלומים, כאשר יודעים שאם יחכו לתשלום דרך הדואר פירושו עיכוב של עוד ארבעה-חמישה ימים לכל הפחות. נדמה לי שהדברים האלה ניתנים לתיקון אם ייעשה המאמץ הדרוש, ולמעשה הוא הכרחי.

אני רוצה לברך את שר התקשורת על הדגשתו את הסיסמה: שיפור הטיב. אמנם אינני יודע אם לא צריך לפעול במרחק גם בעניין הכמות. אינני יודע אם אין אפשרות להרחיב את אספקת הטלפונים ואספקת השירותים, אבל בוודאי ובוודאי שאני מוכן לסמוך ידי על כך שיתחילו לשפר את הטיב. הטיב זקוק לשיפור. משוכנעני שאם מצליחים לשפר את הטיב, זה גורר אחריו גם שיפור של כמות.

נקודה נוספת שאני חוזר עליה כמעט בכל דיון ודיון: מדוע אין הכפר הערבי זוכה לקשר טלפוני? מדוע עד היום יש כפרים ערביים שאי-אפשר למצוא בהם אף טלפון אחד? מדוע אין רשת הטלפונים יכולה לקבל תנופת פיתוח גם בכפרים הערביים? אני מצטער מאוד, כן הדבר גם בחשמי-מל. על זה נדבר כאשר נדבר על נושא החשמל. ובכן, מדוע זה אין מתחשבים בעובדה שכיום בכל הכפרים הערביים מתרבות הבקשות לטלפון? הדבר הזה נחוץ להם. ההתפתחות הגיעה גם אליהם. וכאשר ההבדלים הולכים ומתרחבים, התמרימות הולכת וגדלה. כתבתי על כך, ביקשתי. אינני מבין מדוע כל-כך קשה לתאם את העניינים כדי שנוכל להבטיח דבר אחד מינימאלי, אני מדגיש: מינימאלי. קשה לי לשמוע בתוך כפר ערבי — גם אם לפעמים אני יודע שיש קצת הגומה — תלונות סביב מציאות מסוימת. קורה שלעיתים צריך להזעיק עזרה ראשונה וצריך ללכת עד העיר, לחפש טקסי, או לפעמים לקחת סוס ולרכב עד נצרת, מפני שאי-אפשר לקבל קשר טלפוני. אני חושב שבמדינת ישראל, בתנאי ההתפתחות שלה, לא צריך להעלות מקרים כאלה על הדעת. את הבעיה הזאת העליתי פעמים מספר. אם שר התקשורת יעיין בדיונים בנושא זה בשנים האחרונות ימצא אותן הטענות. לצערי הרב, הדברים הללו לא תוקנו. זה עתה כתבתי מכתב דומה לאחד המקומות. אינני יודע אם יש איזו היענות ואם יש בכלל ערך לכך שאנחנו מתלוננים על כך מעל דוכן זה. אם מביאים דברים לידעת שר התקשורת, אינני יודע אם שר התקשורת מוצא לנכון לבוא לחפש תיקונים לדברים האלה.

מדברי שר התקשורת נבע שהתעשיה האלקטרונית המספקת את אמצעי התקשורת בארץ תצטרך לצמצם את עבודתה משום שההזמנות לאמצעי תקשורת מצומצמות. שמענו מפי חבר-הכנסת ארנס שלמעשה יכיר

המדינה משלמים מסים רבים. שיעור המסים בארץ הוא הגבוה ביותר בעולם. זכאים אזרחי המדינה לקבל מהמדינה, באמצעות משרד התקשורת, שירות טוב יותר וזול יותר.

כדי לשפר את שירותי הדואר והטלפון צריך להגדיל הגדלה ניכרת את תקציב משרד התקשורת. ברור שהדבר הזה קשור עם תקציב המדינה, עם עדיפויות, עם המדיניות הכלכלית, אבל מעל לכל הוויכוחים האלה — בלי הגדלה ניכרת של תקציב משרד התקשורת לא תהיה אפשרות לשפר את השירותים שמשרד זה חייב לתת לאזרחי המדינה.

היו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אולמרט, ואחריו לחבר הכנסת שמואל תמיר.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כאשר דנים במשרד התקשורת מטבע הדברים שמרבית הנואמים והדוברים מתמקדים בנקודות המגשגש של האזרח בחיי היום-יום שלו עם השירותים שמשרד התקשורת צריך לספק ושהוא מופקד על תקינות הפעלתם, ובראש וראשונה נושא הטלפונים.

ככנסת הזאת, מדי שנה, בדיונים על משרד התקשורת, חוזר פזמון כמעט קבוע כאשר עולה שר התקשורת לדבר וכאשר עולים אחריו חברי הכנסת. מצד אחד מדברים על פעולות חיוביות, על התקדמות מסוימת ברמת השירותים; ומצד שני — על הפער ההולך ומתרחב מדי שנה בין הצרכים, בין הדרישות ובין יכולת המשרד לעמוד בכך.

אינני רוצה להופיע כמקטרג, אדוני סגן השר, אבל אי-אפשר שלא להסיק מסקנות ולהפיק לקחים מעבר לתקלות הרגילות שאנחנו נתקלים בהן מכל הצדדים כשדנים בנושא זה, ומדובר על נושא הטיטלפונים וגם על המספר הקטן יחסית של טלפונים שמתקנים, ושוב, בהשוואה לרמת הדרישה ומספר המכונים, גם למספר התקלות שעדיין קיימות, עם כל השיפור בשירותים — ואיש איננו מתעלם מהשיפורים. יש בעיה של קווים תפוסים. אני זוכר את דברי שר התקשורת הקודם ואת דברי שר התקשורת הקודם, אני זוכר שהיו מבטחים הבטחה חגיגית שתוך שנה-שנתיים לא תהיה בעיה להשיג מספר מירושלים לתל-אביב ומתל-אביב לירושלים; אתה צריך לחייג 03 ואחריו את המספר — לא תהיינה תקלות ויהיה בסדר. כיום, שנתיים, שלוש שנים, ארבע שנים אחרי אותן הבטחות, כשאתה מנסה לחייג, בשעות מסוימות, מספר טלפון מחוץ לעיר, כמעט בלתי-אפשרי שתקבל את מבוקשך. אתה יכול לחייג פעם, פעמיים, שלוש, חמש-עשרה פעמים ביום ומספר 0 יהיה תפוס, בייחוד בין הערים הגדולות.

מאיר פעיל (מוקד):

השאלה היא באיזו אצבע אתה מחייג.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אחרי הפעם החמש-עשרה מתחילים להחליף אצבעות, אבל זה לא מועיל.

אבל ידוע שיש גורמים שונים שמצותתים לשיחות הטלפון. הגיע הזמן להסדיר על-פי חוק מי רשאי לצאת לשיחות הטלפון.

בעיה נוספת היא בעיית מדיכתי הטלפון. קיים פיגור בהופעת מדיכתי הטלפון לעומת המועדים שנקבעו להפקתם; משך הפיגור הוא מחודשים אחדים עד שנה. דבר זה גורם קושי למנויים, ובעיקר מכביד על מספר 14. עיכוב בהפקת מדיכתי טלפון גורר אחריו פיגור בהופעת המדיכתיים הבאים משום שההפקה נעשית באותו ציוד. מתברר כי מחצית הפניות למספר 14 הן בגלל מספר שאינו מופיע במדיכתי.

חברי הכנסת, מספיקות עובדות אלה כדי להוריד מה רבים הליקויים ומה רב הפיגור באחד מאחדים צעי התקשורת החשובים ביותר בתקופה המודרנית שבה אנו חיים. על הממשלה לתת את הדעת ולהשקיע את הסכומים הדרושים לרכישת ציוד מודרני ומשוכלל לתיקון הליקויים ולסילוק הפיגורים.

כנסת נכבדה, כזהו המצב במגזר היהודי, והמצב במגזר הערבי גרוע פי כמה. דיבר על כך חבר הכנסת אליעזר. מוכרחים למצוא פתרון למצב הקיים. רוב הישובים הערביים אינם קשורים כלל לרשת הטיטלפונים. יש ישובים שבהם יש רק מכשיר אחד או שניים. כמובן, זו אחת הצורות הנוספות של פגיעה ואפליה באוכלוסיה הערבית. יש לדאוג לכך שבכל ישוב, יהודי כערבי, יהיה מרוחק ממרכז הארץ כאשר יהיה, יימצא לפחות מכשיר טלפון ציבורי אחד. אין צורך לחזור ולהדגיש את הקשיים, התקלות והסבל הנגרמים לתושבים בגלל העדר קשר טלפוני.

חברי הכנסת, גם בשירותי הדואר יש ליקויים ופגמים. הזמן שעובר עד קבלת מכתב בארץ הוא לפעמים שלושה או ארבעה ימים ויותר, ומדובר במכתב הארץ, מתל-אביב לחיפה או מחיפה לירושלים, ולפעמים גם בתוך העיר עצמה. כך קורה במשלוח מברקים. כבר קרה לי שמברק מתל-אביב לכנסת הגיע לאחר יומיים. אני משוכנע שהליקויים בשירותי הדואר אינם באשמת העובדים. אלה עושים את עבודתם נאמנה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אלא באשמת מי זה יכול להיות?

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אלה ליקויים הנובעים מהתנאים, מחוסר אמצעי תחבורה מתאימים לדוורים, מתנאים טכניים מפגרים או תנאי שכר לא מספיקים. צריך ליצור תנאים כאלה, הן באמצעים הטכניים והן בתנאי העבודה, שישפרו את שירותי הדואר.

שאלה נוספת היא סבירות תעריפי השירותים, שירותי הטלפון והדואר. בשנה האחרונה הועלה מחיר התקנת הטלפונים ב-33%. מחירי שיחות הטלפון הורעו ב-23%—44%. כן עלו מחירי שירותי הדואר — איגרות, מכתבים רשומים, מכתבי אקספרס, חבילות וכו'.

חברי הכנסת, שירותי הדואר הם שירות חיוני לכלל אזרחי המדינה והוא צריך להיות זול ולא צריך להיות מקור להכנסה נוספת לאוצר המדינה. אזרחי

עלידי משרד התקשורת, ובזמנו דובר על כך שיש כוונה לאמץ את ההמלצות, שר התקשורת חייב תשובה מה נעשה בהמלצות והאם יש מגמה לאמץ אותן, האם יש תכנית עבודה עם לוח זמנים כדי לבצע את ההמלצות הללו. מאחר ששום אלטרנטיבה אחת לא לשיפור המצב הבסיסי לא הוצעה היום עלידי השר, התכנית הזאת קיימת במשרד התקשורת ומשרד התקשורת חייב לנסות להתמודד עם האתגר הזה.

היו"ר ב.צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת שמואל תמיר, ואחריו לחבר-הכנסת פעיל.

שמואל תמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בדעתי לפנות אל משרד התקשורת יותר מאשר אל שר התקשורת הנוכחי, החדש בתפקידו — אל משרד התקשורת שהוא חלק ממערכת המתמשכת כבר מאז קום המדינה בש" מות שונים, ולעניות דעתי, יש בה משום בבואה לכל השיטה והמשטר שנחלו כשלוני חרוץ.

כאשר לוקחים את מכשיר הטלפון הישראלי ניתן לראות דרכו במיניאטורה את השיטה כולה שהביאה את המשק הישראלי, ובמידה מסויימת גם את השיטה החברתית הישראלית לידי מבוי סתום ותחושה של תיסכול עמוק. לגבי הטלפון לא ניתן להשיב את כל התשובות שבדרך כלל נוהגים לצייג המשטר לשלוח: כאן יש עניין סודי שאיננו יודעים את מהותו הא" מיתית; כאן יש עניין טכנולוגי שידה של ישראל אינה משגת להתמודד אתו; כאן יש נושא שבו מצ" בנו שונה מכל אומה ולשון, כגון עלייה משבעים גלויות. על כל נושא גדול, גלובאלי, העומד במרכז חיינו, יש תשובות כאלה מן המוכן. המכשיר הקטן הזה הקרוי טלפון אינו חדש כל"כ והוא ודאי לא מיוחד לישראל. תקציבים עמדו לרשות אלה שהת" קינו אותו ברחבי המדינה בשיעורים מופלגים. ניתן היה לבחון שיטות משיטות שונות במשך עשרים-שתים בע שנים. והעובדה היא ששירות הטלפונים הישראלי, אמצעי התקשורת הזה, האלמנטארי, הלא-חדש, הוא כשלוני גדול.

קראתי את הדיון-חשבון של שר התקשורת לכ" נסת. בכל הכבוד והידידות לשר רוצה אני לומר כי אין זה משיב כהוא זה על המצב המחפיר בנושא פשוט כל"כ. אינני צריך מבחנים ואינני זקוק לסק" רים. כאשר אני הולך לישון ורוצה שהטלפון יעיר אותי בבוקר — שירות אלמנטארי בעולם כולו — עלי לבזבז שלושים עד ארבעים דקות כדי לחייג, בטכניקה המורכבת שהוכנה, כדי להבטיח לי ציל" צול השכמה. מי יכול להקדים את שלושים-ארבעים הדקות האלה בערב כדי לקבל צילצול השכמה? כא" שר אני מצלצל מביתי בהרצליה, כמעט כל ציל" צול חמישי — אני גוקט והירות — איננו תופס את המספר הנכון. כאשר אני מצלצל לשירות בין-לאומי 18 צריך אני להקדיש לכך עשרים עד שלושים דקות כדי לקבל תשובה אנושית במקום האוטומאט המור" דיע לי שכל העמדות תפוסות; ותשובת האוטומאט היא שעת-בשורה, כי לפני"כן אני מקבל צליל "תפוס". כאשר אני מצלצל פשוט מכאן, מבניין הכנסת, לביתי בהרצליה, הדבר גוזל ממני לעתים שלושים דקות:

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
המצב בכל זאת השתפר.

אהוד אולמרט (הליכוד):
אין ספק שהמצב השתפר, אבל התחזית שאתה קורא בדברים של השר איננה תחזית ורודה.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
תחזית לחץ.

אהוד אולמרט (הליכוד):

העניין שאנחנו מדברים עליו איננו מפלגתי ואין אנחנו מופיעים כמקטרגים על בסיס מפלגתי. נדמה לי שמה שחסר בסקירתו של השר, וזה נכון לגבי שירותי הטלפון ובמידה גם לגבי שירותי הדו" אר, הוא ציון פרספקטיבה לשינוי בתחום הזה, איזו הצעה לגישה חדשה, שינוי במבנה הפעלת השירותים תים בתחום משרד התקשורת.

הזכרתי את נושא הטלפונים. אוכיר נקודה שהיא לכאורה טכנית — מדרך הטלפון. זו לא בעיה מסו" בכת של מרכזות. מדרך טלפון הוא שירות לאורח, לצרכן שלכם, והוא יוצא אחת לשלוש שנים.

המצב בתחום שירותי הדואר איננו רחוק מזה. אם לבתי-דואר, סניפי דואר — הרי המבנים שרבים מהם אינם ראויים לשרת קהל רב של אנשים הבאים לקבל את השירותים, וכן יש ליקויים רבים בתחום הב" סיס" של העברת משלוחים, מכתבים ומברקים בזמן.

מצד אחד טוענים שההשקעות הן גדולות ופי" תוח תשתית דורש השקעות עצומות, אבל צריך לז" כור, מצד שני, שאין אנחנו יכולים לייקר את מחיר השירותים האלה לצרכן. במדינת ישראל כיום גם שירותי הטלפון וגם שירותי הדואר הם מהגבוהים בעולם. לא מדובר פה על שירות שהמשלה מספקת אותו חינם. המשלה אומרת לאורח: זה שירות מעין מותרות ואח" צריך לשלם תמורתו הרבה, ואתה משלם המון תמורת התקנת טלפון, תמורת שיחות טלפון ויש גם תוספת של מסים. רמת המחירים הקיימת כיום מחמירה לאין שיעור את מצב השירותים הללו.

רצוני לומר, אדוני השר, שכל זה מחייב איזה פתרון לא רק בדרך של ייעול השירותים הקיימים אלא גם באירגון מחודש של השירותים הללו.

משרד התקשורת הוא ממלכה אדירה, אולי מה" ממלכות הגדולות בתחום המשרדים בארץ, עם אלפים רבים של עובדים. זו מערכת מסובכת ומורכבת. אני חושב שמשרד ממשלתי במתכונת הנוכחית איננו מסו" גל להשתלט על מערכת זו בצורה יעילה.

שר הדואר לשעבר מינה ועדה ציבורית, ברא" שותו של האלוף במילואים חיים הרצוג, שתפקידה היה להמליץ על שינויים אירגוניים. אין אני חושב ששינויים אירגוניים הם נוסחת-קסמים או פתרון-פלא, אבל בכל זאת גם ועדת מומחים שלכם הגיעה למס" קנה שיש צורך להביא בחשבון הקמת חברה צי" בורית כדי לשחרר את משרד התקשורת מחלק מן השירותים שאיננו מסוגל להשתלט עליהם. לא שמע" תי בסקירת השר שום תווה משמעותית בכיוון של אימוץ ההמלצות. נוכח העובדה שזו ועדה שהוקמה

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנסה לגנוע בקי-צור נמרץ בשלושה נושאים הקשורים למשרד התקשורת. הנושא הראשון הוא המבנה המיניסטריאלי; הנושא השני הוא הבעלות על אמצעי התקשורת ושי-רותי התקשורת; והנושא האחרון קשור לרמה הטכ-נית של חלק מעובדי המשרד.

לנושא הראשון — המבנה המיניסטריאלי, לפי דע-תי, אין כל הצדקה לקיום משרד תקשורת בדרג המי-ניסטריאלי. הגיע הזמן להכליל את כל שירותי התק-שורת — ותיכף אציין איך אפשר לעשות את זאת — במסגרת משרד התחבורה. אינני מציע זאת משום שאני מעריך במיוחד את שר התחבורה, להיפך. אילו היו שואלים אותי, הייתי מציע למנות שר תחבורה אחר. אני מדבר על המבנה. ומבחינת המבנה צרי-כים שירותי התקשורת להיות חלק ממשרד התח-בורה. לפי דעתי, משרד התחבורה במדינה כשלנו צריך להיות מופקד על כל נושאי האינפרא-סטרוקטורה. שהם מסוככים למדי.

אשר לבעלות על שירותי התקשורת, שאלה שהו-עלתה גם עליידי חברי-הכנסת אהוד אולמרט וגם על-ידי חברי-הכנסת שמואל תמיר — לאחד אני מסכים יותר ולשני הרבה פחות — — —

אליעזר שוסטק (הליכוד):
למי אתה מסכים יותר?

מאיר פעיל (מוקד):

במקרה זה אני מסכים יותר לדעתו של חבר-הכנסת אולמרט.

מדי פעם קם נביא חדש מן הסוגדים לאמונת הבעלות הפרטית ומציע לנו תרופות-פלא לשפר חלק משירותי התקשורת על-ידי העברתם או מכירתם לחב-רות הנמצאות בבעלות פרטית. השירות העיקרי אשר כלפיו מתנהל מדי פעם מסע תעמולה כזה, כדי להכ-ניסו למסגרת ההון הפרטי, הוא שירות הטלפון. אף נשמעו רעיונות בדבר העסקת קבלנים פרטיים בתפ-קידים מתפקידים שונים במשרד התקשורת.

אני מרשה לעצמי להזהיר מעל במה זו את עצי-מנו שלא ניתפס למסע תעמולה זה המכוון להפוך אותנו גם בתחום זה למדינה בסגנון אמריקני, מבלי שאנשים שמיי לב כי בתנאינו המיוחדים מכירתם או מסירתם של שירותי הטלפון לידי חברה פרטית או חברות פרטיות תביא לתוצאות הבאות: (א) ייקור חמור של השירות; (ב) הפסקת הטיפול באספקת שי-רותי טלפון ושירותים אחרים לאזורים מרוחקים. לא יהיה לך אל מי לפנות, אלא לצעוק "חי וקיים"; (ג) מג-בלות בטחונות שאין להתעלם מהן.

הרעיון של הפיכת הגוף המטפל בשירותי התק-שורת לחברה ממשלתית הוא סביר; אפשר להגשים אותו במסגרת ריאורגאניזציה של המבנה. יש לומר למשרד התקשורת: במטותא, עם כל הכבוד, עליכם לארגן את השירותים בשיטה של חברה ממשלתית עסקית עם תקציב פנימי וסיוע ממלכתי. ומה שח-שוב במיוחד: זאת צריכה להיות חברה ממשלתית בפינות. צריך לארגן את השירותים מחדש במסגרת

קודם לקבל מהכנסת המיוחסת קו פנוי ורק אחר-כך לזכות בקו פנוי מירושלים להרצליה או לתל-אביב.

אני אישית, בתנאים המיוחדים של חבר כנסת עם יחס מיוחד, אני אישית מקדיש ימים, שבועות וזה מצטרף אפילו לחודשים במסכת פעילות של שנים — על מה? על כך שמדינת ישראל המודרנית, המ-ערבית, המיוחדת, הטכנולוגית, עם המידוע שלה, לא הצליחה להתקין רשת טלפונים לאוכלוסיה בת שלושה מיליון נפש. בארצות-הברית של אמריקה, בערים צפו-פות מאד, מבלי שתקציב המדינה יקדיש דולאר אחד לנושא, זה עסק טוב, זה שירות טוב, אני מח-ייג אישית מקצה יבשת אחד למשנהו, והכל דופק למישרין. ופה כל החכמים היהודים, כל השכל הי-הודי, כל הנסיון, התושיה והיזמה — כשלון גדול ומבוי סתום, עצבנות, ביזבוז כוח-אדם וביזבוז אנרגיה לאין קץ.

המסקנה היא, אחת: אינכם יודעים לעשות את זה, נכשלתם. לכו. הטלפון הקטן הזה הוא בבואה של תמונה כוללת בשטחים רבים. אך בטלפון אי-אפשר להסוות, בטלפון אין תירוצים.

כל פעם כשיש שר חדש לתקשורת, אני שומע שיהיו אוטוסטרادات ושבעוד שלוש שנים יהיה טל-פון לכל דורש, ובינתיים מה שיש הוא תור של אל-פים ורבבות המחכים למספר, ומספר הטלפונים הצי-בוריים הוא זעום; בכל מוסד ציבורי צריכים אני-שים לעמוד בתור ולחכות עד אשר הם נכנסים לחיבה פנויה ויכולים לחייג. והו כמעט מבחן למסגרת הח-יים וסגנונם.

אינני מדבר על מה שקורה בעתות חירום, במל-חמה או בחצי מלחמה, כאשר יש מתח ודרושה תק-שורת מהירה, וכאשר הכל עמוס לחלוטין, והדבר יוצר בהלה בקרב האוכלוסיה. מצב זה כולל גם מר-כיות צבאיות וגם את המטכ"ל. ואין זה סוד; אתה צריך לחייג את ה-69 ומיד אתה מקבל צליל "תפוס", ואלה הם קווים חשובים, יסודיים ומרכזיים.

אני נוהג לעשות הכללות. אך בתחום זה הכל הוא כשלון אחד גדול, שאפשר היה למנוע אותו, אילו הנושא היה עובר לידיים פרטיות; המשק וה-ציבור היו נשכרים, המדינה יכולה להרוויח בכך כסף, ובלבד שתהא נכונות להשחרר מהתאווה הבלתי-מרו-סנת "אנו בשלוט", "אנו יודעים יותר טוב", "הכל יישאר בידינו".

אני אישית, אדוני היושב-ראש, עייפתי מלדבר בלשון נוחה בנושא הזה, בפנותי אל שר אחרי שר, באשר המשרד, באשר הנושא, הוא תמיד בשוליים, ומפקידים אותו בתור איוז שארית לשר שאין מו-כנים להפקיד בידיו נושא אחר; עייפתי מלדבר על כל הוילול הזה, מלמעלה ועד מוקדי הביצוע, בלשון רכה ונינוחה, ואני חייב לשוב ולקבוע שכל הנושא הזה הוא כשלון אחד גדול, מפח נפש אחד גדול, שמחייב מסקנות לגבי השיטה כולה.

הו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת פעיל, ואחריו לחבר-הכנסת יגאל כהן.

— סקירת שר התקשורת על פעולות משרדו (דיון) (פעיל, קשת); (תשובת סגן השר) (קשת, מויאל, ארנס) —

בשירות בלתי-מוצלח. אני מדבר על מה שאפשר לד-
רוש מבחור ישראלי ממוצע שלמד בבית-ספר טכני,
ועל מה שיכול היה לעשות בקצת רצון טוב, מאחר
שאני מכיר את הבחורים האלה ואני יודע שהם יכיר
לים לעשות את העבודה באופן יסודי. אני מעלה
שאלה זו שאין לי תשובה עליה. אינני מציע, כמובן,
לסגור את בית-הספר. אני בטוח שהוא טוב יותר
מאחרים — — —

(חבר-הכנסת מ. ידיד קורא קרי-
את-ביניים)

האחרים לכך צריכים לעשות מה שהם מבינים,
כדי שהשירות של הטכנאים בשירותי התקשורת, בין
אלה הבאים במגע בלתי-אמצעי עם ציבור הצרכנים, ו-
בין אלה שעושים עבודתם ללא מגע עם ציבור הצרכנים,
יהיה שירות ברמה טובה. כפי שאמרתי, מדובר לא דו"ר
קה באקדמאים שבשירות אלא בטכנאים. נדמה לי שכאן
משהו עדיין אינו שלם.

הו"ר ב. צ. קשת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת יגאל כהן. — איננו
באולם.

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מואב. — איננו באולם.

2. תשובת סגן השר

הכפילה את עצמה. זהו לכל הדעות אחד ההישגים
הגדולים אשר הושג הודות לאותה הנהלה "נחשלת"
שעליה דיבר חבר-הכנסת תמיר. בהחלט נעשה פיתוח
גדול. הרשו לי מעל במה זו להודות לאותה הנהלה
וגם לעובדים אשר ביצעו את הפעולה הגדולה הזאת.

משה ארנס: (הליכוד)

תודה גם לשר שעמד בראש הפעולה הזאת.

סגן שר התקשורת א. מויאל:

בוודאי ובוודאי, אבל השרים מתחלפים — כפי
שאתה אמרת — ואינני יודע לאיזה שר אתה מתכוון.
בכל אופן, ההנהלה והעובדים קיימים, שר הולך ושר
בא והעובדים לעולם עומדים ואני מכיר אותם עובדים
ואותה הנהלה.

אשר לציפיה לטלפונים — נכון שהמוצע אצלנו
הוא בערך שלוש שנים וחצי, אם נרצה לשמור על
הסטנדרט של היום, שלוש שנים וחצי, אנו צריכים
להשקיע בתשתיות הפיתוח כמעט כפליים ממה שאנו
משקיעים כיום. השנה אנו משקיעים 600 מיליון לירות
בפיתוח ואם נרצה לשמור על אותה רמה ולא לרדת
ממנה, כדי שהציפיה לא תהיה מעל למקובל, אנו צרי-
כים להגיע להשקעה של מיליארד ורבע לירות לשנה
במשך חמש השנים הבאות.

נכון שתור הממתנים הוא ארוך, 175 אלף ממתנים
הוא מספר גדול. אפשרות המשרד להתקין טלפונים היא
50 — 60 אלף לשנה. בשנה החולפת, 1974/75, התקנו
47 אלף טלפונים, ואין להתעלם מכך שתור הממתנים
יילך ויגדל. אלה הן אפשרויות המשרד, זה עניין של

זו ולהעביר את האחריות המיניסטריאלית למיניסטריון
התחבורה, שצריך להיות המיניסטריון העוסק באינ-
פרא-סטרוקטורה של כלכלת ישראל. בנושא זה אני
מקבל את המלצות ועדת הרצוג, ואני חושב שאפשר
להגשים אותן. עצם העובדה שהממשלה "משחקת"
עם שר ועם סגן שר יש בכך ביטוי שהאישיות המי-
ניסטריאלית המופקדת על נושא זה אין מחשיבים
אותה כל-כך.

ולבסוף, שאלה שאין לי תשובה עליה. בתגובה
על השבחים שחלק השר בנאומו הכתוב — בפאר-
טיטורה הכתובה שעיינתי בה — לבית-הספר לטכ-
נאים של משרד התקשורת עדיין נשארת תמונה הש-
אלה: מדוע עדיין יש תקלות ועיכובים בשירותים
הטכניים הקשורים בשירותי התקשורת, ולא דווקא
ברמת המהנדסים? כאשר אתה מגיע לרמת המהנדסים
אתה נוכח שהרמה הזאת בסדר; כאשר אתה מגיע
לרמת הטכנאים אתה נוכח, כאזרח פשוט, שרמה זו
אינה מניחה את הדעת. ואלה טכנאים שאמורים לה-
יות מחונכים בבית-הספר לטכנאים של משרד התק-
שורת. לא יקרה בן, ואינני מוסמך לקבוע מהי
רמתו. אבל אני יכול להיות מוסמך להביע דעה על
רמת השירות הניתנת על-ידי הטכנאים, והיא ללא
ספק בלתי-מספקת. אינני משווה את רמת השירות
הטכני עם זו שבמדינות המערב. גם שם נתקלתי

הו"ר ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, רשימת המתווכחים תמה. ובזה תם
הדיון בסקירת שר התקשורת על פעולות משרדו. רשות
הדיבור לסגן שר התקשורת, לתשובה.

סגן שר התקשורת א. מויאל:

אדוני היושב-ראש, למען האמת, ציפיתי לביקורת
חריפה יותר מזו שהושמעה. ואם הקו המנחה בביקורת
היה, שאנו צריכים להשתוות בשירותינו למדינות בר-
מה גבוהה בשל ארצות-הברית, כפי שאמר חבר-הכנסת
ארנס, הרי אני, למרות היותי חדש בתפקידי זה, בוודאי
שמח לשמוע זאת. המספרים שהציג לפנינו חבר-הכנסת
ארנס, עם כל הכבוד, אינם מדויקים. שמעתי מספרים
אלה מפיו בוועדת הכספים, והוא יקבל תשובה מוס-
מכת עליהם ממשרד התקשורת. חבר-הכנסת ארנס, לקחת
את מספר כל העובדים של משרד התקשורת וחילקת או-
תם בהשוואה למספר העובדים נטו בשירותי ההנדסה של
משרד התקשורת בארצות-הברית.

משה ארנס: (הליכוד):

לא.

סגן שר התקשורת א. מויאל:

וטעות בידך. מבחינת מספר הטלפונים לכל 100
נפש בארץ אני מסכים בהחלט שאנחנו צריכים לרצות
להשתוות עם הטוב ביותר. אבל כאשר אתה בא להשוות
את הנעשה בישראל לנעשה בארצות-הברית — ואני
רוצה שנגיע לכך — עליך לזכור שאנו מדינה צעירה.
לפני חמש שנים, ב-1970, היו לנו 375 אלף טלפונים
מחוברים וכיום ב-1975 יש לנו 550 אלף טלפונים מחו-
ברים ו-750 אלף מכשירי טלפון. בחודש אחד המערכת

חוברת ל"ב, ישיבה קפ"ז

— סקירת שר התקשורת על פעולות משרדו (תשובת סגן השר) (מואל, ארנס); הצעות לסדר-היום (קשת, המר) —

הכנסת אליעד. 95% מדברי הדואר מגיעים אצלנו ליעדם תוך 24 שעות, אבל אם מדובר ב—1,400,000 דברי דואר, הרי גם 5% מגיעים למספר לא-מבוטל של 70,000 דברי דואר שאינם מגיעים ליעדם תוך כמה ימים. זהו, כמובן, דבר שיש לשפרו ולמיטב ידיעתי הנושא הועלה לא פעם בדיוני ההנהלה. הנושא מעיק עליה והיא עושה כל מה שניתן כדי להיטיב את המצב.

לדברי חברי-הכנסת אולמרט, המציע מסגרת אחרת לביצוע התקנת טלפונים: לפני שנתיים או שלוש מונחה ועדה שבראשה עמד האלוף במילואים הרצוג. הדין וחשבון שלה הוגש לממשלה. אבל עד כמה שידוע לי היא עדיין לא דנה בו וכאשר הוא יובא לדיון נצטרך להחליט. אך אל נשלה את עצמנו שהמלה "חברה" היא מעין תרופת-קסם ופירושה פתרון כל בעיות משרד התקשורת. לדעתי, יש כמה קריטריונים שלפיהם צריך לשקול אם לשנות את המסגרת הקיימת. קודם כל, יש לבדוק אם השירות יהיה טוב יותר. אם לא, אין צורך בחברה. שנית, יש לבחון אם השירות יינתן באופן יעיל יותר. שלישית, אם העובדים לא ייצאו מקופחים בנושא זה. אינני בטוח אם שינוי מסגרת יוכל לעמוד בכל הקריטריונים האלה.

כפי שציינתי, הפיתוח היה רב והמשרד ער לכל הבעיות הקיימות. קיבלתי זה עתה מספרים מהנהלת הדואר בנוגע לתיקון בתקלות ולפי מספרים האלה אין זה נכון שהתקלות נמשכות זמן רב. מבין התקלות שמודעים עליהן לדואר 41% מתוקנות תוך 24 שעות, 24% בין 24 ל-48 שעות, 14% בין 48 ל-72 שעות, ורק 21% מכלל הפניות מתוקנות כעבור 72 שעות.

הביקורת שהושמעה כאן היתה בהחלט קונסטרוקטיבית. אוניו קשובות והמשרד בוודאי רשם את הדברים שנאמרו, הנהלת המשרד תשתדל לתקן את המצב ברוח הדברים החשובים שהושמעו. לחברי-הכנסת ארנס, אמצאי לך מספרים בכתב, מפורטים ומדויקים ותמיר אהיה לרשותך אם תרצה לשאול שאלות נוספות.

ג. הצעות לסדר-היום

1. זירוז הקמת מרכז עירונית-עשייתי ברמת הגולן

לירות להתחלת הבנייה. ואז נפל בגורלם של מתיישבי הגולן, החשים בגורליות ההכרעה של הקמת עיר זו, להתרוצץ מתירוצ לתירוצ, מפקיד לפקיד, משר לשר, ול-הידחות בקש, בלך ושוב ובעילות סרק, והכל כדי למשוך את הזמן — אין לי הסבר אחר לכך — ולהגיע למועד שבו תישארה אולי אופציות גולניות נוספות למשא-ומתן עם סוריה, בהיות קיומה של עיר רבת-אוכלוסין מקשה על כך.

אדוני היושב-ראש, הממשלה החליטה על הקמת מרכז עירוני בגולן. היא הטילה את הביצוע על שר השיכון והקציבה את הסכום למימוש החלטתה. הממשלה גם התיישה במפורש שרמת-הגולן תישאר בדינו. ראש הממשלה אף היטיב לומר בביקורו ברמת-הגולן ש"לא העלינו ישובים כדי להוריד אותם". ועד ישובי הגולן מעיד — ואהרן דולב אף פירסם זאת ב"מעריב" שהחלטת אושרה לאחרונה על-ידי שר-הממשלה, על אף הירחוריו ועיר-עוריו של שר השיכון. ראש-הממשלה אומר: "ש"ח לטה, צריך לבצע אותה", והשר גלילי מבשר: "ניג-"

תקציבים, ואתם יכולים לעשות את החשבון. כל טלפון שהמשרד מחבר עולה למדינת ישראל, עולה למשרד, 15 אלף לירות. אם תכפילו מספר זה במספר הטלפונים שרוצים להוסיף, תוכלו לדעת מהו הסכום הדרוש. הבעיה היא טכנית, כספית וגם בעיה של כוח-אדם.

בכל זאת, אני חושב שמה שהמשרד עשה במשך השנים האחרונות ראוי לברכה ולהבלטה והערכה. אשר לעניין שכר העובדים והתפוקה — כיום עובדים במשרד כ-3,000 איש בשכר עידוד, ואני מתכוון לעובדי הנדסה התפוקה שלהם הוכפלה כמעט בשנים האחרונות בעוד שהשכר פיגר בהרבה אחרי התפוקה ועלה רק בשיעור של 30% בערך. עם כל זאת, אמריקה, שאליה רוצה חברי-הכנסת ארנס להשתוות, רמתה היא בהחלט יעד לתפוקה ארוכה, לאחרית הימים. אבל אם נקח כדוגמה מדינות אירופה שאין להתבייש להשתוות אליהן, הרי נראה שמצבנו לא כליכך גרוע. אנו בסטאנדארט שווה לצרפת; אנו עוברים את איטליה, איננו רוצים, כמובן, להשתוות לטורקיה ויוון, אבל עלי לציין כאן כי אנו עוברים גם אותן.

משא ארנס (הליכוד):

אתה יכול גם לקחת את מצרים.

סגן שר התקשורת א. מואל:

לא, אני לוקח מדינה אירופית ויוון היא באירופה. אפילו אם נקח את גרמניה המתועשת והמסודרת, היא לא כל כך רחוקה מאתנו. להם יש בערך 30—32 טלפונים על כל 600 נפש ולנו 22, כך שאפשר בהחלט להשתוות אליה.

ובכן, כשאני בא היום ומפרט מה עשה משרד התקשורת ומה עשתה אותה הנהלה "מפגרת" ועשו אותם עובדים "נחשלים" — אני עונה בכך לשציף-קצף של חברי-הכנסת תמיר. הם הביאו אותנו לכך שאנו יכולים להשתוות היום למדינות אירופה.

בעניין הדאר ברצוני להגיב בקצרה לדברי חבר-

היור' ב. צ. קשת:

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הצעות לסדר-היום. ראשונה הצעתו של חברי-הכנסת זבולון המר: זירוז הקמת מרכז עירונית-עשייתי ברמת-הגולן והרחבתו. רשות הדיבור לחברי-הכנסת זבולון המר.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לולא היה העניין כל-כך מסוכן ונוגע לשורשי חיינו, ולולא היתה התקופה גורלית וקשה, יכול היה הסיפור להיות מבדח ואפשר היה להעלותו כאן על הבמה כקומדיה של הט-עיות. אבל הסיפור הוא יותר קפקאי מאשר חלמאי, מפני שקשה לי להאמין שאנחנו כל כך חדלי אוניס ואישים ואני חושש שיש בכך כוונות נסתרות המנוגדות להחלטות הגלויות.

הממשלה החליטה לפני שנתיים להקים עיר בגולן; ראו לך "מרכז עירונית-עשייתי" והוקצבו 80 מיליון

ריה מתחייבים ואחר-כך מתמהמהים ומתרשלים ומש-
תהים מלקיים ?

אדוני היושב-ראש, הנה תיאור הדברים כפי שפור-
סמו לא-פעם על מחזה התענועים של השתלשלות אי-
רועי בניית העיר בגולן: (1) צריך למדוד את השטח.
אומרים: יש קוצים, אי-אפשר למדוד; (2) פורצת שרי-
פה ומכלה את הקוצים. אין קוצים ואין מודדים, ממתינים
שיצמחו שוב קוצים; (3) הארכיטקט גודביץ מגיש תכ-
נית לעיר. השר משבח את התכנית ויפיה, אך קובע
שלא תבוצע בעיר בגולן, אלא במקום אחר בשטח הירוק;
(4) השר מסביר שהעדר ראש צוות הקמה טוב יעב
את הבנייה. מציעים לו את גרישה מכפר-גלעד, אומרים
שהוא מבצע מעולה המתנדב לפעולה. השר מסרב לכך
ומציע לו שיתנדב לצוות מאכלסי צפת; (5) המשרד המ-
מונה על הקמת העיר רבת-ההיקף הוא משרד שבו
אנשים מסורים וטובים, אבל הוא אינו ערוך ובנוי למ-
שימה זאת מפני שהוא המשרד לבנייה כפרית שבצפת;
(6) קריית-שמונה צריכה היתה לכרות ברית-אחים וב-
רית-דמים עם העיר בגולן. הלא הן אחיות לגבול ולספר,
צמאות יחדיו לשינוי ערכים בקרב בני-הארץ, למשי-
מה החשובה של מעבר אוכלוסין ממרכז הארץ לצפונה,
לגבולותיה. מתבקש שיתוף פעולה הדוק ביניהן לחינוך
הדדי. ובכן, מוסתת קריית-שמונה שתהיה עינה צרה
בעיר הגולן. ממש שיבוש מערכות, והכל כדי להוריד
את רוח המתיישבים ואולי גם להרתיע אחרים מלבוא
כדי לבנות את העיר, ואולי אולי להכין את הנסיגה
ולהקל עליה.

אדוני היושב-ראש, הכנסת. חייבת לתבוע משר
השיכון לקיים את החלטת הממשלה, להפעיל את כש-
רוננו ותקציביו כדי למחר ולמלא את הפיגור בשנתיים
ולבנות את העיר בגולן; לא איוה שיכון התקוע במ-
רומי ההר, אלא עיר הנבנית בשלבים, עם תשתית
מתאימה, עם תכנית-חומש ל-300 דירות לשנה, עיר
שתיבנה באופן מתוכנן והדרגתי, באופן המבטיח את
קיומה ופיתוחה, עם תיכנון תעשיית הולם שיבטיח
את כלכלתה. אסור שיעיר כזאת תיבנה כלאחר-כך וכ-
אילו כפה שד את השר לבנותה. ואם מבחינה פו-
ליטית, מצפונית או אחרת אין שר השיכון יכול לה-
קימה — ואפשר אולי להבין שקשה לאדם למלא כר-
אוי משימה שאינו מזדהה עמה; ואם נכון מה שצוטט
מפיו שהוא "כלל אינו מתכוון לבנות עיר בגולן",
יעביר נא את ההקמה לאחרים. משרד השיכון לא
יפגע מכך, שהרי יש לו משימות חשובות רבות
נוספות ששר השיכון בוודאי ישקוד למלאן. ואני בטוח
שימצאו גורמים ואנשים בממשלה ובמדינה הרואים
בהבטחת הגולן ויישובו, המבינים את הערך הלאומי
והבטחוני של העיר בגולן והמסוגלים לבנותה מהר
וכראוי, והם יקימו באהבה את העיר שעדיין לא נע-
שה עד השבוע דבר ממשי כדי להקימה, לבד ממחסן
למראית-עין, מבנים לבנייה והכשרת קרקע מוגבלת —
להטח עפר בעיניים.

אדוני היושב-ראש, מרכז עירונית-תעשיית בגולן
הוא היעד המכריע ביותר לגבי עתיד הגולן, כצומת
המקשר בין חלקי הרמה, קולט אלפים ומגדיל במהי-
רות את אוכלוסיית הרמה. מתיישבי הרמה אינם פו-
ליטיקאים. הם מתיישבים. הם בני האומה המחודשים
עכשיו את נעוריה במסירותם, בדבקותם ובנאמנותם

שים להקמת העיר בצעדים מאושרים". אלא שגם הח-
לטה זאת, המאושרת והמאושרת, אינה מתבצעת כראוי,
היא מזולזלת ומעוכבת, כנראה מפני שאין שר השיכון
מרוצה ממנה, כפי שאמר בפומבי.

אדוני היושב-ראש, מאות צעירים ומשפחות נר-
שמו כבר לשבת בעיר שבגולן. אני משוכנע שכאשר
תתחיל העיר להיבנות וכשיובנה יותר עתיד בנייה
והיקפו יבואו אלפים ורבות לשכון בתוכה. רק בהקמת
העיר ובישובה המאסיבי יינתן למלא את החלל הריק.
הקורין לתקיפה, שבמרכז הגולן. רק כך ניתן יהיה למלא
את רמת-הגולן בתושבים יהודים, כפי שמתבקש בדחיפות
מסיבות של בטחון והתיישבות.

חביב שמעוני (המערך):

את הגליל לא צריך ליישב ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

צריך בהחלט. בהמשך דברי אומר משהו על זה.

(קריאה)

זה בפירוש לא הולך לפי מה שאתה רוצה.

(קריאה מספסלי סיעת הליכוד: אפ-
שר ליישב גם את הגליל וגם את הגולן.)

(קריאות)

כאשר בן-גוריון אמר שצריך ליישב את הנגב עדיין
לא גמרו ליישב את הגליל.

מאיר פעיל (מוקד):

באמת, חיכו עד שבן-גוריון אמר שצריך ליישב את
הנגב.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

לעם ישראל יש משימות רבות ומעט אנשים ולפעמים
צריך להתחיל בדברים חדשים לפני שהשלימו בדברים קוד-
מים.

מה סבור איפוא שר השיכון בהיותו מעכב את הב-
נייה — כך נראים הדברים — ודווח את הצעות ועד
ישובי הגולן לסייע בהקמת העיר ? ומה סבורה הממשלה
בהרשאותה שכן ניהגו במתיישבי הגולן שנענו לקריאתה
וקשרו גורלם במקום, הם בשיעורם וטפם, תוד ויתור
על עינוגים וחמרנות ותוך זיקה עמוקה לערכים ולחלו-
ציות ? האם אין זה כך שאי-בניית עיר מבטאת רצון
שלא להסתבך במחויבות להישאר בגולן כולו ומאפ-
שרת הסדרים, שלפיהם מתיישבים הסורים במקומות הפ-
נויים, אם לא למעלה מזה, בינות לישראלים שחיהם או
אינם חיים ובטחונם ובטחוננו אינם בטוחים ? והאם אין
כאן קוצר-ראות פוליטי המחליש את כוח האמת והעוצ-
מה המוסרית שבתביעתנו לגבולות בטחון חיוניים ברמת-
הגולן ? האם אין קוצר-ראות פוליטי בכך שאנו מתעכבים
בהקמת העיר שבנייה מסמל יותר מדברים רבים אחרים את
נחרצות החלטתנו להישאר בגולן ? האם אין זאת חטאה
חוקתית וחינוכית של משטר, של מנהיגות ש"ה" שלה
הוא "לאו" ו"לאו" — "הן" ; שהממשלה מחליטה, שש-

שעלי לעשות את העבודה שלפי דעתי המערך צריך לעשות אותה. אני מציע שלא לכלול בסדר יומה של הכנסת את ההצעה שהועלתה על-ידי חברי-הכנסת זכור לזון המר בקשר לרמת הגולן.

האתגר האמיתי העומד לפני מדינת ישראל ביימינו איננו הקמת עיר או מרכז עירוני ברמת הגולן אלא האומץ להציע את פינוי רמת הגולן תמורת הסכם שלום עם סוריה ותמורת פירוק ארץ החורן. זה האתגר. התחלת עבודות התשתית למען הקמת העיירה קצרינו ברמת הגולן — כך ראיתי בטלוויזיה — הוא נסיון מכוון של חסידי ארץ-ישראל השלמה — — —

חביב שמעוני (המערך):
זאת לא ארץ-ישראל.

מאיר פעיל (מוקד):
לדידם הכל ארץ-ישראל. הם פותחים את החג"ך ולפיו משרטטים גבולות.

מנחם ידיד (הליכוד):
זה עניין של בטחון.

מאיר פעיל (מוקד):
התחלת עבודות התשתית למען הקמת העיירה קצרינו ברמת הגולן אינה אלא נסיון מכוון של חסידי ארץ-ישראל השלמה להכביד ולטרפד כל הידברות היי-קפית לשם בנייה של שלום; הם עושים זאת בתקווה גואלת שייתכנו הסדרי ביניים או הסדרים מקיפים עם מצרים תוך התעלמות מן הבעיה הסורית והבעיה הפלשתינאית.

היועצים להרע, הדבקים בפולחן הסיפוח הטרייטוריאלי, נמצאים בפועל לא רק בשורות הליכוד אלא גם בתוך הקואליציה הממשלתית, בחוגי המפד"ל, דוגמת חברי-הכנסת זבולון המר שהעיר ברמת הגולן לת"י קרה לו, ובחוגי גדול המערך עצמו, כפי שהוכח היום בזמן ההצבעה על תקציב הבטחון על-ידי התנהגות אנשי המפד"ל והיעדרות חלק מאנשי המערך.

אילו היה שר השיכון מנהיג הלוחם נאמנה להשקפותיו הפוליטיות, והיה מתפטר מן הממשלה ולא נכנע להחלטה להתחיל בעבודות התשתית של אותה קצרינו שברמת הגולן, היתה התפתחות זו מביאה לת"י הודה ציבורי גדול בארץ ומחוצה לה ועניין יומת השלום מצד ישראל היה יוצא אולי נשכר.

מן הסיבות שמניתי לעיל אני מציע שלא לכלול בסדר יומה של הכנסת את הצעתו של חברי-הכנסת זבולון המר.

היו"ר פ. שיגמן:
אני שואל את חברי-הכנסת זבולון המר אם הוא מסכים להעביר את הצעתו לוועדת העבודה.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):
אני מסכים.

היו"ר פ. שיגמן:
לפנינו שתי הצעות: הצעת שר השיכון להעביר את הנושא לוועדת העבודה; הצעת חברי-הכנסת פעיל

העזה. אסור לשבור את רוחם שאנו כל כך זקוקים לה, ועל כן חובה שתיכנה מיד העיר בגולן. השבוע, לאחר עיכובים שנמשכו כשנתיים, החלו הטראקטורים להיכנס למהלך גבוה בהקמת העיר. חשוב שהכנסת תקרא לממשלה שלא לבנות את העיר טלאים טלאים ולא להפכה לכפר או ל"סלאם". בגולן זקוקים לעיר. זאת תחושת הממשלה וזאת תחושת המת-יישבים. עיר אין בונים כיום באופן ספונטאני ופאריטיזאני. צריך לתכנן ולהשקיע ברוח טובה ובעין יפה, אך עם זאת יש למהר ולבנותה בתנופה, כי יש משמעות רבה מאוד שהעיר תופיע מיד ולא מאוחר מדי. אני מציע לכנסת לדון בכך.

היו"ר פ. שיגמן:
שר השיכון מתבקש להשיב להצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת זבולון המר.

שר-השיכון א. עופר:
אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אני מבין את חברי-הכנסת זבולון המר שחזר מחוץ-לארץ, מפני שלפני שלושה שבועות העלה חברי-הכנסת לבני הצעה לסדר-היום וטען אותן הטענות ואני עניתי.

מאיר פעיל (מוקד):
זאת אותה אסכולה.

שר-השיכון א. עופר:
קודם כל, אני חוזר ומודיע שאני מדבר בשם הממשלה. ובכן, הממשלה לא החליטה להקים עיר בגולן אלא החליטה להקים מרכז תעשייתי, ולהבדיל מ"כפרי" קראה לזה "עירוני", כי זה לא קיבוץ ולא מושב, והביטויים "עיר", "מהר" ו"גדול" אינם כלום לים בהחלטה. הממשלה החליטה להקים מרכז תעשייתי תי עירוני ויש תקציב ל-200 יחידות.

משה ארנס (הליכוד):
מה זה "עירוני"?

שר-השיכון א. עופר:
מה זה חשוב? יש שמות. אבל לגבי אותן 200 יחידות שהחליטו עכשיו לבנות עניתי לפני שלושה שבועות שכאשר נכנסתי לתפקיד, לפני שנה, יצאתי לשם כדי לקבוע את משך הזמן הדרוש לתיכנון, לאשר את התיכנון ואת האיתור, ואמרתי שביוני נתחיל בסלילת הכבישים, ובסוף השנה, אם לא יהיו דברים בלתי-צפויים, נתחיל לבנות את הבתים. ואמנם ביוני יצאו והתחילו בסלילת הכבישים, ואני מקווה שבסוף השנה נתחיל בבניית הבתים בהתאם לתכנית.

כשם שהצעתי להעביר את הצעת חברי-הכנסת לבני לוועדת העבודה, אני מציע להעביר גם הצעה זו לוועדת העבודה. אני בטוח שיושב-ראש הוועדה תשמח לשתף בדיון זה גם את חברי-הכנסת זבולון המר, ואני מקווה שיצטרף להצעה שהנושא יועבר לוועדת העבודה.

היו"ר פ. שיגמן:
רשות הדיבור לחברי-הכנסת פעיל, להצעה.

מאיר פעיל (מוקד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מצטער מאוד

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא
בסדר-היום — מייעוט

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת
העבודה נתקבלה.

שלא לכלול את הנושא בסדר יומה של הכנסת. אני
מעמיד את שתי ההצעות להצבעה זו מול זו.

הצבעה
בעד ההצעה להעביר את הנושא
לוועדת העבודה

— רוב

2. ההתנחלות בבעל-חצור

המר ואהוד אולמרט הועלו רק לאחר שאנחנו הנחנו את הצעותינו שלנו על שולחן הכנסת. לא היה זה ביזמתם לקום בגלוי ולקבוע סידורי בטחון ובטיחות לקבוצות העובדים בבעל-חצור — דברי חברי-הכנסת זבולון המר, או המשך קיומו של מחנה העבודה בעפרה — דברי חברי-הכנסת אהוד אולמרט.

אהוד אולמרט (הליכוד):
אתה יודע שכרונולוגית זה נכון, אבל עניינית זה מופרך, כי אתה יוצא מנקודת הנחה — — —

יוסי שריד (המערך):
אל תמשוך אותי בלשון. האמן לי שמה שא-מנתי עכשיו לא רק נכון אלא גם בדוק.

אהוד אולמרט (הליכוד):
התקנת סדרי בטחון למחנה עבודה שהוקם ברשות השלטונות לא צריך היה לשמש נושא להצעה לסדר-היום אילולא רציתם, אתה וחברי-הכנסת אליאב, באמצעות נסיון זה לתקוף את הממשלה על נושא ההתנחלות.

יוסי שריד (המערך):
חברי-הכנסת אהוד אולמרט, אם אתה מתעקש — — —

יגאל כהן (הליכוד):
חברי-הכנסת שריד, אתה דואג לסידורי הבטיחות, או לצד הפורמאלי שלא הוחלט עליו, או להקמת המ-קום? זאת הנקודה המרכזית. סידורי הבטיחות מענ-ינים אותך פתאום?

יוסי שריד (המערך):
תמתין בסבלנות עד לסיום דברי, ואם יישאר לך משהו לא מחזור אעמוד פה עוד כמה דקות וא-ענה לשאלות, גם לשאלתך. האם סידור זה נראה לך?

להערת חברי-הכנסת אולמרט: אמרתי לך שלא תמשוך אותי בלשון, הרי חייב אני לומר בהקשר הספציפי שאתה היית בין השאר שביקשת ממני לא להעלות את ההצעה כדי לא לעורר רעש, להניח להם שם לבנות את ההתנחלות בשקט ובאין מפריע — — —

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
לאחר שהעלית נושא זה יצרת בעיה. זה מוכיח שרצון המתנחלים הוא רצון אמיתי — להתנחל בשקט ובשלווה. אין פה עניין של פוליטיקה. להיפך, אתם העליתם זאת. המתנחלים רוצים לקום, לבנות, ולהת-נחל בארץ-ישראל.

היו"ר פ. שינמן:

אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת יוסי שריד: ההתנחלות בבעל-חצור. רשות הדיבור לח-ברי-הכנסת שריד.

יוסי שריד (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, את רוב דברי היום מבקש אני לומר במנותק מהשאלה היסודית: כן התנחלות, לא התנחלות והיכן — שאלה הפוערת פערים עמוקים בינינו. אני רוצה לייחד את דברי לשאלה פשוטה הרבה יותר: האם יעלה על הדעת שיוקם בארץ ישוב כלשהו, ובמיוחד מעבר לקו ה-רוק, בלי אישורה של הממשלה? וחמורה מזאת — אפילו בלי ידיעתם של מספר שרים ניכר? אני קובע כאן כעובדה שכמה וכמה שרים מסרו לי במפורש שלא היה להם שמץ כי בבעל-חצור הולך ומתהווה מקום ישוב לכל דבר.

אני אישית אינני מוכן לחיות מפי השמועה ולכן נסעתי לפני שבועיים בדיוק וביקרתי בבעל-חצור, וה-פרטים הנמסרים כאן עכשיו הם איפוא פרי ידיעה בלתי-אמצעית. חברי הכנסת, בבעל-חצור מתגוררות עתה כ-50 נפשות ובכללן נשים, ילדים ותינוקות. כולם משתכנים בבתי אבן — כ-20 במספר — ההול-כים ומשתפצים בהדרגה. עד כה אין כל אפשרות לכנות מקום זה על יושביו אלא מחנה עבודה, ולא יותר. אם אין רוצים לזרות חול בעיניים ולשקוע באכזבה סמאנטית איננות, הרי על השאלה מה מו-תר ההתנחלות הרגילה על בעל-חצור אי-אפשר, פשוט, להשיב בהגינות ובכנות.

בביקורי בבעל-חצור ביקשו ממני המתנחלים בכל לשון של בקשה שלא לעשות עניין ולא להקים רעש על אשר ראו עיני במקום. מובן מאליו כי אינני יכול, לצערי, להיענות לבקשתם.

עקיבא נוף (הליכוד):

מה שלא מובן הוא למה זה מובן מאליו.

יוסי שריד (המערך):

הם הסבירו ונימקו כי הקמת רעש עלולה להפ-ריע ולעכב את ההקמה המואצת של ההתנחלות המת-נהלת בחריצות רבה, אך בעיקר בהשקט ובחשאי ובאין רואה ומתריע. המתיישבים במקום סבורים כי לא יעלה עוד בידם לקבוע עובדות ישוביות בשטחים בדרך של התנחלויות פומביות, פרובוקאטיביות. לדב-ריהם, הוכח כי הדרך המתחרתית היא יעילה הרבה יותר. הנה הם משפצים בתים, מיישרים שטח, אוס-פים משפחות נוספות, ואין מכלים. עובדה היא, גם הצעותיהם לסדר-היום של עמיתי חברי-הכנסת זבולון

מאיר פעיל (מוקד):

יש שם רק עניין של פוליטיקה.

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קרי-

את-ביניים)

יוסי שריד (המערך):

חבר-הכנסת אולמרט, מנסיבות המבוכה שלך לא תיחלץ גם בקריאות-ביניים. תסכים אתי שעניין סידורי הבטחון במקום הוא עניין חשוב כשלעצמו, חירי, נ"י, דחוף. אגב, גם על-פי דעתי. אני חושב שאם מישור נתן אישור למחנה עבודה הוא צריך באותה עת לתת גם אישור לסידורי בטחון.

יגאל כהן (הליכוד):

מה דאגתך?

יוסי שריד (המערך):

אני רק יכול לתמוה שאת הנושא החשוב הזה לא העליחם כל עוד אנחנו לא העלינו את הצעור-תינו שלנו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

לא העליתי את הנושא וביקשתי ממך לא לה-עלותו משום שאנחנו סבורים שסידורי בטחון מן הסוג הזה אינם עניין למליאת הכנסת.

יוסי שריד (המערך):

זה משום שאתם סבורים שהשקט בעניין ההתנחלות הזאת, שהיא התנחלות בלתי-מוכרת, הוא שקט טוב. זה הכל. אל תסלפו ואל תתעתעו כאן. אתם הייתם שותפים לקשר השתיקה שסבב את ההתנחלות הזאת. לא רק אתם, אלא גם שרים בממשלה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זוהי טענה שאין לה כל בסיס.

מנחם יריד (הליכוד):

זוהי שאלה בטחונית ולא נושא לוויכוחים בכנסת. זוהי שאלת בטחון עם ישראל ומדינת ישראל.

יוסי שריד (המערך):

אני חושב ששאלת ההתנחלויות היא שאלה מדי-גית. אני זוכר כמה ויכוחים ממושכים בכנסת בשאלת ההתנחלויות. עכשיו זו כבר שאלה בטחונית? כא-שר אתם מעלים נושא זה הוא עניין מדיני; עכשיו זה כבר הפך לעניין בטחוני.

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קרי-

את-ביניים)

אני מבין שלא נוח לכם שקשר השתיקה הופר. ובכן, קשר השתיקה מופר בזאת. חבר-הכנסת אול-מרט, עוד מעט תינתן לך רשות הדיבור ואז תוכל להגן על עצמך.

נסים אליעזר (המפלגה הליברלית העצמאית):

חבר-הכנסת אולמרט, אתה עומד לעלות עוד על הדוכן — לא ניתן לך לדבר.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

מה אתה מאיים פה?

היו"ר ס. שינמן:

אבקש להפסיק את הדו-שיח. תנו, בבקשה, לח-בר-הכנסת שריד לדבר.

נסים אליעזר (המפלגה הליברלית העצמאית):

אין הפרעה חד-סטרית.

אהוד אולמרט (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעזר, אני עוסק עכשיו בכדורגל. שם יש הרבה איומים.

יוסי שריד (המערך):

מכיוון שאינני בטוח שכל חברי הכנסת בקיאים בפרטים הנוגעים להקמת המקום מציע אני להקשיב לפרק מאלף, חדש, מקורי, בתולדות הקמת ישוב בא-רץ. חבר-הכנסת אולמרט יאמר לי אם הפרק הזה הוא מכובד כשלעצמו.

השלב הראשון — מתגייסים לעבודה כלשהי במ-קום זה או אחר בשטחים המוחזקים; אחר-כך מת-לוננים על הקושי בנסיעות תכופות ומבקשים רשות לינה במקום או בסמוך; בשלב זה של ההתרחשות מקבלים רשות ללינה זמנית, חד-פעמית; לאחר מכן מבקשים ומקבלים היתר לינה קבוע, פחות או יותר; עכשיו אין זה אלא טבעי להביא את הנשים ואת הילדים. ואם כבר נמצאים נשים וילדים במקום — הרי אין מניעה למשוך משפחות נוספות, שכבר אין להן כל קשר עם העבודה שלשמה נודדו הראשונים לאזור. נוכחות של נשים וילדים מחייבת, כמובן, וב-צדק, תנאים מיוחדים ושירותים נוספים. ומי ירחיב עוז וימנע מאלה חשמל ומים ושאר שירותים חיו-ניים? עתה עולים בכל הדחיפות צרכי הבטחון המ-קומיים — גדר ותאורה ומכשירי קשר וגם המבנים טעונים שיפוץ מיד, וחדר-האוכל שוב איננו מתאים ויש לבנות חדש תחתיו. וכך, כאשר תעמוד כבר ההתנחלות על תלה, לא יחסר אלא האישור הממ-שלתי. ומי ישלול אישור כזה מיישוב קיים, חי, ישוב שבעובדה? כך מוקמת בעל-חצור, וכך, אומרים לי, הולכות ומוקמות התנחלויות נוספות בשטחים המוח-זקים.

ספח גרופר (הליכוד):

כך הוקמה מדינת ישראל. אתה יודע איך הקימו את המדינה? — בלילה.

יוסי שריד (המערך):

שמעתי את דבריו הנמצלים של חבר-הכנסת זכו-לון המר, שאגב נשמעים היטב, אבל לצערי הרב לדברים אלה אין שום אחיזה במציאות. אם אנחנו רוצים לדבר במושגים ריאליים, מעשיים, הרינו רי-אים שכאשר מדובר בבית-חרושת אחד צריך לה-ביא לקריית-שמונה אין מצליחים בזה.

מאיר פעיל (מוקד):

חבר-הכנסת גרופר, הקמת המדינה היתה בעבר. מה צריך לעשות היום? אתה חי לפני דור במקום לחיות היום. אתה שקוע בעבר בלי שאתה מבין שה-ציונות של היום היא לעשות שלום עם הערבים. אתה

— הצעות לסדר-היום (פעיל, שריד, שמעוני, בן-מאיר, תלמי, אולמרט, שינמן, המר) —

הדברים חמורים הרבה יותר. זוהי עובדה, חברי הכנסת, שאחדים מחברי הממשלה, חלק ניכר מהם, אינם יודעים את העובדות כפי שאני מוסר אותם היום הזה.

(חברי הכנסת ע. נוף קורא קריאת-א-ב-יניים)

אהוד אולמרט (הליכוד):
צריך להפיל את הממשלה.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
מי לא ידע?

יוסי שריד (המערך):
חברי הממשלה מהמפד"ל ידעו זאת. אני יכול להבטיח לך שהם ביקרו שם.

מאיר פעיל (מוקד):
אנשי האופוזיציה מן הליכוד, למה לכם להביע אי-אמון לממשלה? הרי הממשלה עושה כל מה שא-תם רוצים. זוהי אופוזיציה בכחש.

יוסי שריד (המערך):
כיוון שאני מבחין בגילויים של קוצר-רוח מצד שר הבטחון, אשתדל לסיים.

גם שר הבטחון וגם חברי ממשלה אחרים יודעים שלא ניתן לכסות על בעל-חצור בכינויים דוגמת מחנה עבודה או מקום לינה. מי שאיננו מאמין, יטריח את עצמו לשם וייווכח לדעת אם זהו מקום לינה. לי יש מושגים אחרים.

ערפל זה נמוג מכבר. ובהימוג הערפל מתגלית עוד עובדה חדשה קיימת בשטח, שאין בה היום צורך ואין לה כל הצדקה מבחינה מדינית. דווקא עכשיו, כאשר הולכים ונשמעים דיבורים מעט שונים מעבר לגבולותינו — והיה זה שר הבטחון שהבחין בשינוי טון הדיבור מעבר לגבולות — כאשר מבחינים במשהו מעין אווירה מדינית אחרת, אין מקום לבעל-חצור במקומה, ובמחתרת — על אחת כמה וכמה.

אני מציע לכנסת לקיים דיון בנושא זה.

מדבר על מה שהיה קודם. השאלה היא מה צריך לעשות היום בשביל העתיד.

יוסי שריד (המערך):

חברי הכנסת המר, כאשר אנחנו מדברים במושגים מעשיים, לא בדברי מליצה ציוניים, כאשר אנחנו רוצים כיום להביא מפעל תעשייה אחד לקריית-שמונה אין אנחנו מצליחים בזה כבר עשר שנים; וכאשר יקימו מרכז עירוני תעשייתי חדש ברמת-הגולן ולשם יובאו מפעלים, אפילו רק שניים או שלושה — אלה מפעלים הבאים על חשבון קריית-שמונה. בלי שום מליצות.

(חברי הכנסת ז. המר קורא קריאת-א-ב-יניים)

אם היה איזה סיכוי שהם יובאו בעתיד הקרוב לקריית-שמונה, שוב אין סיכוי כזה.

חביב שמעוני (המערך):
חברי הכנסת המר, אולי תקח את ההתנחלויות שלך לקריית-שמונה. שם הם נחוצים יותר.

מאיר פעיל (מוקד):
תקח את כל החברה למצפה-רמון.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
חברי הכנסת שמעוני, כמה שיכונים בונים בתל-אביב, כמה שיכונים בונה שר השיכון בתל-אביב? מהגולן תיקח את זה או מעפרה? אתה אפילו לא יודע מה ששר השיכון בונה. אין לך מאין לקחת? — קח מתל-אביב, קח מרמת-גן, קח מחיפה.

מאיר תלמי (המערך):
האם אפשר לשמוע מה שחברי הכנסת שריד או-מר?

יוסי שריד (המערך):
חברי הכנסת, ממה נפשך: או שהמתנחלים הור-ליכו — לאחר כל ההתרחשויות הללו שתיארתי כאן — את הממשלה שולל בטענות לינה שנסתיימו בעובדות התיישבות למעשה, ואז יש לתבוע מהם עזיבת המקום לאלתר; או שנפלה כאן החלטה על דעת חלק מהממשלה בלבד, תוך העלמתה מהחלק האחר, ואז

3. סידורי בטחון ובטיחות לקבוצות העובדים בבעל-חצור

וארצנו. אין דבר מעודד יותר ומחזק את אמונתנו בצדקתנו ובטחוננו בייעודנו מלחזות במסירותם של בני-נוער המחזירים עטרה ליושנה, בדבקותם בארץ-ישראל.

חברי הכנסת, אם יש את נפשכם לראות חלוציות בהתגשמותה היום, לכו לעפרה, שליד הר בעל-חצור, ותמצאו שם את עשרות המשפחות והצעירים חרי גוש אמונים בונים במו ידיהם את בתיהם, סו-ללים בעצמם את הדרכים, מגדרים את גדרות המית-קנים הצבאיים החינוכיים, חיים חיי צניעות ועבודת כפיים, עובדים בתים ומשרות ולימודים במרכז הארץ כדי למלא משימה לאומית, בטחונית ויהודית.

היו"ר פ. שינמן:

לפנינו עוד שלוש הצעות בנושא דומה פחות או יותר. נשמע קודם את דבריהם של בעלי שלוש הה-צעות, ואחר-כך ישיב שר הבטחון לכולם יחד. אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברי הכנסת זבולון המר: סידורי בטחון ובטיחות לקבוצות העובדים בב-על-חצור. רשות הדיבור לחברי הכנסת המר.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין דבר יותר יפה בארץ-ישראל של היום מלראות את הנוער המ-חדש בחלוציותו ובהתנחלותו את פניה של חברתנו

חוברת ל"ב, ישיבה קפ"ז

— הצעות לסדר-היום (פעיל, המר, אולמרט, הרליץ, תלמי, אליעד) —

מאיר פעיל (מוקד):

זה לא מחנה עבודה זמני ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

הם מקיימים ממש בגופם ובנפשם את צווי תורת ארץ-ישראל החלוצית, כפי שתיאר אותם המשורר שמו-עוני ב"מצבה", נאחזים ומתערים בארץ תוך הסתפקות במועט ובהתמדה רבה.

מאיר פעיל (מוקד):

למה הם עובדים במשרות שמנות בירושלים ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

על מה אתה מדבר ?

אהוד אולמרט (הליכוד):

הם אינם חברים ב"מוקד".

מאיר פעיל (מוקד):

ל"מוקד" יש הרבה יותר חברים בהתיישבות מאשר לגוש אמונים, פי ארבעה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

עוד פיטפוט של חבר-הכנסת פעיל.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

מי שלא ראה גורמים אורחיים פרטיים באים בהמוניהם עם חציץ ומלט ובלוקים וחלונות ודלתות, תרור מתם הנדיבה לבניין מחנה העבודה — מי שלא ראה אותם ועוד רבים בעם שהביאו מתרומתם לא ראה התלהבות מימיו. מי שלא ראה אותם מדריכים בסבילנות ובאהבה את הכנים הבונים בעצמם את המחנה, עוברים עיסקיהם וזונחים את עסקיהם, לא ראה התרוממות רוח מימיו. מי שראה את הדרכים הומות משפחות וצעירים, באים לסייע בבניין המחנה ובביסוס מבין את הרצינות והדבקות של קבוצת העבודה שבתה מחנה בעפרה, לא על חשבון תקציבי הממשלה, אבל באישור כדת וכדין.

מאיר פעיל (מוקד):

זה יעלה לנו, חלילה, בדם.

אסתר הרליץ (המערך):

מי הם העובדים שם, יהודים או ערבים ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

במחנה העבודה, ליד המחנה הצבאי, עובדים יהודים עובדת כפיים. מזמן לא ראינו אנשים עירוניים באותה רמת השכלה עובדים עובדת כפיים.

מאיר פעיל (מוקד):

אם זה כמו בקריית-ארבע, הרי אם עפרה תמשיך כך עוד שנתיים — היא תהיה מחנה אדונים.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

אל תערבב דברים ואל תזרוק לחלל דברים שהם לא בדוקים.

מאיר תלמי (המערך):

אתה הפרעת קודם לכן, עכשיו משלמים לך.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

חבר-הכנסת תלמי, אתה הגנת על מישוה. רצית להקשיב.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

אמרנו שלא יהיה לך נוח.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

אתה יכול להפריע לי, אבל אני לא הפרעתי.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

באמצעות שליח.

אהוד אולמרט (הליכוד):

לא עליידי מלאך ולא עליידי שרף.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

חבר-הכנסת אליעד, אתה יכול להפריע לי, אבל בלי לנסות להצדיק זאת.

אדוני היושב-ראש, אינני רוצה להסתיר את דעתי שעל הממשלה להקים גוש ישובים יהודי, גוש שילה, בנקודת מפתח על כביש רמאללה-יריחו, ושם אחד מישוביו צריך להיות עפרה. יש לכך בעיני משמעות גיאוגרפית-מדינית-יהודית. ועפרה השוכנת בקילומטר 22 מירושלים צפונה וזה מבחינת ריחוקה מירושלים לגוש-עציון הנמצא בקילומטר 22 מירושלים דרומה. אזור זה הוא חלק אינטגרלי של ארץ-ישראל ההיסטורית, ארץ בנימין. אנו קשורים לחבל ארץ זה בנימים יהודיות היסטוריות. יש למקום גם השלכות בטחוניות חיוניות באשר לשטח הגיאוגרפי ולשליטתנו בו. חשוב שליד המאחזים הצבאיים — ואנו לא הצלבנים — יהיו גם ישובים אורחיים קטנים שורים אליהם.

אך לא זהו הדיון המועלה היום בכנסת עלי-ידי. הדיון הוא כפול: על עצם זכותם של יהודים להימצא בכל תחום שהוא של ארץ-ישראל, ובוודאי כאשר יש לכך נימוקים בטחוניים-מדיניים. הצעתי עם חבר-הכנסת בן-מאיר הצעת חוק המבטלת את תוקף הצווים האוסרים על יהודים לשבת בארץ-ישראל. אני יודע שגם בארצות-הברית, בממשל ובקרב נציגי העם, ברור לכל שבלי קשר להסדר המדיני ולשאלת הריבונות מובן שלא ייאסר על יהודים להתנחל בארץ-ישראל ושהם זכאים להגנה על ישוביהם. דומני שגם ראש הממשלה שלנו התבטא כך לא פעם שבכל הסדר שהוא יהיו רשאים יהודים לשבת בתחומי יהודה ושומרון. רק לחבר-הכנסת שריד או לחבר-הכנסת פעיל זה עוד לא ברור. רק יהודים שאיבדו לחלוטין חוש מידה בעקבות תיאוריות פוליטיות שאימצו לעצמם מסוגלים לערער ולחלוק על זכות יהודים לשבת בארץ-ישראל.

מאיר פעיל (מוקד):

קריית-ארבע היא התיישבות בנוסח הצלבנים המתקיימת על עבודה ערבית.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

הייתכן שדווקא כזו יהיה המקום היחיד בעולם שאסור ליהודים לשבת בו, ובעיקר כאשר הדבר מוצדק מבחינה בטחונית, כפי שאמנם החליט שר הבטחון ?

— הצעות לסדר-היום (פעיל, שינמן, אליעד, אולמרט, בן-מאיר, המר, לבני) —

מאיר פעיל (מוקד):

אני לא שלחתי את שר הבטחון לממשלה ולא בשמי הוא מאשר פרויקטים כאלה.

היו"ר פ. שינמן:

עוד לא שמענו את שר הבטחון.

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קריאת-ביניים)

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אמרנו לך שלא נשב בשקט.

אהוד אולמרט (הליכוד):

עכשיו מדבר חבר-הכנסת המר ולא אני.

מאיר פעיל (מוקד):

אל תדאג, יש לנו מנה גם בשבילך.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, סמכותו וחובתו של שר הבטחון לדאוג לבטחוננו. ואם שקל שעבודת המשפחות והצעירים במיתקני הבטחון נחוצה, ואם איפשר להם להקים מחנה עבודה לשם כך מפני שזה מוצדק, הרי חשוב שלא יירטע בשום אופן מגימוקים פוליטיים מבית שהם חסרי משקל לעומת השיקולים הבטחוניים שהדריכו אותנו.

אדוני היושב-ראש, בניגוד לתכנית השטנית כב-יכול שתוארה כאן, חשוב שחברי הכנסת יידעו באמת את העובדות לאשורן.

(קריאה: לא שטנית, אלא מגוחכת).

ההיסטוריה תדון מיהו המגוחך.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
מסוכן מאוד אם אתה מדבר על היסטוריה.

היו"ר פ. שינמן:

תשאיר את זה לשר ההיסטוריה.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):
תן לשמוע.

מאיר פעיל (מוקד):

מה יש לשמוע? הוא אומר מלים חסרות שחר.

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת פעיל, אתה כלי-כך פעיל. עוד מעט תקבל את רשות הדיבור.

מאיר פעיל (מוקד):

אם ילמדו הומאניסטיקה יהודית על כל התקופה הזאת, ילמדו על פעיל ושריד, לא עליכם, נביאי שקר.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

שישה חודשי סתיו וחורף קשים עבדה פלוגת עבודה מצומצמת של גוש אמונים בעקשנות הראויה לציון, בהר בעל-חצור, והיו חוזרים יום יום לביתם בירושלים, לפני חודשיים בקירוב גמלה ההחלטה לשפר ולהגדיל את כוח העבודה, לקשור אותו לעבודתו במקום ולהקל בכך על העובדים. וכך, ברי-

שות שר הבטחון, נכנסו העובדים למחנה ירדני נטוש הנמצא בסמוך וקבעו את משכנם בו.

מאיר פעיל (מוקד):

האם האישור של שר הבטחון ניתן בכתב?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):
מה אתה חוקר אותי?

מאיר פעיל (מוקד):

האם האישור של שר הבטחון ניתן בכתב?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):
בפירוש ניתן אישור. עוד מעט תשמע אותי.

היו"ר פ. שינמן:

כל אחד יגמול לשני?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):
בוודאי.

במשך חודשיים הגיעו משפחות נוספות וצעירים נוספים ובנו את בתיהם כמו ידיהם, בהתנדבות נהדרת, בתרומות נהדרות של גורמים אורחיים ופרטיים, בעוד שהם ממשיכים לעבוד במיתקני הבטחון. ברור שיש שם מגז-אוויר מסויים ולכן צריך לבנות בבולקים. ולא די באהלים. עם זאת הם חיים בתנאי מצוקה, לא בתנאים שבהם מדינת ישראל בונה כיום התנחלויות. אינני יודע איזו התנחלות ראה חבר-הכנסת שריד. אין שום דמיון בין ההתנחלויות האחרות לבין מה שהאנשים בונים כאן יום יום בעצי-מם, במחנה העבודה.

אדוני היושב-ראש, אני משבח את שר הבטחון על החלטתו הטובה. אני סבור עם זאת שיש הצדקה לומר שכיוון שיש מחנה שבו מצויים עובדים חיוניים כאלו המסייעים לבטחון, הרי תפקיד הממשלה הוא להעניק תנאים נורמאליים למחנה העבודה הזה: ראשית, מים. עובר שם צינור מים לרמאללה ולכפרים, אך אסור לעובדים להשתמש במים האלה. שנית, חשמל. עובר שם קו חשמל. מה יקרה אם ישתמשו בו? שלישית, תחבורה, כדי שאנשים יוכלו להגיע לעבודה. רביעית, כבישי גישה ודרכי בטחון והגנה בתקן של הגנה מרחבית.

(חבר-הכנסת ד. קורן קורא קריאת-ביניים)

מאיר פעיל (מוקד):

זכור שלאחר "אשמת שומרון" כתב מאפו את "עית צבוע". זה מה שכנראה אינך יודע, חבר-הכנסת דוד קורן.

איתן לבני (הליכוד):

פה כל אחד מציג את עצמו. אין צורך.

מאיר פעיל (מוקד):

אתה אפילו לא יודע מה כתוב קודם ומה כתוב אחר-כך.

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

כל הספרות ההשכלתית הזאת אבד עליה כלת.

בספרות אני מוכן להתמודד אתך, אם לא בהיס-
טוריה. זוהי ספרות שיש לה כיום ערך היסטורי גרידא.

מאיר פעיל (מוקד):

לפני מאפו מה היה, אצ"ל ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):

ובכן, יש צורך בתנאי דיוור כמו שסידרו באבו-
רודס או באזור ים-המלח בזמנו. זהו מחנה עבודה.
אנשי המקום פעלו בצייתנות ובמסירות. לזה קוראים
מחתרת וחשאיות ? הצגת העניין בצורה כזאת היא
באמת מגוגלת.

אדוני היושב-ראש, טוב עשה שר הבטחון בה-
תירו הקמת מחנה עבודה בעפרה, זוהי זכותו ויבורך
עליה.

מרכי בן-פורת (המערך):

אל תשבח יותר מדי את שר הבטחון, אבקש אותך.

מאיר פעיל (מוקד):

הוא רוצה, בכל אופן, לא להיות "עייט צבוע"
לגמרי. איך כתוב ? — לא לחינם הלך זרזיר אצל
עורב.

4. המשך קיומו של מחנה עבודה בעפרה באישור הגורמים המוסמכים

תם זורקים זאת ומרימים את נס ה"מרד" נגד צו
המושל הצבאי. זה איננו כיום. זה לא יועיל כיום.

מאיר פעיל (מוקד):

האם הגורמים המוסמכים אישרו הבאת נשים ויל-
דים לשם ?

אהוד אולמרט (הליכוד):

זו דמאגוגיה זולה.

מאיר פעיל (מוקד):

זו דמאגוגיה לא זולה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

הגורמים המוסמכים אישרו הבאת כל מי שנמצא
שם.

יוסי שריד (המערך):

זה דבר חסר כל שחר מה שאתה אומר.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אני מבין את מצבך הקשה, חבר-הכנסת שריד.
אתה רוצה לתקוף את המערך שאתה בחרת בו ואת
ראש הממשלה שאתה סייעת לו להיבחר. זה לא יו-
עיל. יש לך טענה לממשלה, תעלה על הדוכן וטען
זאת כלפי הממשלה ואל תנסה להאשים אנשים אח-
רים בפעולות מחתרתיות.

יוסי שריד (המערך):

הגנתך על הממשלה היא ההוכחה הטובה ביותר
שמשוהו לא בסדר.

יוסי שריד (המערך):

אילו גורמים ?

מאיר פעיל (מוקד):

מי הם ?

אהוד אולמרט (הליכוד):

הגורמים המוסמכים — שר הבטחון וצה"ל. הקמת
מחנה העבודה נעשתה באישור הגורמים המוסמכים.
ניסיתם במשך חודשים רבים לנפנף בדגל של אי-
שור הגורמים המוסמכים, וכאשר היו מתנחלים היי-

אהוד אולמרט (הליכוד):
כל מה שנעשה במקום נעשה באישור. שום דבר לא נעשה בלי אישור.

(קריאה: האם ניתן אישור למחנה עבודה או לשוב קבע?)

בן-ציון קשת (הליכוד):
מה החקירות האלה?

אהוד אולמרט (הליכוד):
מה שמטריד את חברי הכנסת פעיל ושריד בראש וראשונה הוא שהם יודעים שהאנשים הללו באים למקום, ואם יינתן להם יישבו במקום, ולא לילה אחד ולא חודש אחד. זה מה שמתסכל אתכם. זה מה שגורם לקנאה של-כמ, משום שלכם אין כיום נוער שמסוגל למעשה חלו-ציות.

(חבר-הכנסת ד. זכין קורא קריאת-ביניים)

חבר-הכנסת זכין, התנועה שלך לא הקימה במשך שבע השנים האחרונות התנחלויות כפי שהקימו החברים הללו.

דב זכין (המערך):
אתה עוד מעז לדבר. מה נעשה בארגמן?

אהוד אולמרט (הליכוד):
חבר-הכנסת זכין, תצק עוד פעם ארגמן ועוד פעם ארגמן ותראה עשרות מתנחלים שרוצים להתנחל בשט-חים.

אדוני היושב-ראש, העובדות הקשורות במחנה הע-בודה הן פשוטות וגלויות. התקבל אישור לאנשים האלה להקים מחנה עבודה. מי שנמצא שם. הם עושים זאת בעצמם בהשקעת כספים שלהם, בהוצאות ומשאבים שלהם, משום שממשלת ישראל אינה מוכנה לעשות זאת. אף אחד אינו מקום בשבילם מחנה עבודה. הם מוכנים לעבוד במקום, מה שאתה אינך מוכן, חבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מוקד):
אבל מה אתה מוכן לעשות? אתה פאראויט, אתה ממש פאראויט. אתה מנסה לעשות הון פוליטי על-ידי עבודה של אחרים.

היו"ר פ. שינמן:
אילו דברים אתה משמיע בכנסת?

אהוד אולמרט (הליכוד):
הרי הוא מפטט באופן קבוע.

כאשר היתה עבודה ערבית, דיברתם על עבודה ע-בית. כשיש עבודה יהודית, אתם מדברים נגד עבודה יהודית. אתם פשוט לא מרגישים שאיבתם כל פרופורציה ואין לכם כבר מה להשיב. וכשאינן מה להשיב מוציאים מהנרתק את הטענות החלודות על הקמת מחתרות, על פעולה במחתרת, על עבודה ערבית ועבודה יהודית. כל אלה לא יצליחו לשנות את העובדות.

מאיר פעיל (מוקד):
זה לא נכון בקריית-ארבע?

אהוד אולמרט (הליכוד):
תיכף תשמע איך אני מתקיף אותה אם תתן לי לד-בר.

יוסי שריד (המערך):
למה ניתן לך לדבר?

אהוד אולמרט (הליכוד):
אתה יודע מה, תצק.

מאיר פעיל (מוקד):
עדיין לא ענית לי אם יש אישור להביא נשים וילדים.

אהוד אולמרט (הליכוד):
כל מי שנמצא במקום נמצא באישור. אף אחד לא נמצא שם במחתרת.

מאיר פעיל (מוקד):
האם אפשר להציג מסמכים בכתב?

אהוד אולמרט (הליכוד):
אם אין הדבר מוצא חן בעיניך, פנה אל הממשלה ולא אל אנשי "גוש אמונים".

זבולון המר (חיות דתית לאומית):
הם רוצים להעליל פה עלילת דם בטענה שזוהי מח-תרת.

אהוד אולמרט (הליכוד):
חבר-הכנסת שריד, יותר מזה, אני רוצה לומר לך משהו: זה לא מקרה שאתה יודע על עניין בעל-חצור כבר למעלה מחודש ויוזמת את העלאתו רק לפני שבועיים. בהרבה מאוד מקרים אתם מנסים לטעון כי אלה הן רק הפגנות. אתם אומרים: תעשו פעם משהו, האנ-שים האלה רוצים להתנחל? הם יישארו שם לילה שלם?

יוסי שריד (המערך):
לתנועה הגדולה שלך, המרכז העצמאי, אין בכלל מתנחלים. אל תדבר בשמם.

אהוד אולמרט (הליכוד):
תיכיתם חודש, ראיתם שהעניין נמשך, שזאת איננה איוו מסיבה חולפת כפי שראש הממשלה תהבטא פעם, אלא אנשים שמוכנים להיצמד למקום ברצינות, ולא בדרך אגב, להפגנה מקרית — —

מאיר פעיל (מוקד):
האם להיצמדות הזאת קיבלתם אישור מטעם הממ-שלה?

אהוד אולמרט (הליכוד):
— — וזה מה שמתסכל אתכם. מה שמתסכל אתכם הוא שהאנשים האלה מתכוונים לדברים ברצינות, לשבת שם, לעבוד שם, לממש את זכותם לשבת בשטחי ארץ-ישראל — —

מאיר פעיל (מוקד):
האם ההיצמדות הזאת נעשתה באישור או שזו דמא-גוגיה זולה?

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
מי עובד במפעלים שבקריית-ארבע?

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת אליעד, אני מבקש ממך להפסיק, אני חושב שיש לך הצעה לסדר-היום, חבר-הכנסת אולמרט, ואתה משיב רק על קריאות-ביניים. תדבר רק על הצעה שלך. אני לא מתערב במה שאתה אומר.

אהוד אולמרט (הליכוד):

הפראקטיקה הפארלאמנטארית שלי לא כל-כך ארוכה, אבל עוד לא ראיתי מצב שקוראים לדובר קריאות ביניים והיושב-ראש מתקיף את הדובר ולא את אלה שקוראים לו קריאות-ביניים.

היו"ר פ. שינמן:

אתה מעורר קריאות-ביניים.

איתן לבני (הליכוד):

עבודה ערבית נעשית על-ידי היהודים.

אהוד אולמרט (הליכוד):

מדובר בהקמת מחנה עבודה. אף אחד לא עזר להם, אף אחד לא משקיע כספים. האנשים עושים זאת בכספם, ובהחלט יש מקום לשאול: מדוע מה שהיה נכון לגבי אבו רודיס לא היה יכול להיות נכון לגבי מחנה העבודה בעפרה? מדוע כאשר דובר על מחנה עבודה באבו-רודיס — —

(חבר-הכנסת י. גולן קורא קריאה-ביניים)

חבר-הכנסת גולן, הטענה שלך איננה לעניין.

— מדוע כאשר היה מדובר במחנה עבודה באבו-רודיס, אפשר היה להקים אותו בשטח, אפשר היה להביא לשם את המשפחות, אפשר היה להקים שם בית-ספר, והכל היה בסדר, ואילו כאשר זה נוגע ליהודה ושומרון, מדועקים כל הגורמים?

אדוני היושב-ראש, משום שזה מחנה עבודה מותר לבוא ולשאול היום את ממשלת ישראל — —

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

למה לא "התנחלות"? למה אתם קוראים לזה "מחנה עבודה"? למה אתם מפחדים לקרוא לילד בשמו?

(קריאה: הם קוראים לזה "מחנה עבודה" מפני שהם יודעים שעד סוף חופשת הקיץ הוא יסתיים.)

אהוד אולמרט (הליכוד):

כאשר המחנה הזה ייהפך להתנחלות אברך על כך את הממשלה ואשמח שהממשלה תנהל לנו הזדמנות לברך אותה על התנחלות לא רק בעפרה אלא בכלל ביהודה ושומרון. אני לא עושה זאת היום משום שזאת לא התנחלות, אבל משום שזה בגיבוי הממשלה חייב אני לשאול את שר הבטחון: אדוני שר הבטחון, אתם אישרתם להקים מחנה במקום, מדוע כה קשה לכם, על הבסיס שבו אישרתם אותו, לתת

להם אותם תנאים מינימאליים שמוצדק לתת בנתונים אלה גם כשאתם לא מוכנים להכריז על כך שזוהי התנחלות ולא מוכנים כעת להקים שם התנחלות? מדוע אי-אפשר לתת להם אותה אספקה מינימאלית של מים, אותה אספקה מינימאלית של חשמל? הרי האנשים — ואתה בוודאי יודע זאת — עובדים במפעלים בטחוניים באזור. כל התעמולה הזאת, כל ייחוס השמועות שמנסים גורמים מסויימים לייחס לעניין, כל זה לא יעוות את העובדות: האנשים עובדים באזור, הם עובדים במפעלים בטחוניים.

(קריאה: לא צריך לתת לו לדבר.)

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

חבר-הכנסת הורביץ, כל זמן שהוא לא נותן לא-אחרים לדבר — לא אתן לו לדבר. אין הפרעות חד-טטריות.

אהוד אולמרט (הליכוד):

חבר-הכנסת אליעד, תצעק.

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת אליעד, אתה לא נאמת, לך לא גרמו שום דבר.

(חבר-הכנסת נ. אליעד קורא קריאה-ביניים)

חבר-הכנסת אליעד, אתה מתבקש להפסיק את קריאות-הביניים. חבר-הכנסת אליעד, כתוב: לא תיקום ולא תיטור.

אהוד אולמרט (הליכוד):

מתי תתחיל באלימות פיסית?

(חבר-הכנסת מ. פעיל קורא קריאה-ביניים)

בנושא הזה יש מקום למתות ביקורת, בהחלט יש, אבל לא על אנשים שפעלו בדיוק כפי שנדרש מהם, על-פי כל ההליכים, על-פי כל הנוהגים. אלה שנמצאים במקום לא חרגו בשום דרך, לא חרגו בשום צורה, מהוראות ומהנחיות השלטונות המוסמכים, כפי שאתם הייתם מתריעים לא פעם.

מאיר פעיל (מוקד):

נגד שלטון המאנדאט.

אהוד אולמרט (הליכוד):

ממשלת ישראל חייבת להתעלם מלחץ של גורמים צעקניים מן השמאל הקיצוני היוצרים אווירה של היסטריה ושל ליבוי יצרים ומרתיעים את הממשלה מלבצע את חובתה האלמנטארית כלפי אנשים אשר אישרה להם לשבת במקום משום שהם עובדים במפעלים בטחוניים של ממשלת ישראל.

לכן אומר אני נוכח העובדות האלה, שהכנסת חייבת לדון בנושא לשם הבטחת אספקתם של כל אתם צרכים בסיסיים שמונעת מהם הממשלה כיום.

5. הקמת התנחלויות בשטחים

עתה מדי ברקית הצאי-מעשים וחצאי-ניסוחים דו-משמעותיים, מעורפלים ומערפלים בנושאי חינו החר-שובים ביותר, ואין זמנו בידו.

החשש שמולכים את הבית הזה שולל בנושא ההתנחלות התעורר בלבי לפני כמה שנים, לאחר שרי-פת השדות בעקרבא, שריפה שעליה נודע לחברי הכנסת באמצעות עתונות חוץ ושגונותה, נדמה לי, עליידי כל חלקי הבית כאמצעי פסול להשגת מטרה כלשהי. לאחר מכן הייתי עד לכך שלכמה מחברי הכנסת סיפרו סיפורי בדים על כל הנושא והמס-פרים. אנשים בכירים במערכת הבטחון הוזימו זה את זה הלון וחזור. אחרי-כך באה פרשת הגידורים וה"הזוה" בפיתחת-רפיח, פרשה שהנושאים באחריותה ננפזו קשות עליידי ועדה מיוחדת שמונתה לכך על-ידי הממשלה הקודמת. אך גם בפרשה ההיא רב עד היום הסתום על הגלוי. די אם אומר שכמה מח-ברי, מטובי מתכנני ההתיישבות החקלאית בארץ, אמרו ואומרים ומוכנים להעיד כי הוזימו ופינו שם שטחים גדולים לאין ערוך ממה שדרוש, לפי מיטב ידי-עתם, לתיכנון וביצוע תכנית התיישבותית כלשהי.

גם כאן סיפרו לנו חצאי אמיתות והזינו אותנו בפירורי עובדות. מאותם ימים אבד לי האמון בא-נשים העומדים מאחורי כל המיבצעים הללו ובראשם השר גלילי. במסמך הנושא את שמו נאבקתי בצורה גלויה מעל במה אחרת. כמה מחברי שדעתם על המס-מך היתה כשלי והם היום שרים נכבדים בממשלה הצליחו להתחלות, להתחבא ולהיות ספונים בדירור-תיהם בעת המאבק ההוא. כיום חוגג המסמך הזה את נצחתו וכמה ממתנגדיו החריפים ביותר מבצעים אותו בשטח.

ואני רוצה כי יבינו אותי היטב. מעולם לא טענ-תי כי יהודים לא יתיישבו בעתיד ולאחר שלום בי-הודה, בשומרון ואפילו בגלעד ובבשן. אך אמרתי כי התיישבות זאת תהיה במסגרת של הסדר כולל עם מדינה ערבית שכנה וברשותה.

ייתכן שחבר-הכנסת בגין צודק באמרו שיש בבית הזה רוב פאראלמנטארי החושב אחרת והסבור כי עלינו לספח את יהודה ושומרון, ליצור עובדות בש-טח כיום. אם יש רוב כזה, אדרבה, יתגלה לעין כל ותעשה הממשלה את רצון הכנסת בצורה מכור-בדת וגלויה ולפי תכנית ברורה וחשופה. אך מה עו-שה ממשלה זו? היא עוסקת, לדעתי, במעין מח-תרת התיישבות גנוחת המעליבה את תומכי ההת-יישבות ואת מתנגדיה כאחת. קיים קשר שתיקה וקשר לחישה בנושא זה. כיום יש בתוך הממשלה כמה שרים שווים בעניין זה יותר מאחרים, וכמה חברי כנסת — ללא כל קשר לחברי ועדת החוץ והבטחון — הם בסוד העניין יותר מאחרים.

בתיכנון, אם אפשר לקרוא להימצאות של נפלים התיישבותיים אלה "תיכנון" — בתיכנון זה אנו חוז-רים לשיטה של קריצת העין הערמומית של שר למשנהו, בלי שהשלישי יראה, של "סמוך על הדוד", של "יהיה בסדר", ושאר שיטות שמקומן לא יכירן

היו"ר פ. שינון: אנחנו עובדים להצעה לסדר-היום של חברי-הכ-נסת אריה אליאב: הקמת התנחלויות בשטחים. רשות הדיבור לחבר-הכנסת אליאב.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח): כבוד היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, בראשית דברי רוצה אני לציין שסיעתי הגישה את ההצעה לסדר-היום בנושא הזה שאיננו קשור במישרין דור-קה בנעשה בבלי-חצור או בעפרה אלא במכלול רחב יותר. הגשנו את הצעתנו כהצעה רגילה לסדר-היום. סיעות אחרות "עלו" על העניין. זו זכותן. לאחר שתשמעו את דברי תבינו שאני מדבר על נושא רחב יותר.

יופי שריד (המערך): לא דייקת בפרט שצינת.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח): חברי הכנסת, ראשית רצוני להבהיר מי הם בני-הפלוגתה שלי.

עקיבא נוף (הליכוד): אולי כדאי להתחיל בתומכים דווקא.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח): מי הם בני-הפלוגתה שלי היום בנושא אשר אני מעלה עתה מעל במת הכנסת? — יש לי ולחברי דין-ודברים, זה כעשור, עם אנשי ארץ-ישראל הש-למה ושנים מספר עם אנשי "גוש אמונים", אך לא אתם אני בא לריב את ריבי היום. יש להם הש-קפת עולם משלהם ויש מהם הצמודים למטרתם — יישובה של ארץ-ישראל השלמה, מתוך עקשנות והת-מדה. אני מניח שרובם ככולם מבינים ומסכימים כי השגת מטרתם, ותהא חשובה ביותר בעיניהם, אינה מקדשת את כל האמצעים. הם יודעים בוודאי כמוני את הכתוב: עת לעשות לה' הפרו תורתו כדי לה-ביא שלום על ישראל. ייתכן שהם חושבים כי עש-יית ישובים בשטחים תביא שלום על ישראל. זה עני-ינם. אני, כידוע, חושב בדיוק ההיפך. בוודאי שהם יודעים את המימרה "כל השקרים אסורים ומותר לה-קר בשביל להטיל שלום", ואני מאמין כי רבים מהם אינם מוכנים לקדש אמצעי שקר ומרמה כדי להשיג את מטרתם.

אך אנו חיים לא במדינת הלכה אלא במדינה המתמיימת להיות מדינת חוק דמוקרטית. הממשלה חייבת לבצע את החוקים הנחקקים בבית הזה; מדי-ניותה חייבת לבוא לאישור הכנסת הריבונית הזאת. לממשלה זאת ולדרכי ביצוע מעשיה במישור ההת-נחלות יש לי לאמור דברים קשים מאוד. לדעתי, היא נוקטת ומקדשת אמצעים פסולים להשגת מטרה כזאת שההתיישבות איננה משמשת לה אלא לשם אחיזת עיניים.

אני מתפלא שהממשלה בחרה בשר הבטחון שיהיה המשיב להצעתי לסדר-היום. דומני כי המשיב הנכון היה חייב להיות השר גלילי, אך ייתכן שהוא עסוק

חברת ל"ב, ישיבה קפ"ז
— הצעות לסדר-היום (אליאב, שינמן, פרס) —

הזה לממשלה הזאת. ואם כך, אם בצורה גלוזה כזאת יחליטו בחדרי חדרים לגבי בעיה שלכל העדות היא בעיה לאומית ממדרגה ראשונה, ואם אמצעים פסטי לים כאלה יקדשו מטרה כשלה, מה הפלא כי גם בנושאים אחרים, החל ממה שהביא או לא הביא אתו ראש הממשלה מושינגטון וסיים במדיניות רפור-מת המסים וכל מה שביניהם — תשרור בעם אווירה של חוסר אמון, שייכל ויגדל, לממשלה זו, אווירה של הרגשת חוסר אונים לשנות משהו; כל אחד יפ-על בהתאם לקו שלו, מבפנים או מבחוץ; הרגשה של אפאתיה, של אי-אכפתיות ושל "אכול ושתי".

אולי זה יותר מדי, אך אני חושב כי זו דרישה אלמנטארית מהממשלה לבוא לכנסת ובאמצעותה לעם ולהגיד לה ברורות אם יש תכניות סודיות וחצי-סודיות להתנחלות. ואם יש, ואני יודע שיש, על הממשלה כולה לאשרן, למלווא ארכון ורחבון, ועל הכנסת במליאתה לדון בנושא זה — שאיננו סודי, ולא יכול להיות סודי — לדון בנושא זה בגלוי, באופן מכור, בד, ולהכריע ולנהוג לפי זה.

אני דורש בשם סיעתי דיון מלא במליאה ומתנגד להעברת הנושא לוועדה, כי מנסיוני ועל בשרי חזיתי מה קורה לנושא כזה בוועדה, שם ייעשה מעור-פל, מטישטש ומטויית עוד יותר מאשר הוא כיום.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לשר הבטחון, לתשובה לארבע ההצעות לסדר-היום.

שר-הבטחון ש. פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרת לה-גיד שבקושי הבחנתי בין יוגים לנצים בכל הנוגע לקריאות-הביניים. אבל אני בהחלט יודע שבבית הזה, כמו בעם כולו, יש עמדות מנוגדות בכל הנוגע לעניין הגדון כאן.

אני רוצה להגיד מיד לחבר-הכנסת אליאב כי אף אחד איננו קורץ בעיניים ואף אחד איננו מס-תיר שום דבר. אלה הן השקפות גלויות, לאור הש-מש, מושמעות באוני העם מעל במה מכובדת זו.

אני מכיר את מה שהתרחש בפיתחת-רפיח, לפ-חות בשנה האחרונה. כל צעד וכל שעל הובא לדיון בממשלה ונעשה על דעתה, ולא נחתם מסמך אחד ולא ניתנה הוראה אחת אלא לאחר דיון.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
ואני יודע אחרת ולא מאמין לך.

שר-הבטחון ש. פרס:
אינני מבקש את אמונך.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
אני אומר למיקרופון, לא לך. אינני מאמין לך.

שר-הבטחון ש. פרס:
לא התמנית על-ידי הבית הזה לחלק תעודות אמון. כולנו כאן שווים. יכול להיות שאתה חושב שאם אתה אומר את זה, זה נותן לך זכות. אינני מקבל את זאת.

בממשל תקין כלשהו.
אני יודע לבטח כי רק חלק משרי הממשלה, אפילו רק חלק מהשרים המשרתים בוועדה המיו-זזת בראשותו של השר גלילי, יודעים אלה נכון מה, מתי וכמה ישובים, מאחזים, מחנות עבודה, ריכוזים כפריים וריכוזים עירוניים יוקמו ואיפה. "סוד" זה הוא נחלת כמה שרים, כמה חברי כנסת, כמה יו-עצים, כמה אורחים וכמה אנשי צבא.

רבותי חברי הכנסת, על כך אני מתירע. לא על חיבור או על אי-חיבור קו מים למתיישבים יהודים במקום פלוני או אלמוני. אם הממשלה תכריע ברוב ותביא לכנסת תכנית שתאושר ברוב, כי יש להקים ישובים יהודיים בשומרון עתה, יקומו הישובים הללו כדבעי, יתוכננו כראוי, יחוברו למים ולחשמל כפי שצריך. אך אם אין תכנית מאושרת כזאת, הרי כל הנעשה הוא בילבול וטישטוש חושים, ולזה אין מומ-חה מהשר גלילי. אתם זוכרים את הפסוק הקשה "ונ-תתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם".

כי, רבותי חברי הכנסת, את עיני מי אנו מנ-סים לאחזי ואת מי אנו חושבים להוליך שולל? את אנשי ארץ-ישראל השלמה? — בוודאי שלא. הם יוד-עים כל מה שנעשה, מברכים על כך ורוצים עוד ועוד ומהר. אותי ואת חברי החושבים כמוני? — בוודאי שלא. לרמות אותנו אי-אפשר. אנו מהלכים בארץ, בכל הארץ. חברי מהמחלקה ההתיישבות ומ-מחלקות טכניות אחרות מספרים לי, אחדים מהם בהת-פלצות ממש, על חוסר תיאום ותיכנון מינימאלי אתם, ועל כך שאין שועים לעצותיהם הפשוטות והאלמנ-טאריות ביותר.

האם מאחזים את עיני הערבים? — בוודאי שלא. הרי כבר למדנו שאינם שוטים והם יודעים לחבר שתיים ועוד שתיים; והרי כל העבודות בשטח הן בפאתי שדותיהם, כפריהם ועריהם. אולי רוצים אנו להוליך שולל את האמריקנים? — הרי לווייניהם מצלמים כאן כל כלב וכל קיר.

ובכן, את מי מוליכים שולל? לדעתי, את הצי-בור בכלל, ואולי לא פחות מכך את המתנחלים עצמם על-ידי כך שמושיבים חלק מהם במקומות שמב-חינה תכנונית פשוטה ואלמנטארית הם פסולים. מייש-בים אותם בחוסר תיאום משוע ועמיתר לגמרי בין רשויות ממשלתיות, מהן בסוד העניינים ומהן שלא בסוד העניינים. ייתכן שבין הפוליטיקאים העוסקים בעניין יש כאלה החושבים שעל-ידי יצירת כמה עוב-דות מסוג זה נסגור את יהודה ושומרון למשאו-ומתן כלשהו עם הפלשתינאים או הירדנים, או כל קומ-בינאציה עתידית ביניהם.

אך ייתכן, רבותי חברי הכנסת, שיש גם כאלה החושבים, בדרך צינית מאוד, שמוטב לאחזו באמ-צעים פסולים ואומללים אלה ובלבד שיהיה שקט בין היהודים לבין עצמם, וכשיגיע היום נזיז אותם. וזאת שמעתי אומרים תוך קריצת עין: מה הם ביני וביני? כמה עשרות יהודים מפוזרים בכמה מקומות פה ושם; יגיע הרגע ונזיז אותם.

לא, רבותי, בדרך כזאת, דרך של ממשלה זוטא בתוך ממשלה, וכנסת זוטא בתוך כנסת, לא נתקדם אלא לקראת אבדן שארית האמינות שיש עוד בבית

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
הכנסת שלי הוא הזכות שלי.

שרי-הבטחון ש. פרס:
אבל גם על מסמך גלילי היה דיון במקום אחר ושם הוחלט עליו, והיה דיון גלוי לגמרי.

מאיר פעיל (מוקד):
מסמך גלילי לא הובא מעולם לפני הכנסת וגם לא לפני הממשלה.

שרי-הבטחון ש. פרס:
מסמך גלילי איננו מסמך של הכנסת אלא מסמך של מפלגה המיוצגת בכנסת. וחברי-הכנסת פעיל, אתה בוודאי יודע את ההבדל.

אינני יודע אם זהו ויכוח בין ארץ-ישראל הש"למה לבין ארץ-ישראל הלא-שלמה. אני רוצה לומר את דעתי מיד בראשית דברי כדי שלא ייווצר הלך-רוח של קריצת-עין או התחמקות. לפי דעתי, לפי חות, הוויכוח ברגע זה הוא על ירושלים השלמה ולא על ארץ-ישראל השלמה. אני אישית גאה על כל מה שנעשה בירושלים ובסביבותיה, ואני מצטער על כל מה שלא נעשה בתוכה ובסביבותיה. ואין כאן שום התחמקות. ואינני מסתתר מאחורי שום השקפה אחרת. ובכן, הדבר איננו בגדר סוד ולא התחמקות ולא אחיות-עניינים.

היה ויכוח נוקב בדבר התיישבות במעלה-אדום מים, והוא הוכרע באופן הדמוקרטי ביותר. אגב, זה היה ויכוח רק בין יהודים. הערבים לא נטלו בו חלק. הם לא אמרו שהשלוש מותנה ביישוב או באי-יישוב מעלה-אדום.

מאיר פעיל (מוקד):
זה כבוד גדול לעם היהודי שהוא מתווכח על כך.

שרי-הבטחון ש. פרס:
אינני מחלק תעודות כבוד. אני מציין עובדות. אני מציע לכולנו: בואו נתווכח על נושאים ולא על השאלה מי יותר טוב. אם נתווכח על השאלה מי יותר טוב, יש לי הרושם שיהיה לי קשה לשכנע את חברי-הכנסת פעיל שהוא פחות טוב מכפי שהוא נראה בעיני עצמו.

הדיון הוא על ירושלים ובנותיה וסביבותיה. כח"בר הכנסת, כאזרח המדינה וכנושא בתפקיד אציע ליישב את ירושלים. אני חושב שזה חיוני לבטחונה של הבירה. אני חושב שזה מילוי תפקיד היסטורי. ואינני מתחמק ואינני קורץ בעיניים ואינני מו"לך שולל ואינני עושה כל יתר הדברים הנוראים שנאמרו כאן. אני רוצה לומר לחברים בשני המ"תנות — ואני מכבד את שני המחנות, אינני מבקר אותם אישית — שהבנייה כשלעצמה איננה מפריעה לשלום, לא הבנייה היהודית ולא הבנייה הערבית. ולא על כל הבנייה ולא על כל ההתיישבות ממילא מח"ליטה הממשלה. אני שמח שחברי כנסת אחדים הלכו לבקר במחנה עפרה. חבל שלא ביקרו בעוד ישובים בסביבות ירושלים; כי בסביבות ירושלים יש דיינאמיקה בלתי-פוסקת, ערבית ויהודית, ועל כל פנים, רובה לא-יהודית.

מאיר פעיל (מוקד):
העבודה היא ערבית.

ידידיה בארי (הליכוד):
עבודה ערבית נעשית בכנסת על-ידי יהודים.

שרי-הבטחון ש. פרס:
לא איכפת לי שאתה קורא קריאות-ביניים, חבר-הכנסת פעיל. אבל בכל זאת יש נימוסים. ומקשרי-ביתם לכך בני-נוער. אתה קורא קריאות-ביניים ומפ"רע אחרי כל משפט שני. אני אינני עושה זאת לאחרים.

התבוננתי בשישה כפרים, שלא היה עליהם שום דיון בשום ועדת שרים ובשום ממשלה, וראיתי מה קורה באזור ירושלים. מדובר בשישה כפרים מסביב לירושלים. בשנת 1967 נבנו בהם 57 חדרים; ב-1970 נבנו בהם 122 חדרים; ב-1974 נבנו בהם 1265 חדרים. האם אין לזה משמעות פוליטית? האם אפשר להתעלם מכל הדברים האלה? אינני מציע לאף אחד להציע הצעה לסדר-היום לאסור בניית בתים או כפרים. כשר הבטחון אני רוצה להזכיר את חטאי: מצויים הרבה בתים של לא-יהודים שנבנו ללא רש"יון. ובכל זאת לא עולה עליהם הכוורת. החיים אינם כל-כך פשוטים. כל התיאור המכאני והפשטני, שמי-שהו בונה בית ואתה הורס אותו, אינו תואם את המציאות, במציאות היד רועדת אפילו באזור תל-אביב — — —

בועז מואב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
מה זה, דיון על משרד השיכון?

שרי-הבטחון ש. פרס:
לא, זה לא דיון על משרד השיכון. זה דיון על ירושלים. הואיל ולא היית באולם אני מסביר לך על מה הדיון.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):
האם אפשר לשאול: מתי החליטה הממשלה על בעל-תצור?

מאיר פעיל (מוקד):
כמה חדרים החליטה הממשלה לבנות שם?

שרי-הבטחון ש. פרס:
גם בנושא זה אגע.

אתייחס למקרה זה במפורט. לא אתחמק מה-נושא, ולא מהרקע שלו. אמרתי דברי הקדמה כדי שלא יאשימו שאנו מתחמקים או מוליכים שולל או קורצים עין. אני אומר בדיוק מה שאני חושב. ואני שמח שבדיונים שהיו עד עכשיו בכנסת הדעה שה-בעתי זכתה ברוב בכנסת.

לגבי בעל-תצור היתה החלטת הממשלה על החלק הצבאי שבה ועל החלק הלא-צבאי. ואני מתכוון למי-תקנים שהוקמו שם ולא לשיכונים, ולא אפרט. יש שם לא רק מיתקנים צבאיים אלא גם אזרחיים. כל מי שהיה במקום יודע זאת. אנחנו בונים בתוך מח-נות הצבא גם שיכונים לאנשי הצבא ולפעמים גם לאזרחים. ובהחלט היה בדעת משרד הבטחון לבנות

חוברת ל"ב, ישיבה קפ"ז

— הצעות לסדר-היום (פרס, שריד, גרופר, פעיל, בארי, גולן, לבנבראון) —

שיכונים בתוך בעל-חצור לעובדים האזרחיים העוב-
דים שם.

יוסי שריד (המערך):

האם יש עובדים אזרחיים בבעל-חצור?

פסח גרופר (הליכוד):

אינך יודע?

מאיר פעיל (מוקד):

אפילו אני בקושי יודע.

שרי-הבטחון ש. פרס:

אינני חייב לפרט. ודאי שמותר לשכן עובדים
אזרחיים ועובדים צבאיים בתוך המחנות. ואינני בטוח
אם הדבר בכלל טעון החלטת הממשלה.

מאיר פעיל (מוקד):

הנה אנחנו רואים בעליל כי מה שאמר חבר-
הכנסת אליאב הוא נכון.

שרי-הבטחון ש. פרס:

אף-על-פי-כן הבאתי את עניין בעל-חצור לישי-
בת הממשלה. והדיון בנושא זה בממשלה לא הס-
תיים, בין היתר מפני שאני בעצמי לא ביקשתי את
סיומו, ולא ביקשתי את סיומו בגלל המחסור בתקציב
במשרד הבטחון. זו הסיבה האמיתית. עמדנו להקים
שם כמה עשרות יחידות שיכון לעובדים אזרחיים במ-
קום, שכן לפי הערכתנו הם צריכים לעבוד עשרים-
וארבע שעות ביממה, וזה לטובת העבודה שהם יגורו
שם. אני אומר דברים כהווייתם. הואיל וכיום תק-
ציב הבטחון אינו יכול לספק את כל הצרכים —

פסח גרופר (הליכוד):

היום אולי כן.

שרי-הבטחון ש. פרס:

— החלטנו בשלב זה לא לבצע את התכנית,
וכאמור, אינני מסתיר אותה מפני הכנסת.

מאיר פעיל (מוקד):

זה בלי קריצת עין?

ידידיה בארי (הליכוד):

זה במקום הקמת עיר בחולות ראשון-לציון.

שרי-הבטחון ש. פרס:

מה זה שייך לנושא? כאשר קוראים קריאות-
ביניים, צריך שיהיה בהן או הומור או רלבאנטיות
לנושא.

בחודש אפריל פנתה קבוצת עובדים ישראלים המו-
עסקים עליידי הקבלן באותו מחנה שהזכרתי וביקשה
רשות ללינת לילה במבנים לא חדשים שהוקמו על-
ידי הלגיון הירדני סמוך למקום. אגב, גם זה לא
קיבל אישור מטעם שום מוסד ישראלי או בין-לאו-
מי. ואישור זה ניתן על-ידי. האישור ניתן על-ידי
לאחר שנועצתי במי שחשבתי שעלי להיוועץ.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

מה זאת אומרת? לא חשבת שאתה צריך להי-
וועץ בממשלה?

ידידיה בארי (הליכוד):

חבר-הכנסת גולן, האם אתה נציג הממשלה כאן?

שרי-הבטחון ש. פרס:

חבר-הכנסת גולן, הואיל ושאלת אני מודיע לך
שאנו מקימים לא מעט מחנות עבודה בארץ ולפי
סדרי העבודה אין צורך לבקש רשיון לגבי מחנה
עבודה. לידיעתך.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):

מעניין.

שרי-הבטחון ש. פרס:

מעניין — מעניין.

ידידיה בארי (הליכוד):

השר קול יוכל להגיש שאילתה לממשלה.

שרי-הבטחון ש. פרס:

יש רגישות מדינית, יש רגישות בטחונית. לא
מוזמן הקמנו מחנה עבודה לבדואים לא הרחק מאי-
לת. שום חבר בממשלה לא היה סבור שצריך לדון
על כך בישיבת הממשלה. אין אני אומר שאסור לדון
על כך בישיבת הממשלה, ואם חבר הממשלה יעלה
את העניין — יהיה דיון.

(קריאה: פוסט-פאקטום.)

אין אני יודע מה זה "פוסט-פאקטום".

הודענו לאנשים שאין אנו רואים בנעשה במ-
קום הזה לא התנחלות ולא התיישבות. אני מבקש
להאמין לי שלא אתבייש ואם יעלה הצורך או תעלה
ההצעה להקים שם ישוב, אבוא לישיבת הממשלה
ואציע זאת לאור היום ובמצפון שקט. אין אני מר-
גיש כל צורך להצטדק.

אשר ללינת לילה במקום — וכך נאמר לאנשים
— חשבתי, וקיבלתי אישור ממי שהייתי צריך, שמס-
פיקה החלטה של שניים או שלושה מהשרים הנוג-
עים בדבר, ועל כך גם מסרתי בישיבת הממשלה
ביום א' האחרון.

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני השר, האם בלינת הלילה יש גם ילדים
ומשפחות?

שרי-הבטחון ש. פרס:

אדוני חבר הכנסת, אינני רביזור, ואני מודיע
לך שבכל הארץ ישנם דברים חריגים ושהממשלה
אינה מציצה בחדרים.

אברהם לבנבראון (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
החריגים — זו השיטה.

שרי-הבטחון ש. פרס:

ישנה ארץ ששם שום דבר אינו חריג, הכל מסו-
דר, הכל מאורגן, הכל מפוקה. אם חשאל אותי —
קצת יותר מדי.

אני חוזר ואומר שישנם מאות בתים שהוקמו שלא
ברשות בגליל העליון, למשל, ולאו דווקא על-ידי
"גוש אמונים". ישנם עשרות בתים שהוקמו שלא בר-
שות והממשלה בוחרת מדי פעם בפעם באמצעים שו-

זה את האמצעים לכך או שאני רואה מחסורים אח-רים. אני מכבד דעות אחרות. אינני אומר את דברי מתוך זילזול ואין כאן שום התחמקות. רציתי לה-עמיד את הדברים על דיוקם.

אדוני היושב-ראש, אין לי כל התנגדות שית-קיים דיון במליאה, אם כי לפי דעתי הדיון כבר הת-קיים. אולם נדמה לי שרצוי להעביר את הנושא לו-עדה. אני מציע לכל המציעים להסכים להעברת הנו-שא לוועדה. הם בוודאי רוצים דיון יותר מפורט, ובמליאה לא כל אחד יכול היה להגיד מה שהוא חושב, גם אני לא. על כן אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת נוף, להצעה לא לכ-לול את הצעתו של חבר-הכנסת שריד בסדר-היום.

עקיבא נוף (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין ספק שעברנו, תודה לאל, דרך ארוכה מלינת הלילה היהודית-ציונית באוגדה עד ללינת הלילה היהודית-ציונית בעפרה. וגם אין ספק כי ההתנחלות בתנופה חייבת להתבצע בתיכונן ובתיאום עם הגורמים הממלכתיים, וחבל מאוד שבמשך שמונה השנים האחרונות קיימו הגורמים הממלכתיים מחבל מועזע בכך שלא נענו לאלפי המבקשים להתנחל ממזרח לירושלים עד לשומרון ועד לאופרה — מחבל שלא פתח כל-אופציות לשלום, אבל, מאידך גיסא, ער-דד את האויב להאמין כי אם ממילא השטחים הם פק-דון, אזי אין לו מה להחר לשולחן המשא-ומתן כי ממי-לא הכל שמור לו. אולם מתוך שאני סבור כי ההתנחלות צריכה להיעשות על-ידי הממשלה, ומתוך שאני סבור עם זאת כי חשוב לקיים התנחלות תנופה — אני פועל בבית הזה לשכנע את הממשלה לעשות כן. אלא שהיום אנו במצב אחר לגמרי: בפועל, בידיעת הגורמים הממ-לכתיים, זוכה ההתנחלות הזאת, ההתנחלות בבעל-חצור — ואני, אדוני השר, אומר בשם מלא "התנחלות" — להסכמה. כאישור יכול אני להביא את הדברים ששמענו היום מפי שר הבטחון. ייתכן שמסיבות השמורות עם הגורם הממלכתי האחראי, מעדיף הוא שהדברים ייעשו ביתר צנעה, לא ברעש שאיפיון אירועים אחרים של הת-נחלות, אולי משום שבממשלה הזאת שר הקליטה יותר משהוא מנהל את ענייני משרדו, דואג לבעיות בפיתחת רפיח שקיימות או לא קיימות. הממשלה או הגורם האח-ראי הממלכתי החליטו לעשות זאת באופן שעשו זאת, בצנעה, אבל יש הסכמת הסמכות הממלכתית המתאימה. כאשר יש הסכמה זאת, מה ההודעות מלאת השגאה הזאת, ה"אל תגע ב" בכל הקשור לארץ-ישראל, העמי-דה הנוגדת את הציונות ואת מפעל ההתיישבות כאן? זוהי עמדה שביסודה דוגמה פוליטית שהעבירה אנשים על דעתם אל תהום המאזוכיסם, עמדה שלפיה מותר לער-ביי חברון להקים מבנים סביב קריית-ארבע ולחסום את קריית-ארבע וליהודים אסור להקים שם מבנים.

(קריאה: למעלה לא?)

לאחרונה, חברי הכנסת, הופנתה תשומת לבנו לחוק היטלרטיסטיגנעני המצוי בקודקס הירדני, חוק האומר שליהודי אסור לרכוש אדמות ולבנות בירדן בשטחים

נים — פעם בדרך של תהליך משפטי, פעם בדרך של אזהרה, פעם בדרך של פנייה.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
האם אין הבדל, אדוני השר?

שר-הבטחון ש. פרס:

חבר-הכנסת אליעד, אני משיב לך ברצינות: אילו היית אתה רואה את כל הבטים בגליל העליון שהוק-מו שלא ברשות, יכול מאוד להיות שזה היה הנושא שהיית מביא לפני הכנסת.

(קריאה: לא הוא, לא הוא.)

מאיר פעיל (מוקד):

נדמה לי שאנחנו מדברים עכשיו על בעל-חצור.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):

האם זה אותו דבר כאשר בדואי מקים בית בג-ליל בלי רשות או כאשר אנחנו הולכים להתנחל בבעל-חצור?

שר-הבטחון ש. פרס:

הואיל ושאלת, תשובתי היא שאין זה אותו הד-בר. אלה שני דברים שונים.

נסים אליעד (המפלגה הליברלית העצמאית):
אם כך, למה אתה מביא זאת כדוגמה?

(קריאה: כי זה לא ישוב.)

שר-הבטחון ש. פרס:

כדי להראות לך שאלה שני דברים שונים, שאין זה אותו דבר.

שם, עד כמה שאני יודע, לא הוקם שום בית אלא ישנו שם מחנה של הלגיון אשר עמד ריק סמוך למקום עבודתם. אני יכול לשקול כך ואתה יכול לש-קול אחרת. אני אינני מצפה שכל שיקולי יתקבלו על-ידך, כפי שאתה בוודאי לא מצפה שכל שיקוי-ליך יתקבלו על-ידי. ישנו ויכוח והוא לגיטימי. אולם שום ממשלה — אני מדבר על ארצות דמוקרטיות, חבר-הכנסת לבנבראון, שלא תתבלבל — שום ממשלה אינה יוצאת תמיד בורע נטויה בכל מקרה של בנייה כזאת או בנייה אחרת. הנה יושב פה ראש עיר, תשאלו אותו.

אני רוצה לחזור ולומר כי יש כאן שלוש נקו-דות עקרוניות: (א) לדעתי יש ליישב את ירושלים וסביבותיה, ואין לזה קשר לוויכוח על ארץ-ישראל השלמה.

מאיר פעיל (מוקד):

השאלה היא: מה הראדיוס? אם הוא עד בעל-חצור, הרי זה רציני מאוד.

שר-הבטחון ש. פרס:

במקרה הנדון ניתנה רשות ללינת לילה לק-בוצת עובדים העובדת בסמוך למקום.

(ג) לא אהסס לרגע, כאשר יהיו האמצעים לכך או כאשר תיווצר האפשרות לכך, להביא לפני הממ-שלה לאור היום וללא הצטדקות הצעה להקים שם נקודת קבע. אין אני מביא זאת כי אינני רואה ברגע

הליכוד ומתייעץ עם השר גלילי ועם ראש הממשלה ועו"ש מה שאתה רוצה, אפילו בלי הממשלה.

יגאל הורביץ (הליכוד):

ממי אתה מקבל הנחיות?

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני מקבל הנחיות מאינטרסים של העם, של שני העמים בארץ, מהאינטרסים של השלום, לא של המלחמה והסיפוחים שמהם אתה מקבל הנחיות.

יגאל הורביץ (הליכוד):

אתה איש השלום, איש האינטרסים של השלום.

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

הדרך הטובה, היעילה והיחידה להבטחת בטחונם ובטיחותם של פועלי בעל-חצור היא לפנותם משם. אין להם מה לעשות שם. הם צריכים לחזור למקומות שמהם באו. אנחנו מתנגדים לכל תכניות ההתנחלות במקום זה ובכל מקום אחר. השר פרס אמר שאין זה ענין לוויכוח בקשר להתנחלויות אלא עניין לויכוח בקשר לשלמות ירושלים, שלמות ירושלים מהר גילה עד רמאללה. בכך גילה לא רק תכנית לסיפוח ירושלים העתיקה, הערבית, אלא גם תכנית לסיפוח כל האזור לישראל. אנחנו מגנים את כל התכניות האלה. תכניות אלה מונעות את השלום. ברור הוא שבלי ההתנחלויות ותכניות הסיפוחים אפשר להגיע לשלום ממחר, הדלת לשלום פתוחה. המכשול העיקרי להשגת השלום הצודק טמון בכל התכניות לסיפוחים ולהתנחלויות. הממשלה ממשיכה במדיניות הזאת. יש מעט מאוד הבדלים בין העמדה של הליכוד לבין עמדתה הרשמית של הממשלה. שתי העמדות הן שתי כנפיים של אותו ציבור, ומדיניות זו מביאה נזק רב לעם ישראל ולכל עניין השלום.

ברור הוא שאין לממשלת ישראל תכנית שלום. תכנית השלום שלה היא התנחלויות. אתמול אמר רבין שעל סאדאת להציע עמדות אשר יוליכו לשלום כי זה הזמן לעשות זאת. ואילו עמדות מציע ראש ממשלת ישראל? עמדות שיוליכו לשלום? — ההתנחלויות, תכנית הסיפוחים. לא זה מה שנחוץ לעם ישראל. לעם ישראל נחוצה תכנית שלום, שלום המושתת על צדק, שלום העשוי להבטיח את עתידם והתפתחותם של מדינת ישראל ושל עם ישראל.

כספים רבים מבוזבזים על התנחלויות אלה. מאות מיליונים מבוזבזים, שהרי ממילא יבוא יום ומדינת ישראל תצטרך לסגת מכל השטחים הערביים הכבושים. צריכים ללמוד מהנסיון של 1956 ומהנסיון של 1973.

עקיבא נוף (הליכוד):

אתה מתכוון ליפן או לנצרת?

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

יחסי הכוחות בעולם השתנו; יחסי הכוחות באזור השתנו, ושנת 1975 אינה שנת 1948. דעו לכם זאת.

עקיבא נוף (הליכוד):

חבר-הכנסת זיאר, אתה רומז לכך שצריך לחזור לתכנית החלוקה?

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אין להעמיד את כל העולם לפני עובדות מוגמרות.

האלה שאתם קוראים להם "המוחזקים". ההצעה שהוע" לתה היום כאן על-ידי חבר-הכנסת שריד מצטרפת אל הוראות חוק זו.

יוסי שריד (המערך):

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד, אני חושב שיש מינימום של מופרעות שאותה צריך למנוע מהכנסת. הרי זאת אמירה מופרעת. אתה מרשה לאדם להביא אנאלוגיה לחוק היטלריסטי. אדוני היושב-ראש, הרי זה אדם מופרע.

עקיבא נוף (הליכוד):

(קריאה)

היו"ר פ. שינמן:

אני חושב שההשוואה בהחלט מוזרה. אתה צריך לח-זור בך.

עקיבא נוף (הליכוד):

החוק הירדני הוא היטלריסטי.

החוק הירדני הוא ודאי חוק היטלריסטי-גזעני.

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת נוף, שמעת. דברייך מוזרים. אתה צריך לחזור בך.

עקיבא נוף (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אם חבר-הכנסת שריד חושב שיוחסו לו דברים כאלה, אני חוזר בך. אני שב ואומר שהחוק הירדני הוא חוק היטלריסטי-גזעני באמרו שיהודי אינו יכול להתיישב בארץ-ישראל או בירדן, ועכשיו אנחנו עומדים במצב שבו חבר הכנסת מעלה הצעה הא"י מרת גם היא שלמעשה יהודי אינו יכול להתיישב בשטח הנמצא ממערב לירדן. והרי ההנחיות הפוליטיות של ראש הממשלה אומרות: אפילו ייעשה הסדר שלפיו יעבור הגבול לאורך הקווים פנימה לירדן, גם אז לא תהיה מניעה להתיישבות יהודית מורחה לשטחים האלה.

לכן, חברי הכנסת, אני מציע לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת שריד בסדר-היום.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת תופיק זיאר להצעה לא לכלול בסדר-היום של מליאת הכנסת את הצעתו של חבר-הכנסת זבולון המר.

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מציע לא ל-לול בסדר-היום של הכנסת את הצעתו של חבר-הכנסת זבולון המר. ברור הוא שלא סידורי בטחון ובטיחות לקבוצת מתנחלים כבעל-חצור הם החשובים לחבר-הכנסת המר, אלא עצם ההתנחלות שם. לצערי הרב, מתברר מתשובת שר הבטחון להצעת האלה לסדר-היום ששר הבטחון שמעון פרס הוא שר הבטחון של גוש אמונים ושל קבוצות ארץ-ישראל השלמה.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מבקש מהיושב-ראש לתקן את דבריו. הוא אינו מתמצא בעניינים.

תופיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני מתמצא מאוד. אתה מקבל את כל ההנחיות מן

— הצעות לסדר-היום (נוף, זיאר, שינמן, אולמרט, פעיל, גרופר, בן-מאיר, לבני, אליאב) —

(קריאה: מה אתה מציע?)

עקיבא נוף (הליכוד):

אתה אומר "לא 1948". זאת אומרת חזרה ל-1947?

תופסיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אתה יודע מה אני מציע. 242 ו-338. כל קריאות-הביניים הדמאגוגיות האלה לא יועילו.

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת זיאר, תם זמנך.

אהוד אולמרט (הליכוד):

כבר קראנו את השירים.

עקיבא נוף (הליכוד):

מה זה "לא 1948"?

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת זיאר, תם זמנך. עליך לסיים.

תופסיק זיאר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני מציע לא לכלול בסדר-היום את ההצעה של ח' בריה-הכנסת המר.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מאיר פעיל להצעה לא לכלול בסדר-היום של מליאת הכנסת את הצעתו של חבר-הכנסת אהוד אולמרט.

מאיר פעיל (מוקד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני בא להציע שלא לכלול בסדר יומה של הכנסת את ההצעה של חבר-הכנסת אולמרט בעניין המשך קיומו של מחנה העבודה — במרכאות כפולות — בעפרה —

אהוד אולמרט (הליכוד):

המרכאות הכפולות הן שלך.

מאיר פעיל (מוקד):

אני חוזר: המשך קיומו של מחנה העבודה — במרכאות כפולות.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה לא הנושא שהוצע לסדר-היום.

מאיר פעיל (מוקד):

אני חוזר עוד פעם: המשך קיומו של מחנה העבודה — במרכאות כפולות — — —

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה סילוף. לא כתוב "מחנה עבודה". אתה קורא את זה לא מן הנוסח הרשמי שהוגש למזכירות הכנסת. אם כן, כאשר אתה עולה על הבמה תודיע שאתה הולך לסלף.

פסח גרופר (הליכוד):

לא צריך להודיע, זה ידוע.

מאיר פעיל (מוקד):

— המשך קיומו של מחנה העבודה — במרכאות כפולות בעפרה, באישור הגורמים המוסמכים — שר הבטחון, השר גלילי — ובאישור בעלי ההלכה של ארץ-ישראל

השלמה מבית-המדרש של הליכוד והמפד"ל הדוגלים בפולחן בלעל-חצור ומעלה-אדומים בשומרון וביהודה, נועד קודם כל לקיים ולעודד את התבססותו המוגמרת של פרויקט התנחלות נוסף בשטחים המוחזקים, בכוונה לחבל בסיכויי של כל הסדר פוליטי עם העם הפלשתינאי על בסיס של נכונות להקים מדינה פלשתינאית בשטחי יהודה, שומרון ורצועת עזה. כמעט נדמה לך שהסוגדים בלעל-חצור ממש מחפשים החרפה מעמיקה יותר של סיכסוך הדמים המסובך בלאו הכי בינינו לבין ערביי ארץ-ישראל.

יהודה בן-מאיר (חזית דתית לאומית):

לא ראיתי שזה החרף. רק אצלך זה החרף.

מאיר פעיל (מוקד):

חבר-הכנסת בן-מאיר, כשתגמור לשעשע אותי תגיד "סוף" ואדע מתי לענות לך. אני יכול לענות.

עקיבא נוף (הליכוד):

מאיר, עבור.

מאיר פעיל (מוקד):

תודה רבה.

חבר-הכנסת בן-מאיר, המשימה איננה לצלם את המצב היום אלא להביט אל העתיד, והעתיד בשיטה שלך הוא רווי דמים ומוביל בהכרח למוות. זה הדבר החמור.

לכן, כבוד היושב-ראש, אני מציע לא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת אולמרט בסדר יומה של הכנסת.

היו"ר פ. שינמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת איתן לבני להצעה שלא לכלול את הצעתו של חבר-הכנסת אריה אליאב בסדר-היום של הכנסת.

איתן לבני (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת ליובה אליאב יש הרבה דברים שאני מסכים להם.

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):

שמי: אריה.

איתן לבני (הליכוד):

בכמה דברים אני מסכים עם חבר-הכנסת אליאב, אבל ראשית כל אני רוצה לתקן: לא כתוב בשום מקום "עת לעשות... הפרו תורתך" אלא כתוב: "עת לעשות... הפרו תורתך", ופסק זה הולך והוביל יהודים שהתקוממו במשך כל הדורות —

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):

זה כתוב בדרך ארץ זוטא, פרק השלום.

איתן לבני (הליכוד):

לכל אחד יש תנ"ך משלו. אני מכיר את הגירסה המקובלת על הכל.

מאיר פעיל (מוקד):

מה שאתה מכיר זה רק מה שאתה יודע.

חוברת ל"ב, ישיבה קפ"ז

— הצעות לסדר-היום (לבני, שינמן, שריד, אליאב, המר, אולמרט) —

ועדת החוץ והבטחון. הוא היה יכול לשאול את כל השאלות האלה שם והיו לו אפשרויות לקבל את כל התשובות. הואיל והוא עכשיו לא חבר בוועדת החוץ והבטחון — — —

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
כל פעם הולכים אותו שולל. גם חלק מחבריך הולכים אותו שולל במלחמת יום הכיפורים.

איתן לבני (הליכוד):
לזה אני מסכים, שמוליכים שם שולל, אבל אנחנו דנים על מה שמותר לדון במליאה ועל מה לא. הייתי מבין אילו היה חבר-הכנסת אליאב מציע זאת ב-1973 או ב-1974, כשהולכים אותו שולל.

אני מציע איפוא לא להוריד את עפרה, לא להוריד את בעל-חצור האל לא להוריד את הצעת חבר-הכנסת אליאב מסדר-היום.

היו"ר פ. שינמן:
אני שואל את חבר-הכנסת יוסי שריד אם הוא מסכים להעביר את הצעתו לוועדת החוץ והבטחון.

יוסי שריד (המערך):
כן.

היו"ר פ. שינמן:
חבר-הכנסת זבולון המר ?

זבולון המר (חזית דתית לאומית):
כן.

היו"ר פ. שינמן:
חבר-הכנסת אהוד אולמרט ?

אהוד אולמרט (הליכוד):
כן.

היו"ר פ. שינמן:
חבר-הכנסת אריה אליאב ?

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
לא. אני מבקש דיון במליאה.

היו"ר פ. שינמן:
חברי הכנסת, כדי למנוע דיונים פרוצדוראליים נצביע על כל הצעה בנפרד. נתחיל בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת יוסי שריד בנושא: ההתנחלות בבעל-חצור. לפנינו שתי הצעות: האחת — לא לכ-לול את הנושא בסדר-היום של הכנסת; והצעה שנייה — להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון. ניגש להצבעה.

הצבעה

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

היו"ר פ. שינמן:
אנחנו עוברים להצבעה על ההצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת זמלון המר בנושא: סידורי בטחון וב-

איתן לבני (הליכוד):

לא למדתי גירסה מעוותת של התנ"ך.

היו"ר פ. שינמן:

חבר-הכנסת אליאב יודע את הפסוק כצורתו, אלא שהוא לא ציטט אותו כמות שהוא.

איתן לבני (הליכוד):

— אני רוצה לציין שאותו פסוק דחף יהודים במשך כל הדורות — מההתקוממות נגד היוונים, הרומאים והבריטים בימינו ועד להתיישבות ולהתנחלות. כל מה שטוב ליהודים עושים בשם פסוק זה.

דבר שני: אני מצטט איש המערך לשעבר, חבר-הכנסת אליאב, שאמר: "יהיו נערים שריכים", על זה כולנו בוכים.

יש עוד דבר שבו אני מסכים עם חבר-הכנסת אליאב, שהממשלה מוליכה את הכנסת שולל. הרבה חברים עמדו מעל במה זו — בשבוע שעבר אני והיום חבר-הכנסת המר — על כך שכל שר מפרש את החלטת הממשלה כפי שנוח לו, כפי שנוח להלך המחשבה שלו. ולשר השיכון יש פרשנות משלו להחלטות הכנסת ומליאתה לגבי תקציב הבנייה בקצרים ואפירה.

אבל יש לי שאלה, ופה הוויכוח, ולא אתייחס להצעות של אחרים אם כי זה נוגע גם לאחרים: היו שני מעשים של התנחלות שנעשו באותו זמן: ההתנחלות בעפרה, שבעיני מצאה חן, ודבר שני — באותו זמן תפסו אנשים סירות, רכוש לא להם, שיתקו צינור חיוני ביותר למדינה, חיוני לעתידה, ועשו התנחלות של שבועיים ימים באמצע הים. איש מאלה המוחים היו כנגד עפרה וכנגד בעל-חצור לא קם לפצות פה נגד המעשה הזה השני.

יוסי שריד (המערך):

למה אתה אומר זאת ? אין לזה שום שחר.

איתן לבני (הליכוד):

דבר שאני לא יכול להסכים לו בהצעת חבר-הכנסת אליאב הוא: אינני מבין איך יכולה הכנסת לדון במה שהושמע במערכת הבטחון. נאמר שקי צינים בכירים אמרו חצאי אמיתות. סימן שהם אמרו חצאי שקרים. האם אתם רוצים שהכנסת תדון בלי שהנוגעים בדבר יוכלו להשיב ? האם אתם רוצים שהבית דיון על כך שיקימו "תחום מושב" ליהודים בישראל, שמי שרוצה להתנחל בנחלת שבט בנימין או בנחלת יהודה או באפרים, יחליטו שאסור לו ? וחבר-הכנסת אליאב רוצה שידונו במסמכים סודיים שגילה ? למה לא נשלח את הידיעות ישר לשכנים ?

אריה אליאב (יעד — תנועה לזכויות האזרח):
מסמכים — במרכאות.

איתן לבני (הליכוד):

גם הקצרניות לא הבינו שזה צריך להיות במרבאות. האם מליאת הכנסת צריכה לדון על דברים סודיים ? נשלח את זה ישר לשכנים.

ושאלה אחרונה: עד לפני זמן לא רב היה חבר-הכנסת אריה — בסוגריים: ליובה — אליאב חבר

— הצעות לסדר-היום (שינמן, פרס, רונן, גולן, ש. תמיר, פעיל); הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת (שינמן, אנקוריון) —

שר-הבטחון ש. פרס:

אני מציע לא לכלול את הצעת חברי-הכנסת אלי-אב בסדר-היום. הואיל וחברי-הכנסת אליאב אינו מסכים להעביר את הצעתו לדיון בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, אין שום סיבה לכפות זאת עליו.

היו"ר ס. שינמן:

לפנינו איפוא שתי הצעות: הצעה אחת — לכוול את הנושא בסדר-היום של הכנסת; הצעה שנייה — לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת. נציג ביע.

הצבעה

אליעזר רונן (המערך):
אבקש למנות.

יצחק גולן (המפלגה הליברלית העצמאית):
מי נמנע?

הצבעה

13 — בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת

24 — בעד ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת

6 — נמנעים

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

שמואל תמיר (הליכוד):

כל הבלבול בהצבעות האלה רק מוכיח שצריך ללכת לבחירות. כך אי-אפשר לנהל מדינה.

מאיר סעיל (מוקד):

הערה נכונה מאוד. הליכוד הורס את המערך המנהל בפועל את המדיניות הבאה מבית-מדרשו של הליכוד.

ד. הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

החליטה על ההרכב הבא: הוועדה תהיה בת 18 חברים, 9 חברים מכל ועדה. יושב-ראש ועדת העבודה תהיה יושב-ראש הוועדה המשותפת.

היו"ר ס. שינמן:

הכנסת רושמת לפניה את הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת.

חברי הכנסת, סיימנו את סדר-היום של ישיבה זו. הישיבה הקרובה תתקיים מחר, בעזרת השם, בשעה 11.00 לפני-הצהריים. ישיבה זו נעולה.

יטחות לקבוצות העובדים בבעל-חצור. לפנינו שתי הצעות: הצעה אחת — לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת; הצעה שנייה — להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון. ניגש להצבעה.

הצבעה

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

היו"ר ס. שינמן:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת אהוד אולמרט בנושא: המשך קיומו של מחנה עבודה בעפרה באישור הגורמים המוסמכים. גם כאן שתי הצעות: ההצעה האחת — לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת; ההצעה השנייה — להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

הצבעה

ההצעה לא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

היו"ר ס. שינמן:

חברי הכנסת, נעבור להצבעה על ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת אריה אליאב בנושא: הקמת התנחלויות בשטחים.

האם שר הבטחון מציע להעביר את הצעת חברי-הכנסת אליאב לוועדת החוץ והבטחון?

היו"ר ס. שינמן:

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכנסת, להודעה.

ארי אנקוריון (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, בישיבת הכנסת מיום ז' בתמוז תשל"ה — 16 ביוני 1975 הוחלט להעביר את הדיון בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 18), תשל"ה-1975, וחוק שירות מילואים (תגמולים) (תיקון מס' 10), תשל"ה-1975, לוועדה משותפת של ועדת העבודה והכספים. ועדת הכנסת בישיבתה היום

הישיבה ננעלה בשעה 19.18.